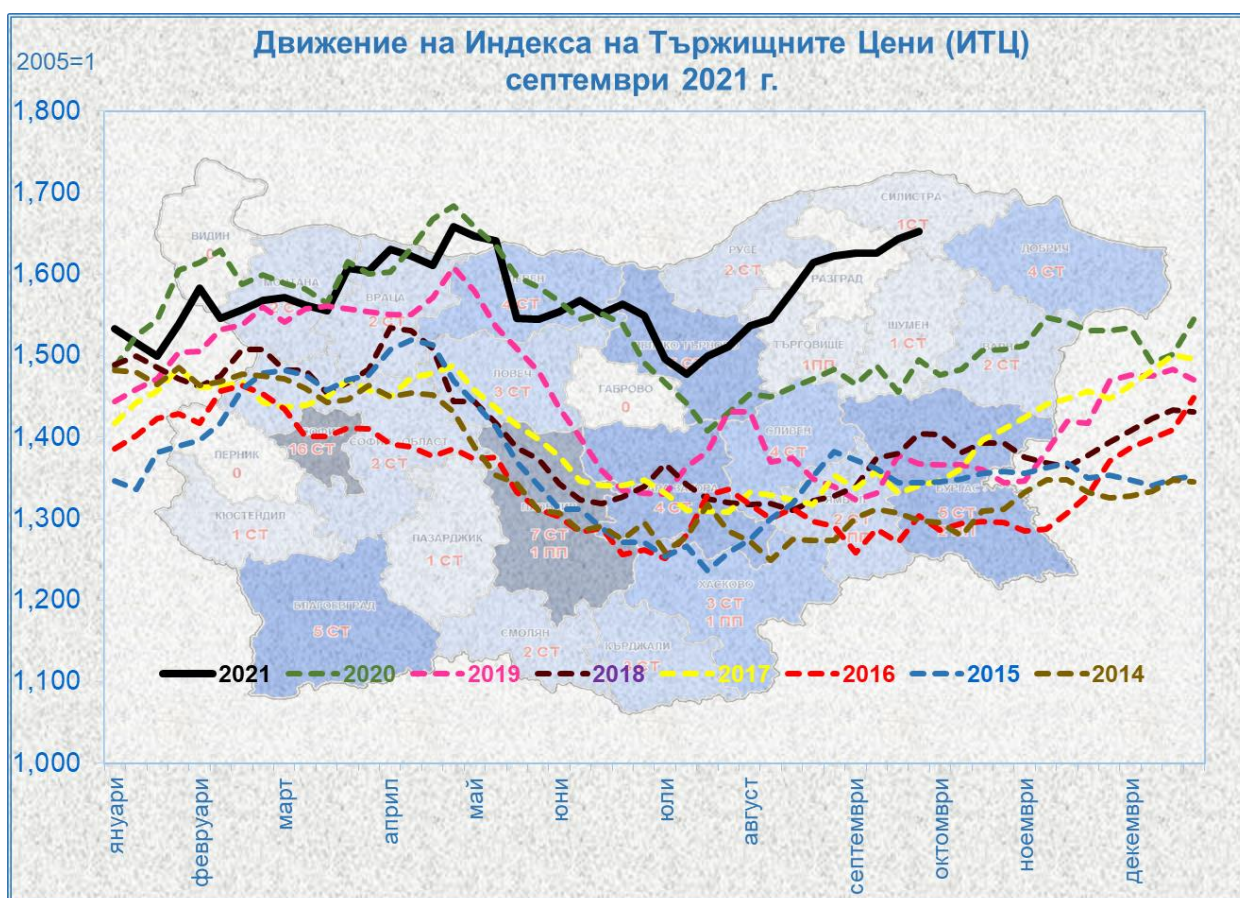

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти
на стоковите тържища в България

м. септември 2021 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

Съдържание

Увод	5
Хранителни стоки	7
• Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на хранителните стоки	7
• Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на млечните произведения	8
• Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на месните произведения	10
• Сравнителен анализ на цените на хранителните стоки на месечна и годишна база	11
• Сравнителен анализ на цените на хранителните стоки през септември 2014 / 2021 г.	14
• Сравнителен анализ на цените на едро и на дребно през месец септември	16
• Анализ на цените на хранителни стоки по региони	17
• Анализ на цените на млечни продукти по региони	18
• Диаграми на движението на цените на основни хранителни стоки, млечни продукти, меса и месни произведения и риби	20
Плодове и зеленчуци	23
• Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на плодовете и зеленчуците	25
• Сравнителен анализ на цените на плодовете и зеленчуците на месечна и годишна база	27
• Сравнителен анализ на цените на плодовете и зеленчуците през септември 2014/2021г.	29
• Анализ на цените на плодовете и зеленчуците по региони	31
• Диаграми на движението на цените на основни плодове и зеленчуци	34
Международни цени	36
• Организация по прехрана и земеделие (ФАО) към ООН	36
• Индекс на цените на храните на Международния валутен фонд (МВФ)	39
• Международни цени на зърнените култури	41
• Международни цени на растителните масла	46
• Международни цени на млечните продукти	50
• Международни цени на месата	51
• Международни цени на захарта	56
• Международни цени на плодовете	58
Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)	60

Таблицы

Таблица 1 Промяна на цените на хранителните стоки през месеца на месечна и годишна база*...	12
Таблица 2 Цени на едро на хранителните стоки през м. септември за периода 2014/2021 г.*.....	14
Таблица 3 Цени на едро и на дребно на захар, олио, брашно и яйца през м. септември 2021 г.*...	16
Таблица 4 Цени на едро на захар, брашно и олио по области през месец септември 2021 г.*.....	17
Таблица 5 Цени на едро на кашкавал и сирене по области през месец септември 2021 г.*.....	18
Таблица 6 Промяна на цените на плодове и зеленчуци през месеца на месечна и годишна база*.	28
Таблица 7 Цени на едро на плодове и зеленчуци през месец септември за периода 2014/2021 г.*30	
Таблица 8 Цени на едро на зеренчуци по области през септември 2021 г.*.....	32
Таблица 9 Цени на едро на плодове по области през септември 2021 г.*.....	33
Таблица 10 Месечни индекси на цените на храните на ФАО през септември 2021 г. *	37
Таблица 11 Стойности на Индекса на цените на храните на МВФ през септември 2021 г.*.....	40

Фигури

фигура 1 ИТЦ на хранителните стоки за периода януари 2020 г. – септември 2021 г.	7	
фигура 2 ИТЦ на хранителните стоки за периода януари 2006 г. – септември 2021 г.	8	
фигура 3 ИТЦ на млечните произведения за периода януари 2020 г. – септември 2021 г.	9	
фигура 4 ИТЦ на млечните произведения за периода януари 2006 г. – септември 2021 г.	9	
фигура 5 ИТЦ на месните произведения за периода януари 2020 г. – септември 2021 г.	10	
фигура 6 ИТЦ на месните произведения за периода януари 2006 г. – септември 2021 г.	11	
фигура 7 Промяна на цените на хранителните стоки през м. август на месечна база.....	13	
фигура 8 Промяна на цените на хранителните стоки през м. септември на годишна база	13	
фигура 9 Цени на едро на харнителните стоки през м. септември 2014/2021 г.	15	
фигура 10 Цени на едро и дребно на захар, олио, брашно и яйца през м. септември 2021 г.....	16	
фигура 11 Цени на едро на захар, олио и брашно през м. септември по области.....	18	
фигура 12 Цени на едро на кашкавал и сирене през м. септември по области	19	
фигура 13	фигура 14.....	20
фигура 15	фигура 16.....	20
фигура 17	фигура 18.....	20
фигура 19	фигура 20.....	21
фигура 21	фигура 22.....	21
фигура 23	фигура 24.....	21
фигура 25	фигура 26.....	21
фигура 27	фигура 28.....	22
фигура 29	фигура 30.....	22
фигура 31	фигура 32.....	22
фигура 33	фигура 34.....	22
фигура 35	фигура 36.....	23
фигура 37	фигура 38.....	23
фигура 39	фигура 40.....	23

фигура 41	Относителен дял на продажбите на зеленчуци през м. септември 2021 г.	24
фигура 42	Относителен дял на продажбите на плодове през м. септември 2021 г.	25
фигура 43	ИТЦ на плодовете и зеленчуците за периода януари 2020 г. – септември 2021 г.	26
фигура 44	ИТЦ на плодовете и зеленчуците за периода януари 2006 г. – септември 2021 г.	26
фигура 45	Промяна на цените на плодовете и зеленчуците през м. септември на месечна база ...	28
фигура 46	Промяна на цените на плодовете и зеленчуците през м. септември на годишна база ...	29
фигура 47	Цени на едро на плодовете и зеленчуците през м. септември 2014/2021 г.	29
фигура 48	Цени на едро на домати и краставици през м. септември по области	32
фигура 49	Цени на едро на плодове през м. август 2021 г. по области.....	34
фигура 50	фигура 51	34
фигура 52	фигура 53.....	34
фигура 54	фигура 55.....	35
фигура 56	фигура 57	35
фигура 58	фигура 59.....	35
фигура 60	фигура 61	35
фигура 62	фигура 63.....	36
фигура 64	фигура 65.....	36
фигура 66	фигура 67 фигура 68	36
фигура 69	ФАО индекс през септември	
	фигура 70 ФАО индекс на храните през септември.....	37
фигура 71	Движение на ФАО индекса на храните за периода януари 2020 г. – септември 2021 г. ...	38
фигура 72	Движение на ФАО индекса на храните за периода януари 1999 г. – септември 2021 г. ...	39
фигура 73	Индекс на цените на храните на МВФ за периода януари '20 – септември '21.....	40
фигура 74	Индекс на цените на храните на МВФ за периода януари '99 – септември '21.....	41
фигура 75	Индекс на цените на зърнените култури на ФАО за периода януари'20 - септември'21	42
фигура 76	Индекс на цените на зърнените култури на ФАО за периода януари'99 - септември'21	42
фигура 77	Цена на пшеницата на Чикагската стокова борса за периода януари'20 – септември'21	43
фигура 78	Цена на пшеницата на Чикагската стокова борса за периода януари'14 – септември'21	43
фигура 79	Цена на царевичната на Чикагската стокова борса за периода януари'20 – '21.....	44
фигура 80	Цена на царевичната на Чикагската борса за периода януари'14 – септември'21.....	44
фигура 81	Международна цена на ориз за периода януари'20 – септември'21	45
фигура 82	Международна цена на ориз за периода януари'99 – септември'21	45
фигура 83	ФАО индекс на растителните масла за периода януари'20 – септември'21	46
фигура 84	ФАО индекс на растителните масла за периода януари 1999 г. – август 2021 г.	47
фигура 85	Цена на нерафинирано слънчогледово олио на борсата в Ротердам януари'20 – септември'21	47
фигура 86	Цена на нерафинирано слънчогледово олио на борсата в Ротердам януари'13 – септември'21	48
фигура 87	Международна цена на олио по данни на МВФ за периода януари'20 – септември'21...	49
фигура 88	Международна цена на олио по данни на МВФ за периода януари '13–септември '21 г.	49
фигура 89	ФАО индекс на млечните продукти за периода януари'20 – септември'21	50
фигура 90	ФАО индекс на млечните продукти за периода януари 2006 г. – септември 2021 г.	51
фигура 91	ФАО индекс на месата за периода януари 2020 г. – септември 2021 г.	51

фигура 92	ФАО индекс на месата за периода януари 2006 г. – септември 2021 г.	52
фигура 93	Международна цена на свинското месо по данни на CME Group за периода януари'20 – септември'21	53
фигура 94	Международна цена на свинското месо по данни на CME Group за периода януари 1999 – септември 2021 г.	53
фигура 95	Международна цена на говеждо месо по данни на USDA за периода януари'20 – септември'21	54
фигура 96	Международна цена на говеждо месо по данни на USDA за периода януари'99 – септември'21	54
фигура 97	Международна цена на пилешко месо по данни на USDA за периода януари'20 – септември'21	55
фигура 98	Международна цена на пилешко месо по данни на USDA за периода януари'99 – септември'21	55
фигура 99	ФАО индекс цените на захарта за периода януари 2020 г. – септември 2021 г.	56
фигура 100	ФАО индекс на цените на захарта за периода януари 1999 г. – септември 2021 г.	57
фигура 101	Цена на рафинирана захар на Лондонската стокова борса през януари'20 – септември'21	57
фигура 102	Цена на рафинирана захар на Лондонската стокова борса през януари 2014 – септември 2021 г.	58
фигура 103	Международна цена на банани и портокали за периода януари 2020 г. – септември 2021 г.	59
фигура 104	Международна цена на банани за периода януари 2004 г. – септември 2021 г.	59
фигура 105	Международна цена на банани за периода януари 2004 г. – септември 2021 г.	60
фигура 106	Индекс на тържищните цени 2014/2021 г.	61
фигура 107	ИТЦ за периода януари 2020 г. – септември 2021 г.	61
фигура 108	ИТЦ за периода януари 1999 г. – септември 2021 г.	62

Увод

През месец септември пазарът на храни запазва динамичния си характер, като наблюдаваните възходящи трендове при някои от основните хранителни стоки продължават и темповете на нарастване на цените запазват плавен и устойчив характер.

При стоките от групата на плодовете и зеленчуците се наблюдават преобладаващо възходящи тенденции, по-силно изразени при зеленчуците.

На **месечна база** на пазара на храни преобладават ясно изразени възходящи тенденции, като повечето основни хранителни стоки запазват ценовите си трендове от предходния месец, а при някои стоки кривата придобива стръмен характер.

При цените на млечните произведения се запазват тенденциите на пълзящо поскъпване, наблюдавано през последните три месеца, като при кравето сирене покачването на цената на месечна база е значително.

Месечните тенденции на цените на месата и месните произведения са преобладаващо възходящи, по-силно изразени при пилето и пилешките разфасовки, а при свинското се наблюдава известно стабилизиране на стойностите.

При някои стоки от горепосочените групи през месец септември са регистрирани пикови за последните десетина години цени.

На **годишна база** цените на повечето основни хранителни стоки бележат ръст, който е в интервал от 3% до 11%. Въпреки известното стабилизиране на цената на олиото през септември, на годишна база е отчетен значителен ръст от 45%.

Поскъпване спрямо предходната година има и при кашкавала и сиренето, а цените на маслото и млеката се стабилизират около миналогодишните нива.

Пазарът на месо през септември е динамичен, като са отчетени възходящи тенденции при цените на пилешкото месо, пилешките разфасовки и някои месни произведения, а цената на свинското месо остава сравнително стабилна.

През месец септември цените на плодовете следват характерните сезонни трендове, като на месечна база се наблюдава поевтиняване на част от стоките от

тази група. Поскъпване на месечна база се наблюдава при голяма част от зеленчуците, най-силно изразени при корнишоните и салатите.

На годишна база цените на стоките в тази група, особено на зеленчуците бележат драстичен ръст. Малко по-спокоен през месеца е пазарът на едро на плодовете.

Ретроспективният анализ на движението на цените през месец септември в **периода 2014 – 2021 г.** показва, че през тази година цените на по-голяма част от хранителните продукти са най-високи за периода.

Най-високи стойности през месец септември тази година са регистрирани при ориза, брашното и олиото.

Мониторингът на цените на млечните произведения праз месеца показва пикови за периода стойности при кашкавала и сиренето, а цената на маслото се доближава до цените от предходната година.

Аналогични са изводите от наблюденията на цените на месата и месните произведения с достигнати максимални стойности през септември тази година в сравнените със същия месец на анализирания период при пилето, каймата и рибата. Цената на свинското месо е по-ниска спрямо предходните две години, но остава на много по-високо ниво спрямо периода 2015 – 2017 г.

Тенденциите при движението на цените на зеленчуците са основно възходящи, като голяма част от тях бележат пикови за периода стойности.

Цените на плодовете са близки да тези от предходните години, а цените на прасковите и гроздето са най-високите за периода.

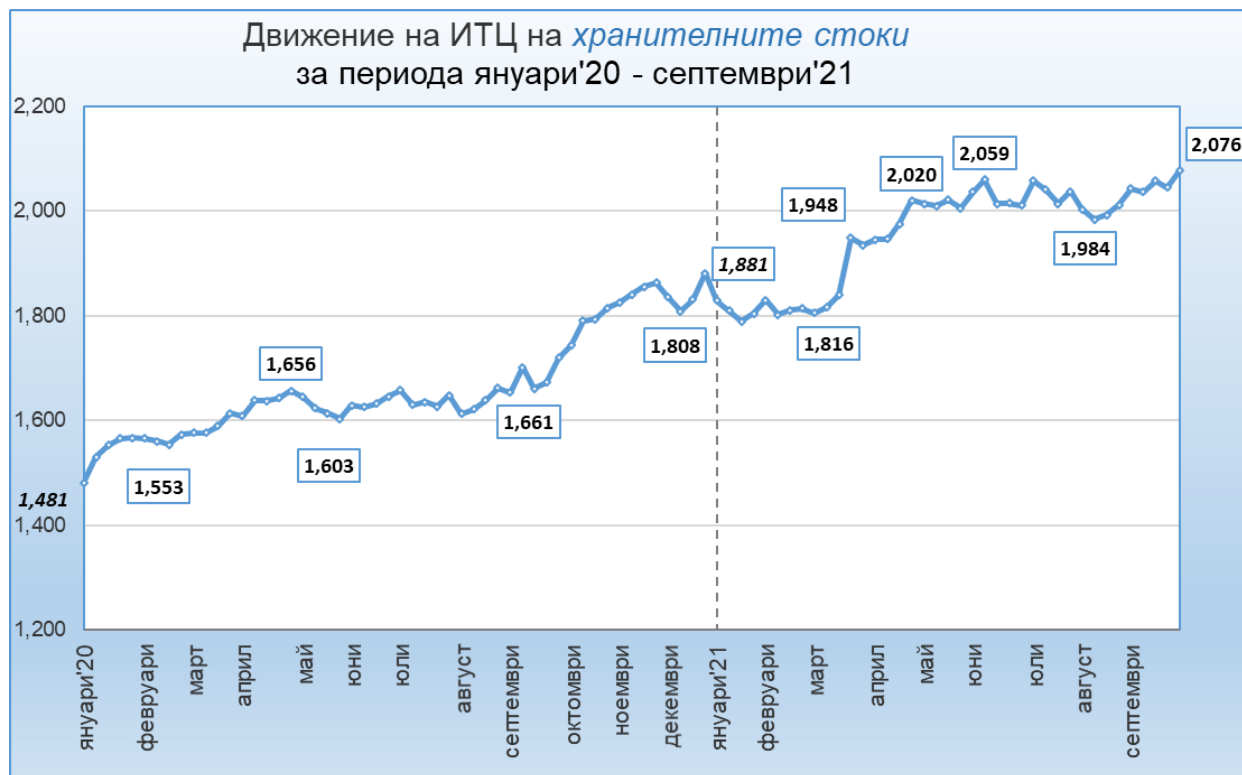
През м. септември 2021 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** запазва тенденциите на движение от предходните години, но нивата, достигнати през последните месеци са изключително високи.

През месеца на **международния пазар** се наблюдава значителен ръст на цените на зърнените храни, растителните масла, млечните продукти и захарта. През месеца котировките на месото са близки до нивата от предходния месец.

Хранителни стоки

- Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на хранителните стоки

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹.

фигура 1 ИТЦ на хранителните стоки за периода януари 2020 г. – септември 2021 г.

В началото на месец септември ИТЦ на хранителните стоки стартира от ниво 2,043 пункта. През следващата седмица индексът бележи лек спад, но стойностите бързо се покачват и през последната седмица кривата се стабилизира на ниво от 2.076 пункта. Покачването спрямо началото на месеца е 1.6%. В сравнение със същия период на миналата година средномесечните стойности на този индекс са с 22% по-високи. ИТЦ на хранителните стоки достига през месец септември тази година най-високите си стойности за последните 15 години. Устойчивият ръст на цената на олиото, както и пълзящото поскъпване на брашното, ориза, варивата и захарта са основните фактори, които рефлектират върху покачването на индекса на хранителните стоки през последните месеци. (фиг.1)

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

Високите стойности на ИТЦ на хранителните стоки имаше през лятото на 2008 г. (2,048 пункта), когато се наблюдаваше скок на цените на повечето основни хранителни стоки. Пикови нива бяха регистрирани също в края на 2011 г. и през 2012 г. (фиг.2)

фигура 2 ИТЦ на хранителните стоки за периода януари 2006 г. – септември 2021 г.

- **Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на млечните произведения**

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура².

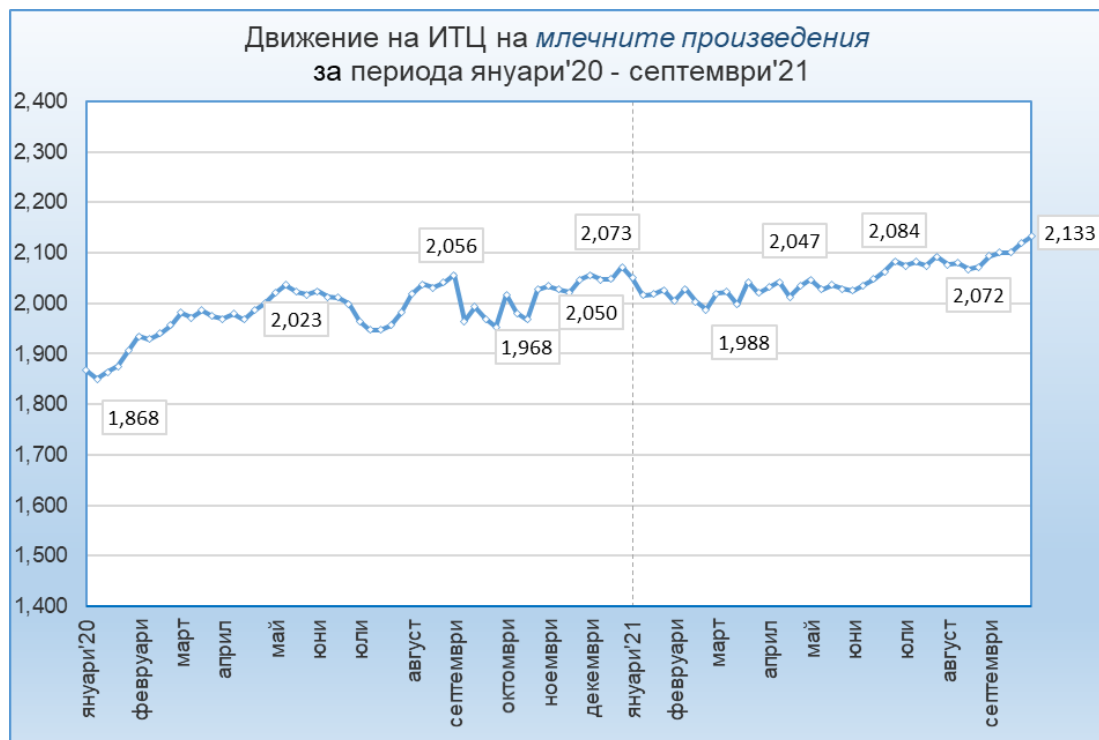
В началото на месеца стойностите стартират от ниво 2,094 пункта и през следващите седмици кривата трайно се движи нагоре.. През последната седмица на месеца индексът стъпва на ниво от 2,133 пункта.

Спрямо същия месец на миналата година средномесечните стойности на този индекс са се увеличили 6%. (фиг.3)

Достигнатите стойности на ИТЦ на млечните произведения през месеца са пикови за последните години, което се дължи на трайния възходящ тренд на цените на млечните произведения, най-силно изразени при кашкавала и сиренето.

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

Ретроспекцията на движението на този индекс показва, че рязък скок на цените на млечните произведения, особено на кравето масло, имаше през втората половина на 2017 г., а в резултат на устойчивия възходящ тренд на кривата през 2020 година стойностите, достигнати през последната седмица на същата година са нов пик. Най-високото ниво за периода, в който Комисията конструира и наблюдава този индекс, е регистрирано през месец септември 2021 г.(фиг.4)

фигура 3 ИТЦ на млечните произведения за периода януари 2020 г. – септември 2021 г.

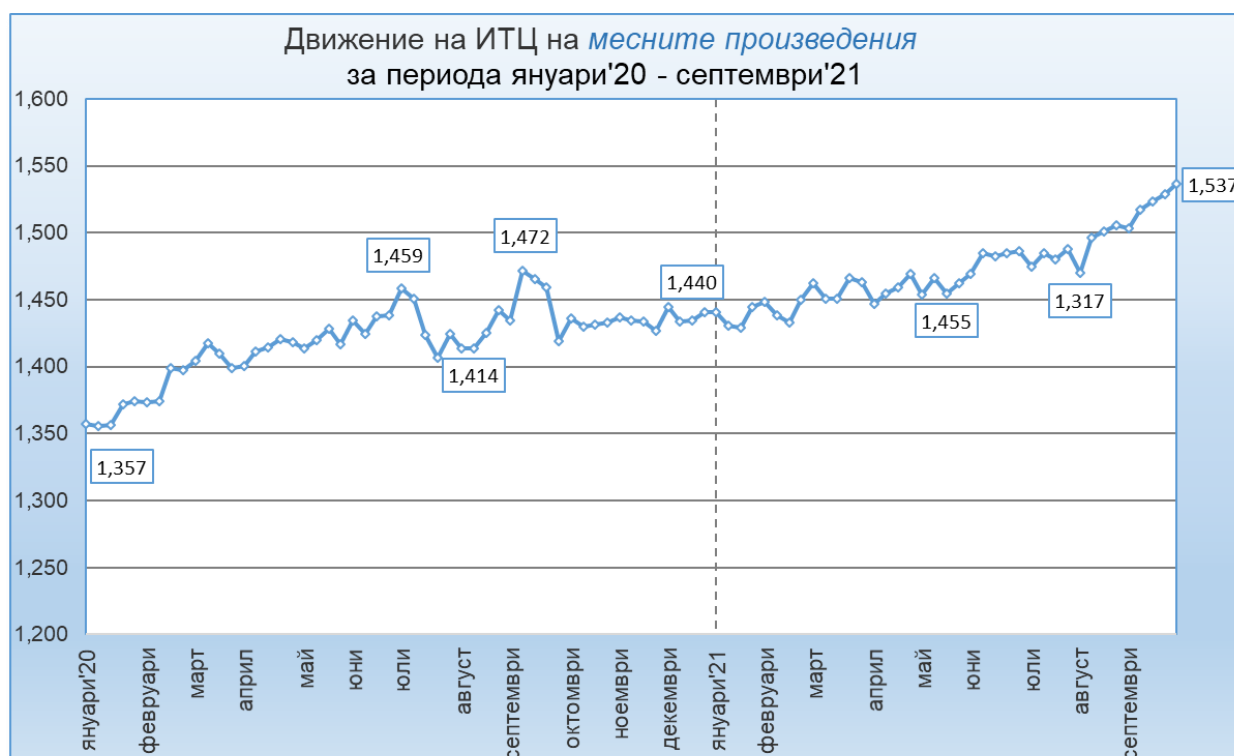
фигура 4 ИТЦ на млечните произведения за периода януари 2006 г. – септември 2021 г.

- **Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на месните произведения**

ИТЦ на месото, месните произведения и рибата³ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо.

В началото на месеца кривата стартира от ниво 1.503 пункта. През следващите седмици стойностите бързо се покачват и през последната седмица кривата се стабилизира на ниво от 1,537 пункта, което е с около 2,5% по-високо спрямо началото на месеца. През този период върху тренда на индекса рефлектират по-високите цени на пилешкото месо и част от месните произведения. (фиг. 5) В сравнение със същия месец на предходната година, стойностите са с около 5% по-високи. Максимални стойности през последните години ИТЦ на месата и месните произведения бяха отчетени и през м. октомври 2020 г – 1.472 пункта. С покачването на стойностите през месец юни тази година, кривата достигна нов пик от 1.486 пункта. В резултат на плавното и устойчиво покачване на индекса през последните месеци, през септември тази година той достига най-високи нива за периода, в който Комисията конструира и наблюдава този индекс. (фиг. 6)

фигура 5 ИТЦ на месните произведения за периода януари 2020 г. – септември 2021 г.

³ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скумрия).

фигура 6 ИТЦ на месните произведения за периода януари 2006 г. – септември 2021 г.

- **Сравнителен анализ на цените на хранителните стоки на месечна и годишна база**

Тенденциите при движението на цените на едро на хранителните стоки през м. септември, спрямо м. август са възходящи. Цените на олиото и брашното през месеца бележат известно стабилизиране и забавяне на възходящия тренд, като на месечна база е отчетен ръст от 2%. Увеличение със 7% има при цената на лещата и с 11% (2 ст./бр.) при яйцата. Цените на захарта и фасула са без промяна спрямо предходния месец, а оризът леко поевтинява с 1%. (табл. 1, фиг.7, 13-24)

При цените на млечните произведения през месец септември се наблюдава поскъпване, което е по-силно изразено при сиренето – 5%. Цените на кашкавала и киселото мляко се покачват леко с 1%, а маслото и прясното мляко запазват цените си от предходния месец. (табл.1, фиг.7, 35-40)

При цените на месото и месните произведения през м. септември в сравнение с август се наблюдава поскъпване в диапазон от 1-4%, а цената на свинското месо бележи спад от 2%. (табл.1, фиг.7, 25-34)

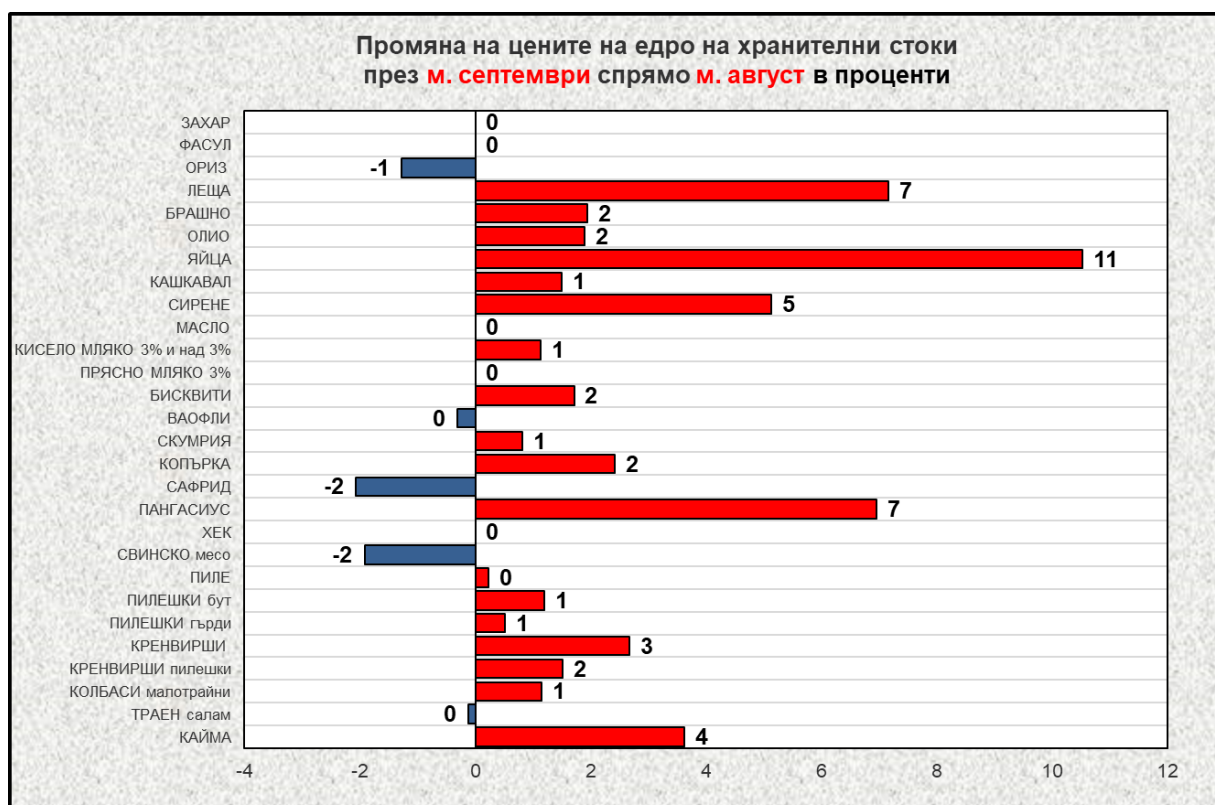
Тенденциите при цените на рибите са разнопосочни, като поскъпване има при пангасиуса (7%), копърката и скумрията (1-2%), а сафрида поевтинява с 2%. Цената на хека е без промяна спрямо предходния месец.

Леко поскъпване на месечна база от 2-3% е отчетено при сладкарските изделия - бисквити и вафли. (табл. 1, фиг. 7)

Таблица 1 Промяна на цените на хранителните стоки през месеца на месечна и годишна база^{*4}

СТОКА	август '21	септември'21			септември'20		
	цена	цена	промяна в %	промяна в лв.	цена	промяна в %	промяна в лв.
ЗАХАР	1,38	1,38	0,0	0,00	1,34	3,0	0,04
ФАСУЛ	3,68	3,68	0,0	0,00	3,87	-4,9	-0,19
ОРИЗ	2,34	2,31	-1,3	-0,03	2,24	3,1	0,07
ЛЕЩА	2,51	2,69	7,2	0,18	2,43	10,7	0,26
БРАШНО	1,03	1,05	1,9	0,02	0,95	10,5	0,10
ОЛИО	3,16	3,22	1,9	0,06	2,22	45,0	1,00
ЯЙЦА	0,19	0,21	10,5	0,02	0,19	10,5	0,02
КАШКАВАЛ	11,35	11,52	1,5	0,17	10,74	7,3	0,78
СИРЕНЕ	6,82	7,17	5,1	0,35	6,87	4,4	0,30
МАСЛО	1,92	1,92	0,0	0,00	1,92	0,0	0,00
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,88	0,89	1,1	0,01	0,88	1,1	0,01
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,74	1,74	0,0	0,00	1,72	1,2	0,02
БИСКВИТИ	1,75	1,78	1,7	0,03	1,70	4,7	0,08
ВАОФЛИ	3,17	3,16	-0,3	-0,01	3,11	1,6	0,05
СКУМРИЯ	4,90	4,94	0,8	0,04	4,56	8,3	0,38
КОПЪРКА	2,06	2,11	2,4	0,05	2,01	5,0	0,10
САФРИД	3,38	3,31	-2,1	-0,07	3,25	1,8	0,06
ПАНГАСИУС	3,59	3,84	7,0	0,25	3,76	2,1	0,08
ХЕК	5,24	5,24	0,0	0,00	4,98	5,2	0,26
СВИНСКО месо	9,38	9,20	-1,9	-0,18	9,40	-2,1	-0,20
ПИЛЕ	4,40	4,41	0,2	0,01	3,93	12,2	0,48
ПИЛЕШКИ бут	3,35	3,39	1,2	0,04	2,81	20,6	0,58
ПИЛЕШКИ гърди	7,71	7,75	0,5	0,04	7,45	4,0	0,30
КРЕНВИРШИ	5,60	5,75	2,7	0,15	5,91	-2,7	-0,16
КРЕНВИРШИ пилешки	3,94	4,00	1,5	0,06	3,89	2,8	0,11
КОЛБАСИ малотрайни	5,19	5,25	1,2	0,06	5,08	3,3	0,17
ТРАЕН салам	8,90	8,89	-0,1	-0,01	9,03	-1,6	-0,14
КАЙМА	5,80	6,01	3,6	0,21	5,80	3,6	0,21

⁴ * Стрелките в колоните на таблицата показват посоката на промяната на цените на месечна и годишна база

фигура 7 Промяна на цените на хранителните стоки през м. август на месечна база

фигура 8 Промяна на цените на хранителните стоки през м. септември на годишна база

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на хранителните стоки се наблюдават преобладаващо възходящи тенденции. (табл. 1, фиг. 8)

В резултат на устойчивото поскъпване на олиото през 2020 г., рязкото покачване на цената му през месец март тази година и последващото плавно покачване на стойностите, е отчетен ръст на годишна база от 45%. (фиг. 13 и 14) Поскъпването на годишна база на ориза и захарта е 3%, на яйцата, лещата и брашното съответно 11%. Намаление от 5% е отчетено при цената на фасула. (фиг.13-24) При цените на млечните произведения се наблюдава доближаване до нивата от предходната година при маслото и млеката, а кашкавалът и сиренето поскъпват спрямо миналата година с 4-7%. (фиг.35-40) Наблюденията на цените на месото и месните произведения на годишна база показват преобладаващо възходящи тенденции, като поскъпване в диапазон от 3-4% е отчетено при каймата, колбасите, пилешките кренвирши и при пилешките гърди. По-голямо увеличение на цените на годишна база е отчетено при пилето (12%) и пилешкия бут (21%). Намаление на стойностите с 2% спрямо миналата година има при свинското месо, свинските кренвирши и трайния салам. (фиг.25-32) Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват възходящ тренд, като поскъпването е в диапазона 2-8%. (фиг. 33-34) При цените на захарните изделия се наблюдава ръст от 5% при бисквитите и 2% при вафлите.

• **Сравнителен анализ на цените на хранителните стоки през септември 2014 / 2021 г.**

Таблица 2 Цени на едро на хранителните стоки през м. септември за периода 2014/2021 г.*⁵

септември	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО МЕСО	ПИЛЕ	КАЙМА	стойност на единица продукт
година														
2014	1,24	4,18	2,04	0,81	1,94	0,18	10,73	5,71	1,33	4,20	7,41	3,97	4,63	48
2015	1,30	3,12	2,12	0,82	2,19	0,19	9,75	5,32	1,36	4,16	6,84	3,81	4,70	46
2016	1,56	3,19	1,92	0,79	2,14	0,18	9,30	5,40	1,35	3,80	6,30	3,73	4,76	44
2017	1,54	3,40	1,88	0,78	2,07	0,21	10,40	6,02	1,86	3,72	7,08	3,68	4,58	47
2018	1,06	3,06	1,91	0,79	1,97	0,19	9,82	5,80	2,26	3,74	6,71	3,81	4,70	46
2019	1,25	3,28	1,88	0,89	1,94	0,19	10,17	5,99	2,06	3,69	9,70	3,77	4,99	50
2020	1,34	3,87	2,24	0,95	2,22	0,19	10,74	6,87	1,92	4,56	9,40	3,93	5,80	54
2021	1,38	3,68	2,31	1,05	3,22	0,21	11,52	7,17	1,92	4,94	9,20	4,41	6,01	57

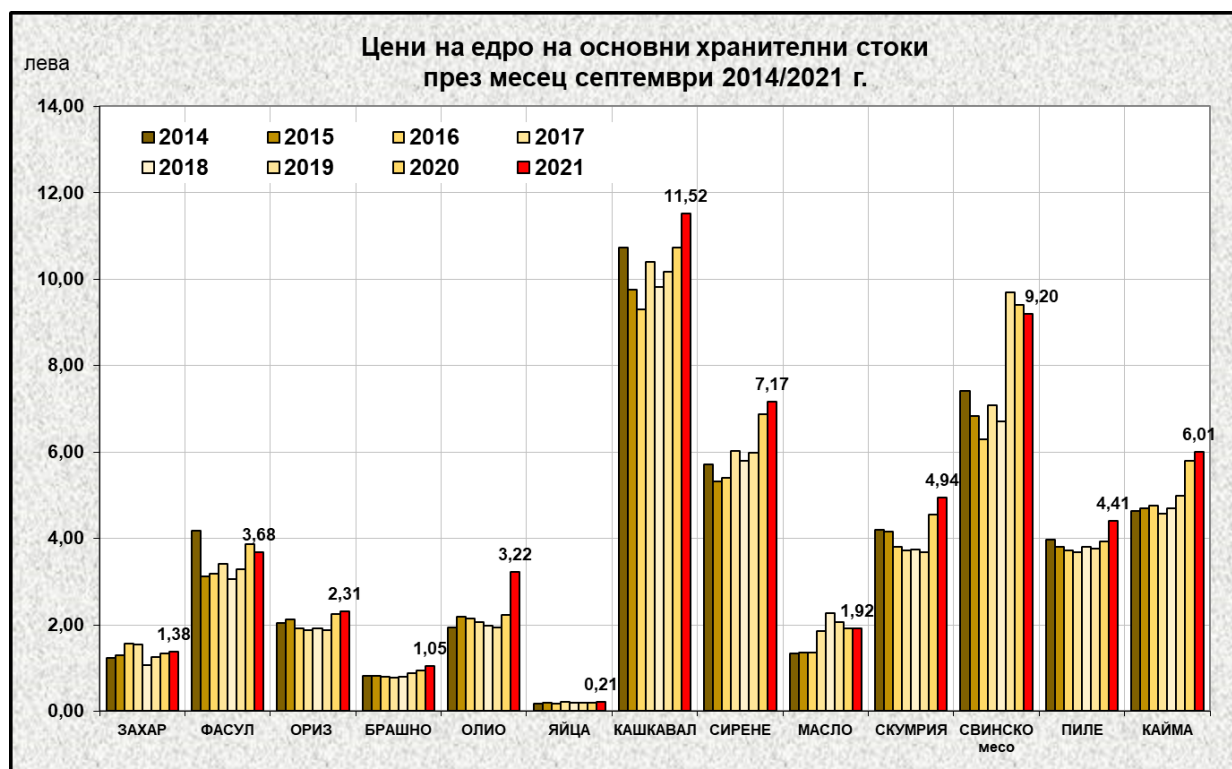
⁵ *Оцветяването в клетките визуализира движението на цената за съответната стока през годините от периода. Степенуваната скала в 4 степени визуализира градацията в големината на стойността на единица продукт за съответната година.

Ретроспективният анализ на движението на цените през месец септември в периода 2014 – 2021 г. показва, че през тази година цените на голяма част от хранителните продукти са най-високи за периода.

Цената на захарта е най-висока за периода 2014 – 2015 г. и 2018 – 2020 г. и е под нивата от същия месец през 2016 – 2017 г. Цената на фасула е под нивото от предходната година и от 2014 г., но е по-висока от периода 2015 - 2019 г. Цената на яйцата през годините на анализирания период е стабилна и се движи около 19 - 21 ст./бр. Най-високи стойности през месец септември тази година са регистрирани при цената на ориза. Цените на олиото и брашното достигнаха през септември 2021 г. пикови за последните 20 години нива.

Също най-високи стойности през тази година са отчетени при кашкавала и сиренето (които отново са пикови за последните години). Цената на маслото се доближава до стойностите от предходната година, под нивата е от 2018 и 2019 г., но е значително по-висока от същия месец през 2014 – 2017 г.

Аналогични са изводите от наблюденията на цените на месата и месните произведения с достигнати максимални стойности през септември тази година в сравнените със същия месец на анализирания период при пилето, каймата и рибата. Цената на свинското месо е под нивото от 2019 - 2020 г., но е значително по-висока от периода 2014 – 2018 г. (табл.2 и фиг.9)

фигура 9 Цени на едро на хранителните стоки през м. септември 2014/2021 г.

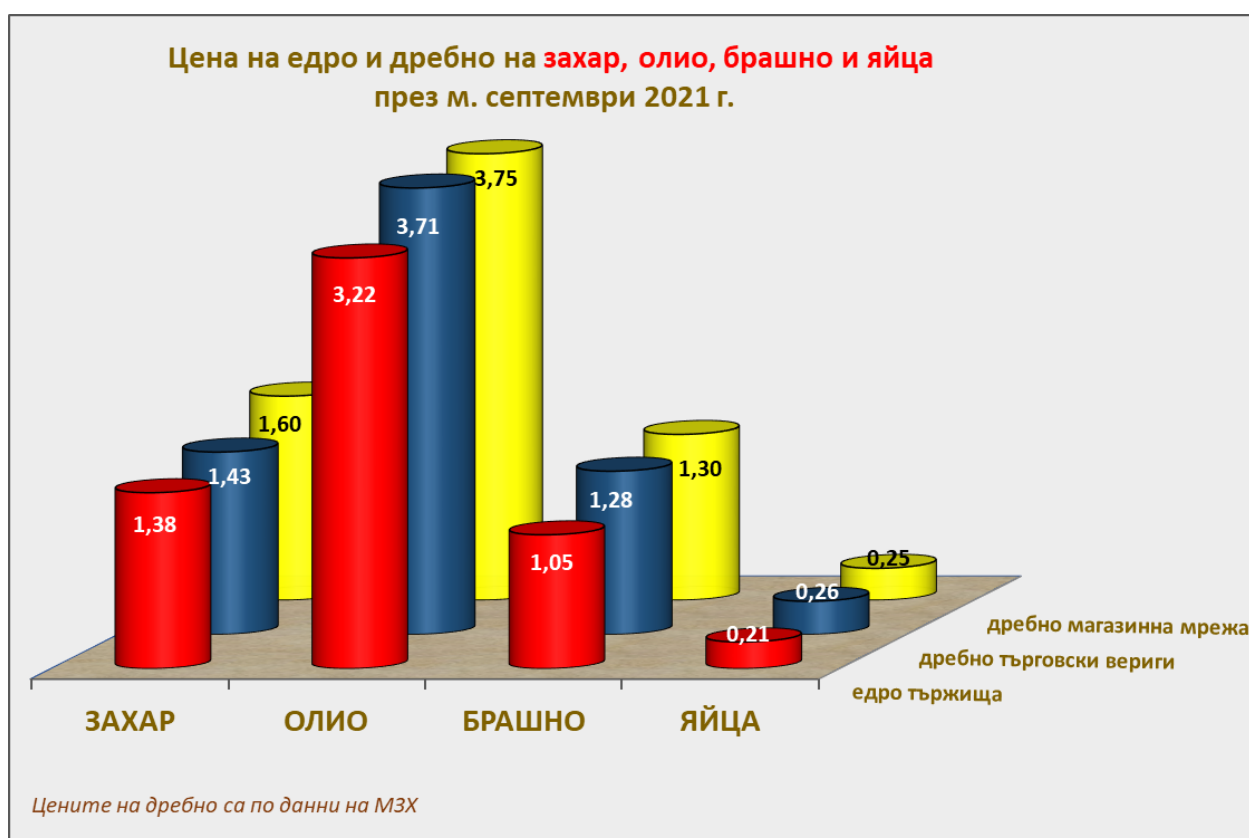
- **Сравнителен анализ на цените на едро и на дребно през месец септември**

Наблюдението на цените на дребно на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. септември надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро в големите търговски вериги са в широкия диапазон 4 – 24%, като най-голямата надценка е отчетена при яйцата, а при цената на дребно на захарта надценката е най-малка – 4%.

В магазинната мрежа най-голямата надценка от 24% е при брашното, 19% е при яйцата, а при олиото и захарта тя е 16%. (табл.3 и фиг.10)

Таблица 3 Цени на едро и на дребно на захар, олио, брашно и яйца през м. септември 2021 г. ^{*6}

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
ЗАХАР	1,38	1,43	4	0,05	1,60	16	0,22
ОЛИО	3,22	3,71	15	0,49	3,75	16	0,53
БРАШНО	1,05	1,28	22	0,23	1,30	24	0,25
ЯЙЦА	0,21	0,26	24	0,05	0,25	19	0,04

фигура 10 Цени на едро и дребно на захар, олио, брашно и яйца през м. септември 2021 г.

⁶ * Степенуваната скала в 4 степени визуализира градацията в големината на надценките

- Анализ на цените на хранителни стоки по региони**

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по региони показва, че маржът на цените в различните области от средната за страната цена е в диапазона ± 30 - 68%. (табл.4 и фиг.11)

Средната за страната през месец септември 2021 г. цена на захарта е 1.41 лв./кг. Най-висока стойност е отчетена в тържищата в област Бургас – 1.65 лв./кг, а най-ниската средна за месеца е била цената в област Добрич – 1.27 лв./кг. (фиг.11) На по-висока от средната за страната цена захарта се е търгувала в 39% от тържищата, а отклоненията в цените в различните региони са 30%. (табл. 4)

При средна за страната цена на олиото 3,20 лв./л, най-високи стойности са отчетени в област Смолян – 3.65 лв./л, а минималната средна за месеца цена е била в Хасковска област - 2.71 лв./л. Отклоненията в цените в различните региони са 35%. В 59% от тържищата олиото се е търгувало над средната за страната цена. (табл. 4)

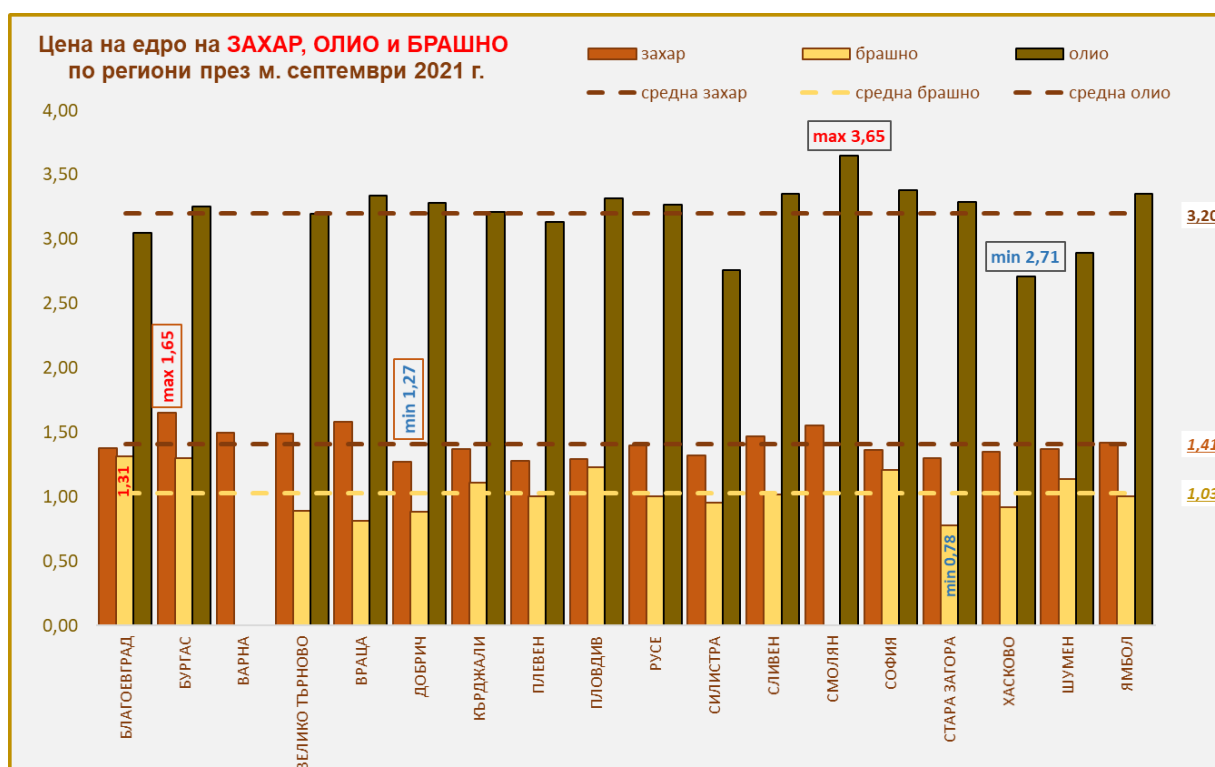
На най-висока средна цена брашното се е търгувало през септември в Благоевградска област - 1.31 лв./кг, най-ниската стойност е била в област Стара Загора - 0.78 лв./кг. Средно месечната цена на брашното за страната е 1,03 лв./кг. В 38% от областите брашното се е търгувало на цена, по-висока от средната за страната, а маржът в цените в различните региони е 68% (фиг. 11)

Таблица 4 Цени на едро на захар, брашно и олио по области през месец септември 2021 г.*⁷

ОБЛАСТ	ЗАХАР	средна захар	изменение спрямо средната	БРАШНО	средна брашно	изменение спрямо средната	ОЛИО	средна олио	изменение спрямо средната
БЛАГОЕВГРАД	▼ 1,38	1,41	▼ -2	▲ 1,31	1,03	▲ 27	▼ 3,05	3,20	▼ -5
БУРГАС	▲ 1,65	1,41	▲ 17	▲ 1,30	1,03	▲ 26	▲ 3,25	3,20	▲ 2
ВАРНА	▲ 1,50	1,41	▲ 6		1,03			3,20	
ВЕЛИКО ТЪРНОВО	▲ 1,49	1,41	▲ 6	▼ 0,89	1,03	▼ -14	▲ 3,20	3,20	0
ВРАЦА	▲ 1,58	1,41	▲ 12	▼ 0,81	1,03	▼ -21	▲ 3,34	3,20	▲ 4
ДОБРИЧ	▼ 1,27	1,41	▼ -10	▲ 0,88	1,03	▼ -15	▲ 3,28	3,20	▲ 2
КЪРДЖАЛИ	▼ 1,37	1,41	▼ -3	▲ 1,11	1,03	▲ 8	▲ 3,21	3,20	0
ПЛЕВЕН	▼ 1,28	1,41	▼ -9	▲ 1,00	1,03	▼ -3	▼ 3,13	3,20	▼ -2
ПЛОВДИВ	▼ 1,29	1,41	▼ -9	▲ 1,23	1,03	▲ 9	▲ 3,32	3,20	▲ 4
РУСЕ	▼ 1,40	1,41	▼ -1	▲ 1,00	1,03	▼ -3	▲ 3,27	3,20	▲ 2
СИЛИСТРА	▼ 1,32	1,41	▼ -6	▼ 0,95	1,03	▼ -8	▼ 2,76	3,20	▼ -14
СЛИВЕН	▲ 1,47	1,41	▲ 4	▲ 1,02	1,03	▲ -1	▲ 3,35	3,20	▲ 5
СМОЛЯН	▲ 1,55	1,41	▲ 10		1,03		▲ 3,65	3,20	▲ 14
СОФИЯ	▼ 1,36	1,41	▼ -4	▲ 1,21	1,03	▲ 17	▲ 3,38	3,20	▲ 6
СТАРА ЗАГОРА	▼ 1,30	1,41	▼ -8	▼ 0,78	1,03	▼ -24	▲ 3,29	3,20	▲ 3
ХАСКОВО	▼ 1,35	1,41	▼ -4	▼ 0,92	1,03	▼ -11	▼ 2,71	3,20	▼ -15
ШУМЕН	▼ 1,37	1,41	▼ -3	▲ 1,14	1,03	▲ 11	▼ 2,89	3,20	▼ -10
ЯМБОЛ	▲ 1,42	1,41	▲ 1	▲ 1,00	1,03	▼ -3	▲ 3,35	3,20	▲ 5

⁷ *. Символите в колоните с цените показват движението на цените под и над средната за страната цена. Оцветяването на клетките в колоните с процентно изменение визуализира стойностите под и над средната цена.

фигура 11 Цени на едро на захар, олио и брашно през м. септември по области

• Анализ на цените на млечни продукти по региони

Таблица 5 Цени на едро на кашкавал и сирене по области през месец септември 2021 г.*⁸

ОБЛАСТ	КАШКАВАЛ	средна кашкавал	изменение спрямо средната	СИРЕНЕ	средна сирене	изменение спрямо средната	МАСЛО	средна масло	изменение спрямо средната
БЛАГОВЕГРАД	▼ 10,58	11,69	-9	▼ 7,13	7,46	-4	▲ 1,90	1,90	0
БУРГАС	▼ 11,39	11,69	-3	▲ 8,03	7,46	8	▲ 2,10	1,90	11
ВЕЛИКО ТЪРНОВО	▲ 11,88	11,69	2	▲ 7,88	7,46	6	▲ 2,00	1,90	5
ВРАЦА	▲ 12,62	11,69	8	▲ 8,28	7,46	11	▲ 1,96	1,90	3
ДОБРИЧ	▼ 10,40	11,69	-11	▼ 4,78	7,46	-36		1,90	
КЪРДЖАЛИ	▲ 11,69	11,69	0	▲ 7,53	7,46	1	▲ 1,94	1,90	2
ПЛЕВЕН	▲ 11,86	11,69	1	▲ 7,71	7,46	3	▼ 1,77	1,90	-7
ПЛОВДИВ	▲ 12,35	11,69	6	▲ 8,60	7,46	15		1,90	
СИЛИСТРА		11,69		▲ 8,10	7,46	9	▼ 1,63	1,90	-14
СЛИВЕН	▲ 12,03	11,69	3	▼ 7,20	7,46	-3		1,90	
СОФИЯ	▲ 12,27	11,69	5	▼ 7,36	7,46	-1	▲ 2,00	1,90	5
СТАРА ЗАГОРА	▲ 12,33	11,69	5	▲ 8,03	7,46	8		1,90	
ШУМЕН	▼ 10,87	11,69	-7	▼ 6,34	7,46	-15	▼ 1,77	1,90	-7

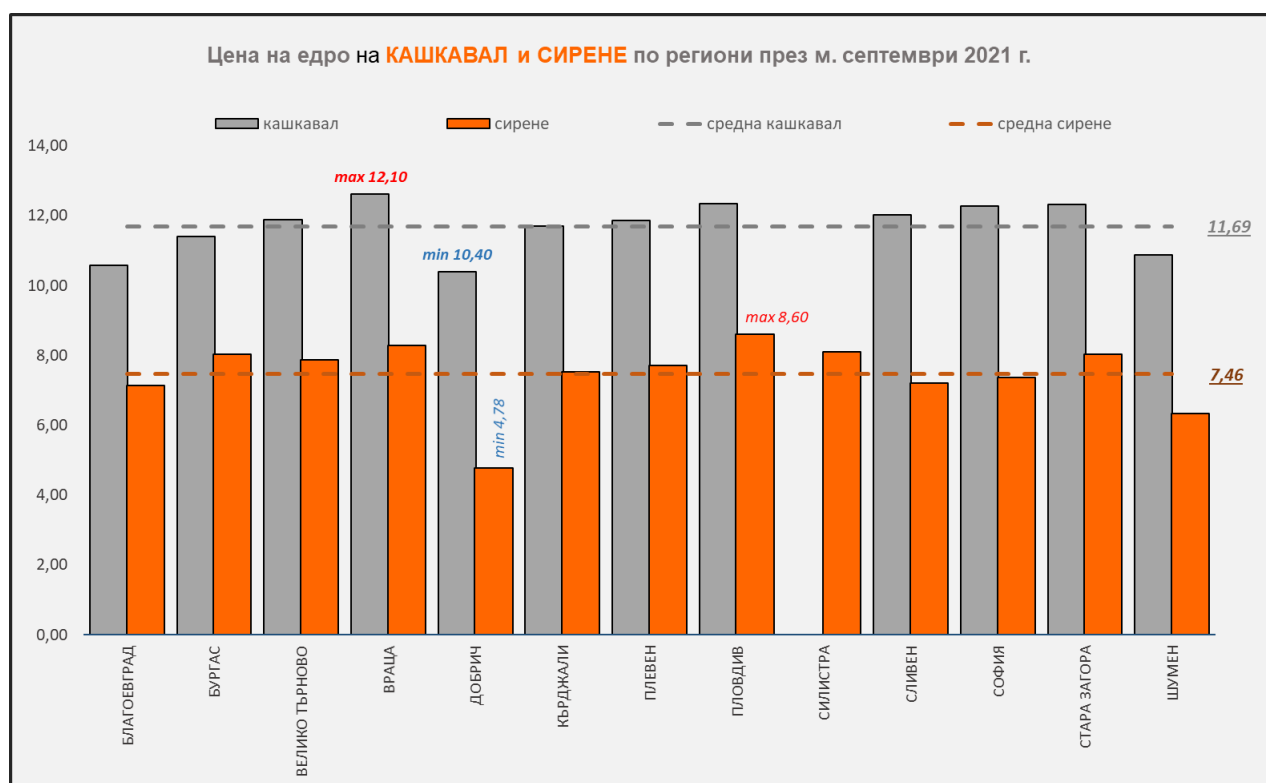
Анализът на цените на едро на млечните продукти кашкавал, сирене и масло по региони показва, че отклоненията в цените в различните области от средната за страната цена са в широкия диапазон 19-80%, като тези отклонения са значителни при кравето сирене. (табл.5 и фиг.12)

⁸ Символите в колоните с цените показват движението на цените под и над средната за страната цена. Оцветяването на клетките в колоните с процентно изменение визуализира стойностите под и над средната цена.

Средната за страната през месец септември 2021 г. цена на кашкавала е 11,69 лв./кг. Най-висока стойност е отчетена в тържищата в област Враца – 12,62 лв./кг, а най-ниската средна за месеца е била цената в област Добрич – 10,40 лв./кг. (фиг.12) В 58% от областите, в които има данни за продажби тя е била по-висока от средната, в Кърджали кашкавалът се е търгувал на средната за страната цена, а отклоненията в цените в различните региони са 19%.

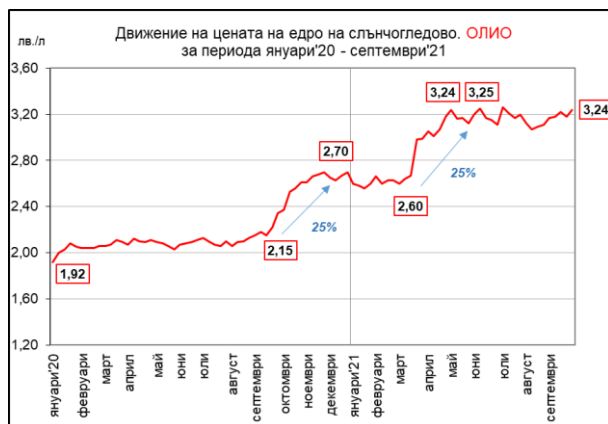
При средна за страната цена на сиренето 7,46 лв./кг, най-високи стойности са отчетени в област Пловдив – 8,60 лв./кг, а минималната средна за месеца цена е била в област Добрич – 4,78 лв./кг. В 62% от областите сиренето се е търгувало на цена, по-висока от средната за страната. Отклоненията в цените в различните региони са 80%. Този марж в цените при сиренето се дължат на различното качество и различните фирми производителки, които търгуват на съответните тържища.

При средна за страната за месец септември цена на маслото 1,90 лв./бр., най-високи стойности са отчетени в област Бургас – 2,10 лв./бр., а минималната средна за месеца цена е била в област Силистра – 1,63 лв.. В 56% от областите маслото се е търгувало на цена, по-висока от средната за страната. Отклоненията в цените в различните региони са 29%. (табл. 5)

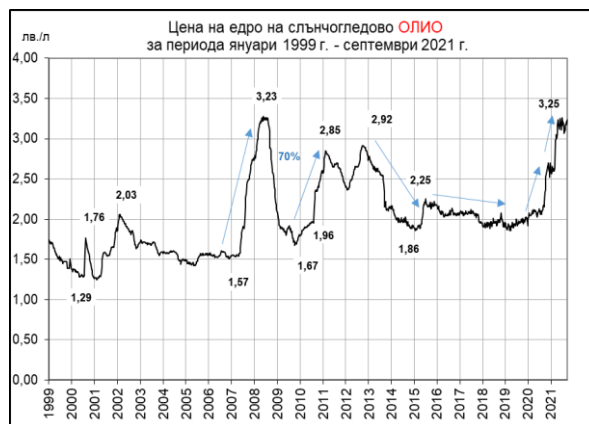

фигура 12 Цени на едро на кашкавал и сирене през м. септември по области

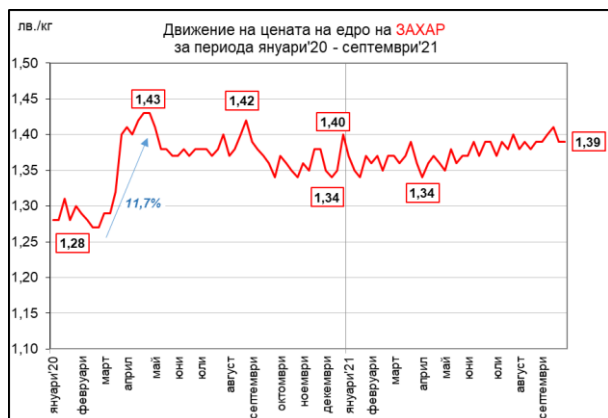
- **Диаграми на движението на цените на основни хранителни стоки, млечни продукти, меса и месни произведения и риби**

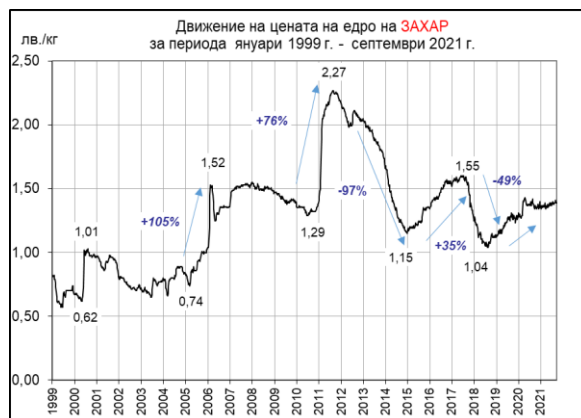
фигура 13

фигура 14

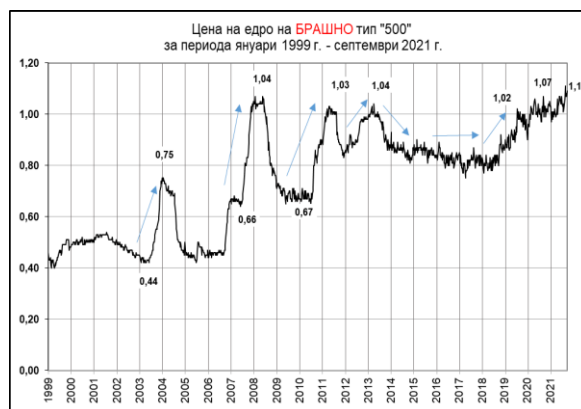
фигура 15

фигура 16

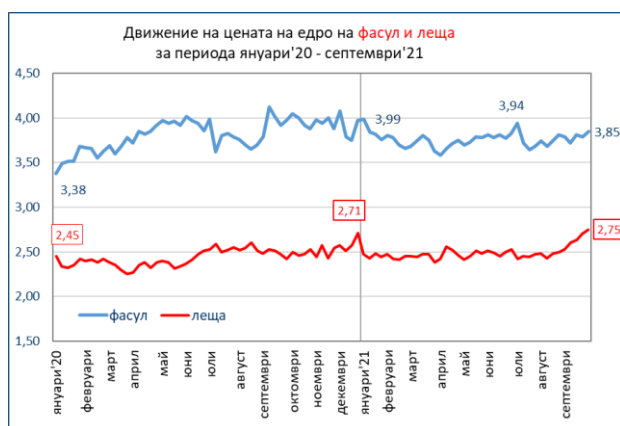
фигура 17

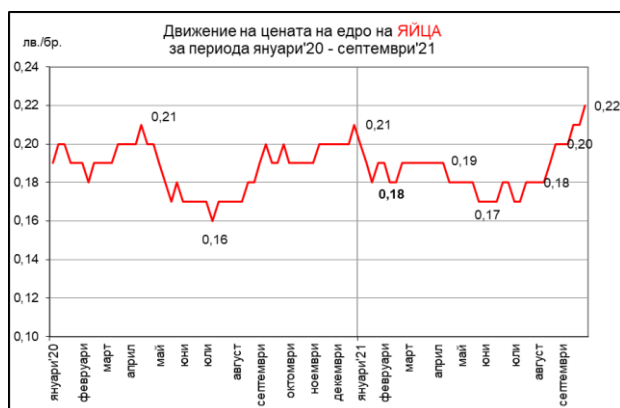
фигура 18

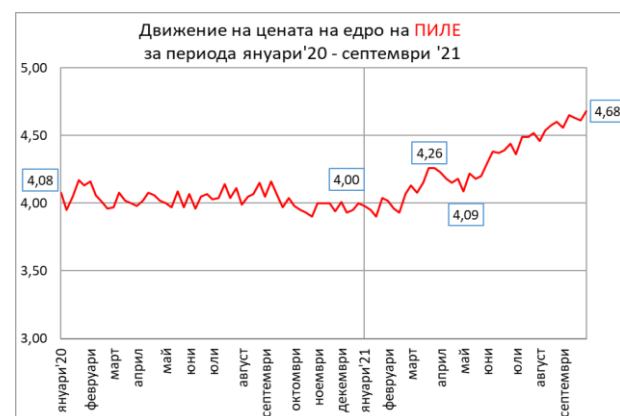
фигура 19

фигура 21

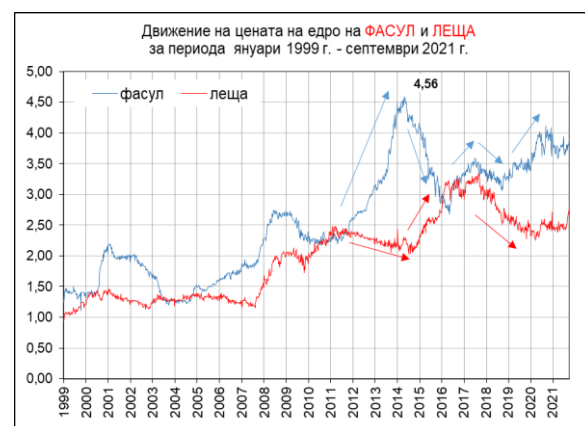
фигура 23

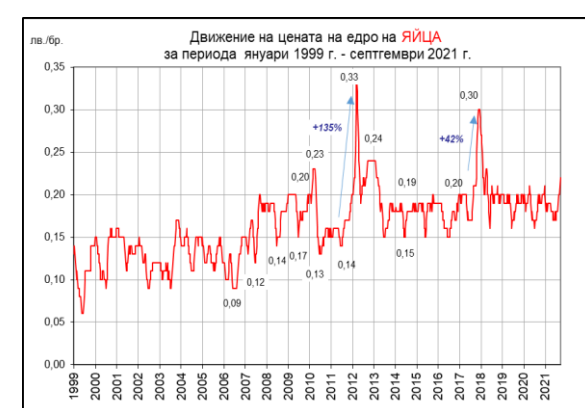
фигура 25

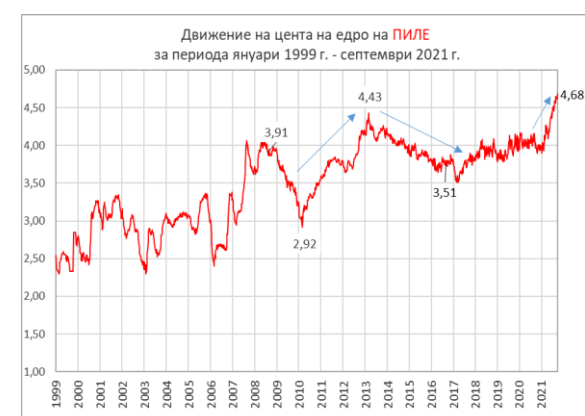
фигура 20

фигура 22

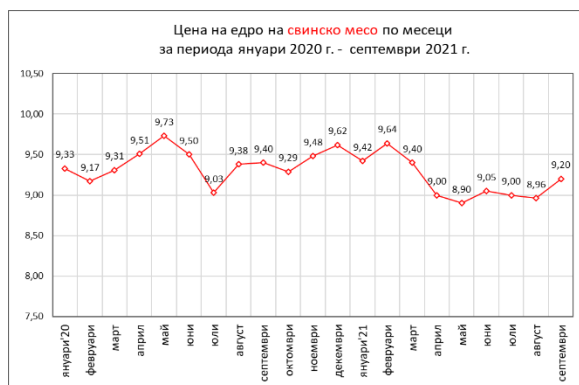
фигура 24

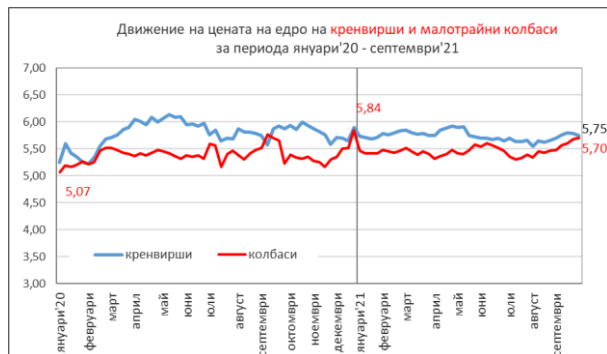
фигура 26

фигура 27

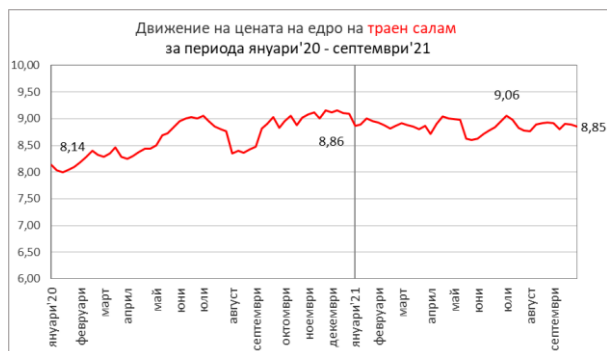
фигура 28

фигура 29

фигура 30

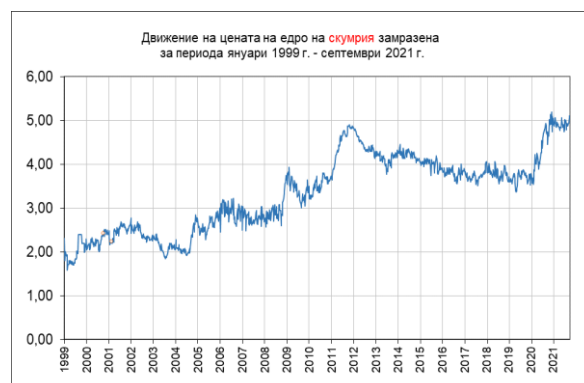
фигура 31

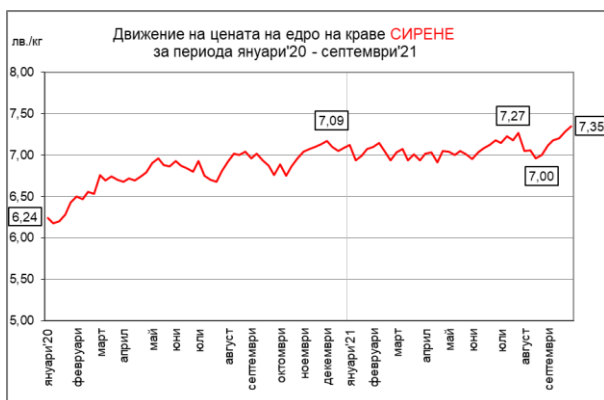
фигура 32

фигура 33

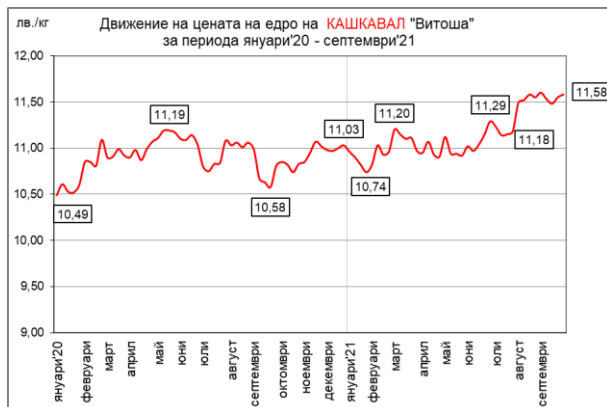
фигура 34

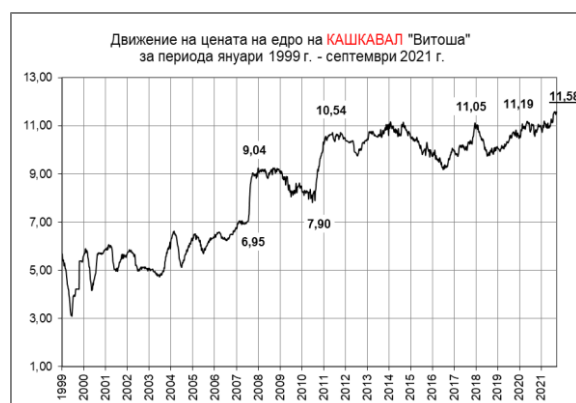
фигура 35

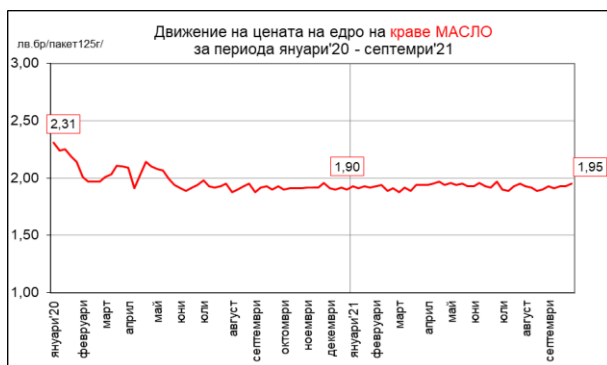
фигура 36

фигура 37

фигура 38

фигура 39

фигура 40

Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават.

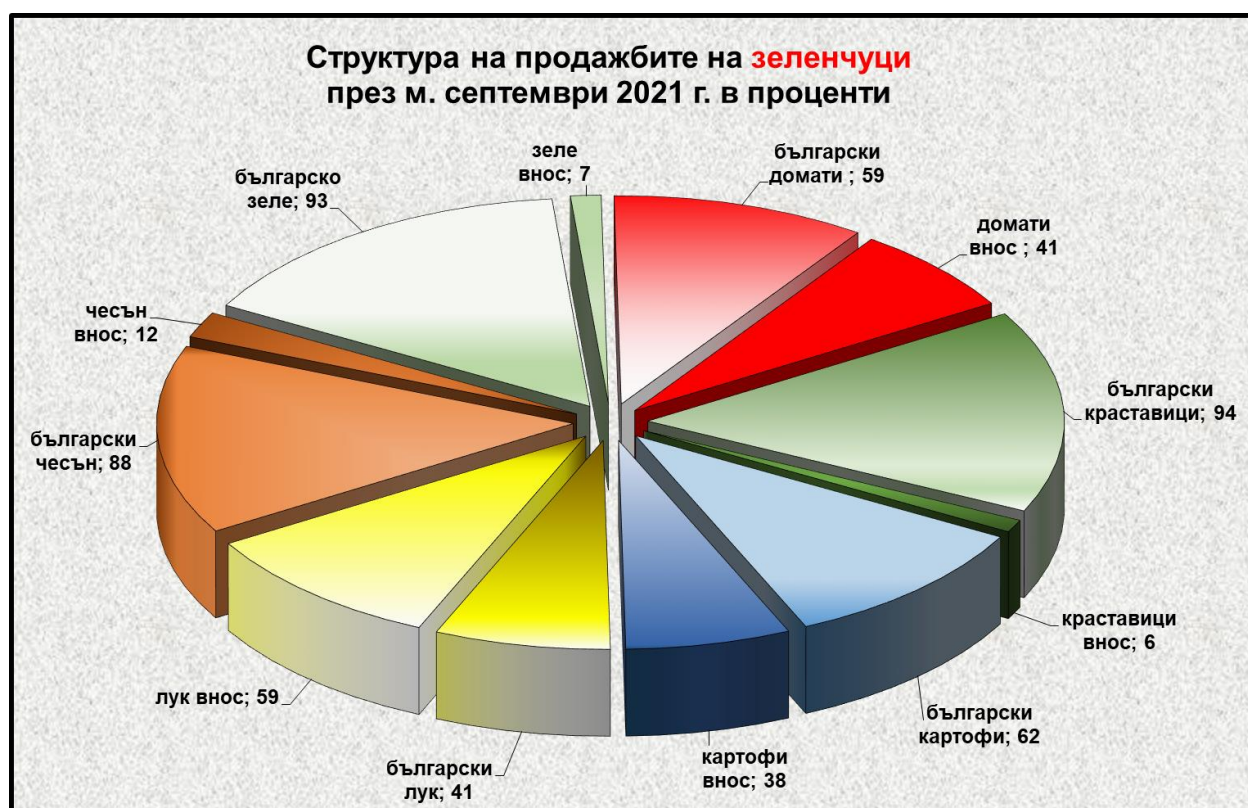
Наблюденията върху пазара на зеленчуците и плодовете през м. септември показват, че относителният дял на предлаганите количества българската продукция на голяма част от стоките от тази група е по-голям от дела на

продажбите от внос. Мониторингът на пазара на зеленчуци през месеца показва значителен превес на българската продукция. Най-силно изразен е този превес при продажбите на краставици (94%), чесън (88%), картофи (62%) и зеле (93%).

Количествата български домати са по-големи от вносните като съотношението е 59:41%. Съпоставим е делът на българския лук и на този от внос (59%:41%). (фиг. 41)

Наблюденията на пазара на плодове през септември показват, че в месеца на активно производство и предлагане на всички сезонни плодове, относителният дял на българската продукция е по-голям. През месеца преобладават продажбите на български дини и пъпеши, които съставляват около 90% от общите продажби. Българското производство и предлагане на грозде, круши и праскови заема около 70-80% от общо предлаганите на пазара количества. Търгуваните български ябълки през септември са 67% от общите продажби. (фиг. 42)

фигура 41 Относителен дял на продажбите на зеленчуци през м. септември 2021 г.

фигура 42 Относителен дял на продажбите на плодове през м. септември 2021 г.

- Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на плодовете и зеленчуците**

Движението на кривата на ИТЦ⁹ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максималните зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а през последните години, както и през настоящата, и през април. Минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през юли - август. (фиг.43,44)

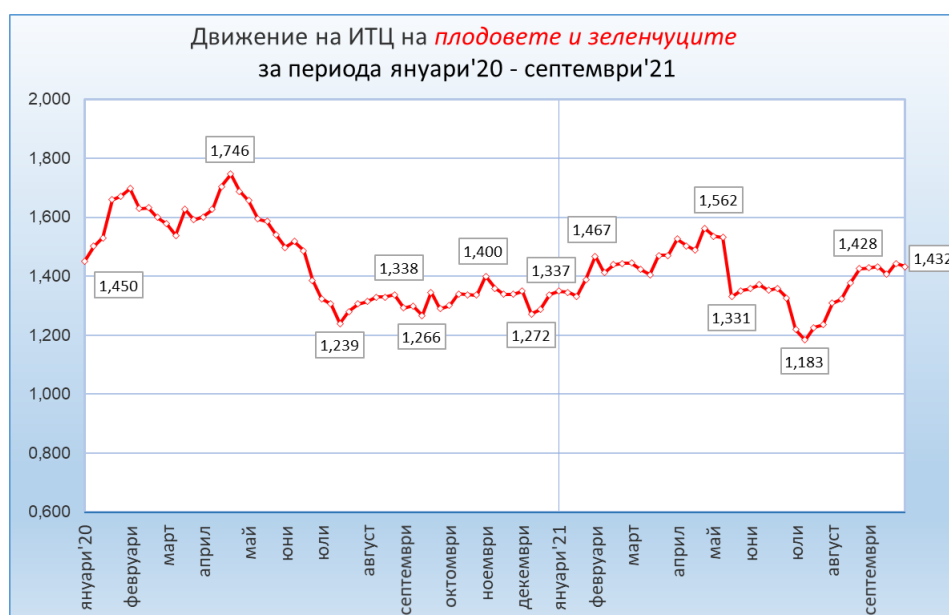
През първата седмица на септември този индекс стартира от ниво 1.478 пункта. През следващите седмици кривата има разнопосочни тенденции, което се дължи на факта, че плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

⁹ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

След лекото покачване през втората седмица следва понижение на стойностите, последвано от нов ръст на индекса през последните две седмици на месеца. В края на месеца кривата стъпва на ниво от 1.432 пункта, като се доближава до нивото от началото на месеца. В сравнение с предходния месец стойностите са значително по-стабилни, но запазват високите нива от август.

Средномесечните стойности на този индекс са с 10% над стойностите от същия месец на предходната година. Върху движението на индекса през месеца рефлектира продължаващото поскъпване на по-голяма част от зеленчуците, което не може да бъде компенсирано от поевтиняването на някои от сезонните плодове. (фиг. 43) Пикови стойности този индекс имаше през месец април 2020 г. - 1.746 пункта. (фиг. 44)

фигура 43 ИТЦ на плодовете и зеленчуците за периода януари 2020 г. – септември 2021 г.

фигура 44 ИТЦ на плодовете и зеленчуците за периода януари 2006 г. – септември 2021 г.

- **Сравнителен анализ на цените на плодовете и зеленчуците на месечна и годишна база**

През месец септември се запазва възходящата тенденция, наблюдавана през предходния месец. Голяма част от зеленчуците поскъпват и през септември. Известно раздвижване на пазара са наблюдава само при домати и краставиците.

Оранжерийните домати, както и на тези от внос поскъпват на месечна база с 8 – 12%, но цените на полските домати бележат спад с 19%. Поевтиняване на месечна база е отчетено при краставиците, като българските оранжерийни краставици и тези от внос поевтиняват с около 17%, а цената на полските краставици намалява спрямо предходния месец с 4%. Цените на корнишоните, обаче бележат значителен ръст от 28%.

През месеца е регистрирано поскъпване в диапазона 10 - 15% на червения пипер, тиквичките, морковите и зелето, а картофите, лукът, чесънът и зеленият пипер поскъпват с около 4-5%. (табл. 6 и фиг.45, 50-61)

При плодовете се наблюдава сезонно поевтиняване, което е 15 - 16% при гроздето и ябълките. Намаление на цените с 4-6% има при лимоните и дините, а прасковени и пъпешите поскъпват на месечна база с 4-6%. (фиг.62-68)

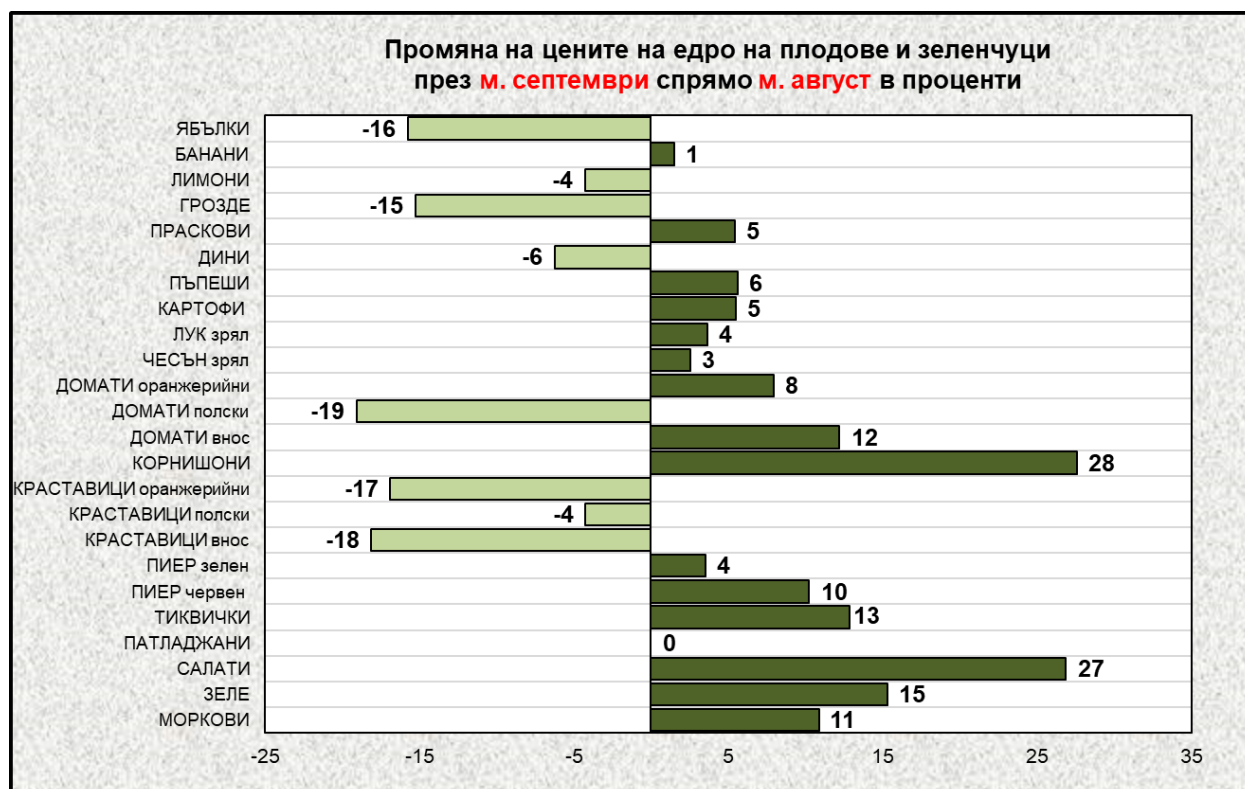
На годишна база отклоненията на цените на стоките в тази група са с ясно изразени положителни трендове при повечето зеленчуци и не малка част от плодовете.

Поскъпването спрямо същия месец на миналата година е значително и е в интервала 20 – 70%. Изключение от общата тенденция има само при зрелия чесън и полските домати, чиито цени бележат малък спад на годишна база от 4-6%.

Цената на прасковите през месеца бележи силен ръст спрямо миналата година от 40%. Поскъпване от 5% има и при гроздето. Намаление на годишна база е отчетено при цените на ябълките, дините и пъпешите. Цените на бананите и лимоните се задържат около нивата от предходната година. (табл.6 и фиг.46)

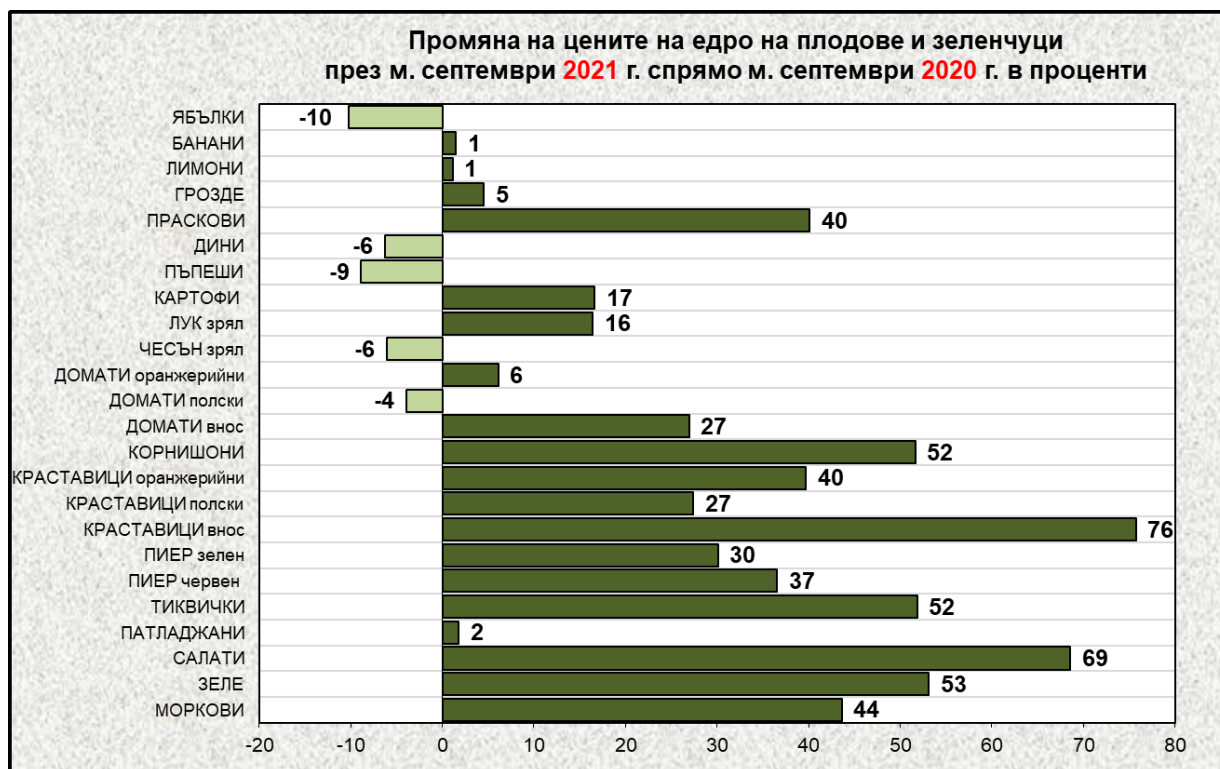
Таблица 6 Промяна на цените на плодове и зеленчуци през месеца на месечна и годишна база*¹⁰

СТОКА	август'21	септември'21			септември'21		
	цена	цена	промяна в%	промяна в лв.	цена	промяна в%	промяна в лв.
ЯБЪЛКИ	1,46	1,23	▼ -16	-0,23	1,37	▼ -10	-0,14
БАНАНИ	2,02	2,05	▲ 1	0,03	2,02	▲ 1,5	0,03
ЛИМОНИ	2,82	2,70	▼ -4	-0,12	2,67	▲ 1	0,03
ГРОЗДЕ	1,90	1,61	▼ -15	-0,29	1,54	▲ 5	0,07
ПРАСКОВИ	2,02	2,13	▲ 5	0,11	1,52	▲ 40	0,61
ДИНИ	0,48	0,45	▼ -6	-0,03	0,48	▼ -6	-0,03
ПЪПЕШИ	1,07	1,13	▲ 6	0,06	1,24	▼ -9	-0,11
КАРТОФИ	0,73	0,77	▲ 5	0,04	0,66	▲ 17	0,11
ЛУК зрял	0,82	0,85	▲ 4	0,03	0,73	▲ 16	0,12
ЧЕСЪН зрял	3,92	4,02	▲ 3	0,10	4,28	▼ -6	-0,26
ДОМАТИ оранжевийни	1,76	1,90	▲ 8	0,14	1,79	▲ 6	0,11
ДОМАТИ полски	1,52	1,23	▼ -19	-0,29	1,28	▼ -4	-0,05
ДОМАТИ внос	1,72	1,93	▲ 12	0,21	1,52	▲ 27	0,41
КОРНИШОНИ	1,45	1,85	▲ 28	0,40	1,22	▲ 52	0,63
КРАСТАВИЦИ оранжевийни	2,37	1,97	▼ -17	-0,40	1,41	▲ 40	0,56
КРАСТАВИЦИ полски	1,65	1,58	▼ -4	-0,07	1,24	▲ 27	0,34
КРАСТАВИЦИ внос	2,21	1,81	▼ -18	-0,40	1,03	▲ 76	0,78
ПИЕР зелен	1,42	1,47	▲ 4	0,05	1,13	▲ 30	0,34
ПИЕР червен	1,66	1,83	▲ 10	0,17	1,34	▲ 37	0,49
ТИКВИЧКИ	1,09	1,23	▲ 13	0,14	0,81	▲ 52	0,42
ПАТЛАДЖАНИ	1,12	1,12	0	0,00	1,10	▲ 2	0,02
САЛАТИ	0,93	1,18	▲ 27	0,25	0,70	▲ 69	0,48
ЗЕЛЕ	0,85	0,98	▲ 15	0,13	0,64	▲ 53	0,34
МОРКОВИ	0,92	1,02	▲ 11	0,10	0,71	▲ 44	0,31

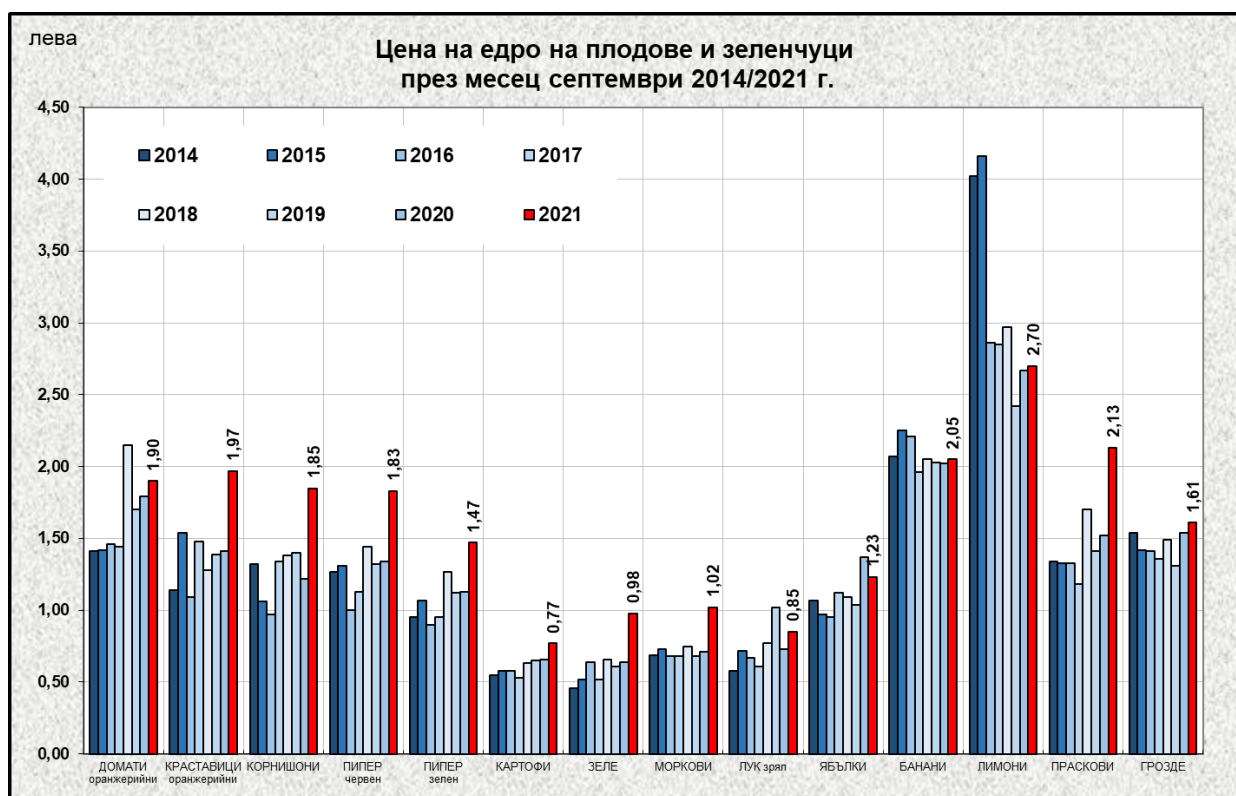
фигура 45 Промяна на цените на плодовете и зеленчуците през м. септември на месечна база

¹⁰ * Оцветените в тъмно зелен цвят клетки показват процента на поскъпване на месечна и годишна база на плодовете и зеленчуците, оцветените в светлозелен цвят съответно тяхното поевтиняване.

фигура 46 Промяна на цените на плодовете и зеленчуците през м. септември на годишна база

- Сравнителен анализ на цените на плодовете и зеленчуците през септември 2014/2021г.

фигура 47 Цени на едро на плодовете и зеленчуците през м. септември 2014/2021 г.

Таблица 7 Цени на едро на плодове и зеленчуци през месец септември за периода 2014/2021 г.*¹¹

септември	ДОМАТИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КОРНИШОНИ	ПИПЕР червен	ПИПЕР зелен	КАРТОФИ	ЗЕЛЕ	МОРКОВИ	ЛУК зрял	ЯБЪЛКИ	БАНАНИ	ЛИМОНИ	ПРАСКОВИ	ГРОЗДЕ	стойност на единица продукт
година															
2014	1,41	1,14	1,32	1,27	0,95	0,55	0,46	0,69	0,58	1,07	2,07	4,02	1,34	1,54	18
2015	1,42	1,54	1,06	1,31	1,07	0,58	0,52	0,73	0,72	0,97	2,25	4,16	1,33	1,42	19
2016	1,46	1,09	0,97	1,00	0,90	0,58	0,64	0,68	0,67	0,95	2,21	2,86	1,33	1,41	17
2017	1,44	1,48	1,34	1,13	0,95	0,53	0,52	0,68	0,61	1,12	1,96	2,85	1,18	1,36	17
2018	2,15	1,28	1,38	1,44	1,27	0,63	0,66	0,75	0,77	1,09	2,05	2,97	1,70	1,49	20
2019	1,70	1,39	1,40	1,32	1,12	0,65	0,61	0,68	1,02	1,04	2,03	2,42	1,41	1,31	18
2020	1,79	1,41	1,22	1,34	1,13	0,66	0,64	0,71	0,73	1,37	2,02	2,67	1,52	1,54	19
2021	1,90	1,97	1,85	1,83	1,47	0,77	0,98	1,02	0,85	1,23	2,05	2,70	2,13	1,61	22

Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. септември 2021 г. в сравнение със същия месец на осемгодишния период (2014 – 2021 г.) показва следните тенденции: (табл. 7 и фиг. 47)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. септември на последните осем години е функция и от конкретните метеорологични условия, а цените им често са по-високи от вносните.

- Цените на голяма част от зеленчуците през септември тази година са най-високи спрямо същия месец на анализирания период.

- Цените на краставиците, корнишоните, зеления и червения пипер, картофите, морковите и зелето минават значително над нивата от предходните години на периода.

- Цената на доматиите през м. септември 2021 г. е по-ниска само спрямо септември 2018 г.

- Пикови стойности на цената на лука бяха регистрирани през месец септември 2019 г

¹¹ * Оцветяването в клетките визуализира движението на цената за съответната стока през годините от периода. Степенуваната скала в 4 степени визуализира градацията в големината на стойността на единица продукт за съответната година

- Цените на едро на ябълките през септември 2021 г. са по-ниски спрямо същия месец на миналата година и се доближава до нивата от 2014 – 2019 г. (табл.7)

- Цените на бананите с известни колебания в двете посоки се доближават до стойностите от 2017 и 2019 г., а цената на лимоните е около нивото от 2020 г.

- Най-високи цени за осемгодишния период са регистрирани през тази година на прасковите.

- Цената на гроздето е малко над нивата от предходните години, но поскъпването не е значително.

- **Анализ на цените на плодовете и зеленчуците по региони**

Анализът на цените на едро на домати и краставиците по региони показва, че отклоненията на цените в различните региони са около 90%.

Най-високи цени на домати са регистрирани на тържищата в област Велико Търново (2.40 лв./кг), а най-ниските съответно в област Стара Загора и Русе (1,25 лв./кг). Средните за страната месечни цени на домати са 1.89 лв./кг. В 53% от областите тя е била по-висока от средната, а отклоненията в цените в различните региони са 92%. (табл.8, фиг.48)

Краставиците са се търгували на най-високи цени отново във Велико Търново (2.50 лв./кг), а най-ниските цени през септември са регистрирани на тържищата в София – 1.30 лв./кг. При средна за страната цена на краставиците за месеца 1,97 лв./кг, в 47% от областите цената е била по-висока, а маржът на цените в различните региони е 92%. (табл.8, фиг.48)

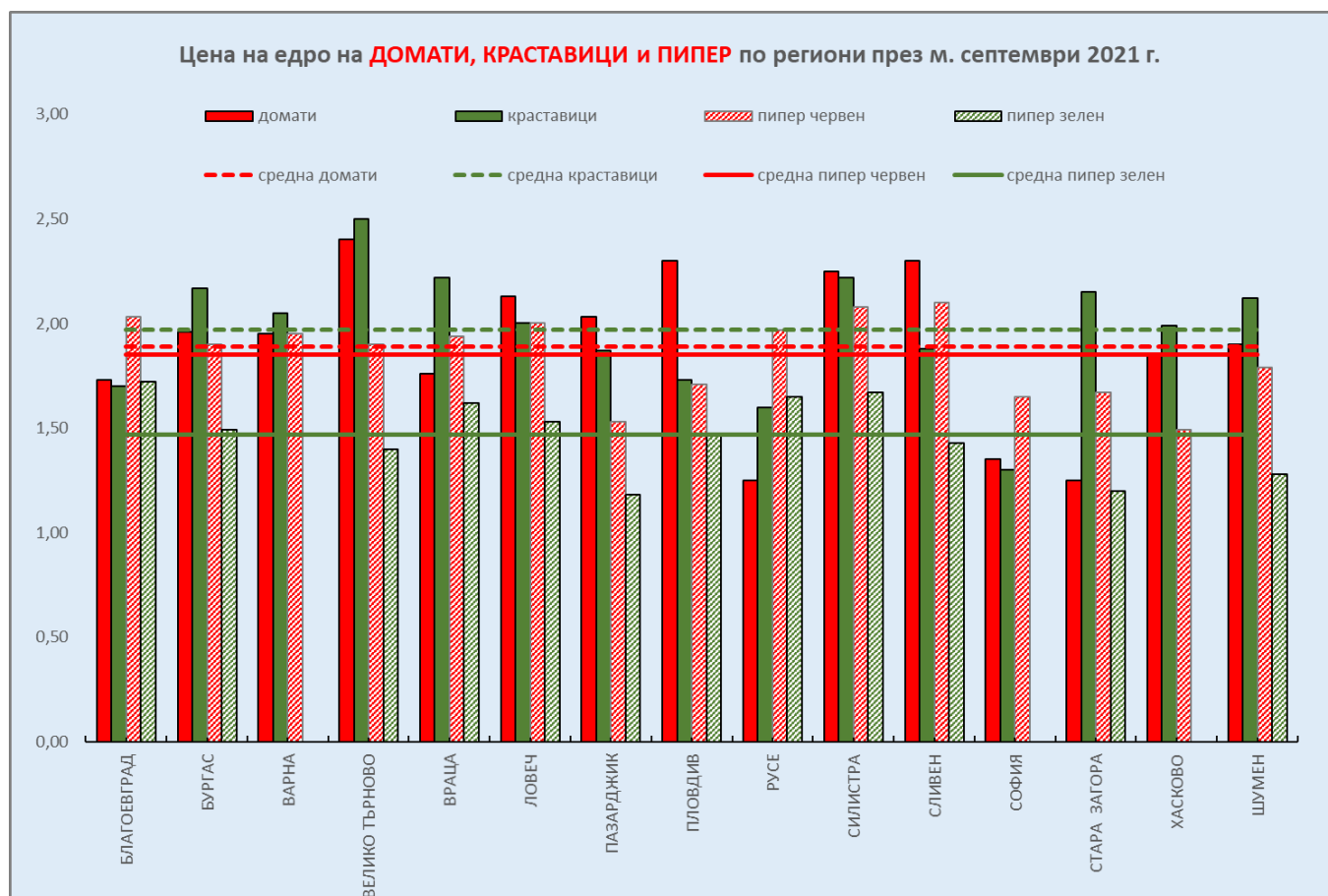
Анализът на цените на едро на червения и зеления пипер по региони показва, че отклоненията на цените в различните региони са около 40%.

Най-високи цени на червения пипер са регистрирани на тържищата в област Сливен (2.10 лв./кг), а най-ниските съответно в област Хасково (1,49 лв./кг). Средните за страната месечни цени на червения пипер са 1.85 лв./кг. В 60% от областите тя е била по-висока от средната, а отклоненията в цените в различните региони са 41%. (табл.8, фиг.48)

Зеленият пипер се е търгувал на най-високи цени в Благоевград (1.72 лв./кг), а най-ниските цени през септември са регистрирани на тържищата в област Пазарджик – 1.18 лв./кг. При средна за страната цена на зеления пипер за месеца 1.47 лв./кг, в 42% от областите цената е била по-висока, а маржът на цените в различните региони е 43%. (табл.8, фиг.48)

Таблица 8 Цени на едро на зеренчуци по области през септември 2021 г.*¹²

ОБЛАСТ	ДОМАТИ	средна домати	изменение спрямо средната	КРАСТАВИЦИ	средна краставици	изменение спрямо средната	ПИПЕР червен	средна червен пипер	изменение спрямо средната	ПИПЕР зелен	средна зелен пипер	изменение спрямо средната
БЛАГОЕВГРАД	1,73	1,89	-8	1,70	1,97	-14	2,03	1,85	10	1,72	1,47	17
БУРГАС	1,96	1,89	4	2,17	1,97	10	1,90	1,85	3	1,49	1,47	1
ВАРНА	1,95	1,89	3	2,05	1,97	4	1,95	1,85	5		1,47	
ВЕЛИКО ТЪРНОВО	2,40	1,89	27	2,50	1,97	27	1,90	1,85	3	1,40	1,47	-5
ВРАЦА	1,76	1,89	-7	2,22	1,97	13	1,94	1,85	5	1,62	1,47	10
ЛОВЕЧ	2,13	1,89	13	2,00	1,97	2	2,00	1,85	8	1,53	1,47	4
ПАЗАРДЖИК	2,03	1,89	7	1,87	1,97	-5	1,53	1,85	17	1,18	1,47	-20
ПЛОВДИВ	2,30	1,89	22	1,73	1,97	-12	1,71	1,85	-8	1,46	1,47	-1
РУСЕ	1,25	1,89	-34	1,60	1,97	-19	1,97	1,85	6	1,65	1,47	12
СИЛИСТРА	2,25	1,89	19	2,22	1,97	13	2,08	1,85	12	1,67	1,47	14
СЛИВЕН	2,30	1,89	22	1,88	1,97	-5	2,10	1,85	14	1,43	1,47	-3
СОФИЯ	1,35	1,89	-29	1,80	1,97	-34	1,65	1,85	-11		1,47	
СТАРА ЗАГОРА	1,25	1,89	-34	2,15	1,97	9	1,67	1,85	-10	1,20	1,47	-18
ХАСКОВО	1,85	1,89	-2	1,99	1,97	1	1,49	1,85	-19		1,47	
ШУМЕН	1,90	1,89	1	2,12	1,97	8	1,79	1,85	-3	1,28	1,47	-13

фигура 48 Цени на едро на домати и краставици през м. септември по области

¹² * Оцветяването в клетките с цените визуализира движението на цената за съответната стока в различните области. Оцветяването на клетките в колоните с процентно изменение визуализира стойностите под и над средната цена.

Таблица 9 Цени на едро на плодове по области през септември 2021 г.*¹³

ОБЛАСТ	ябълки	средна ябълки	изменение прямо средната	ПРАСКОВИ	средна праскови	изменение прямо средната	ГРОЗДЕ	средна грозде	изменение прямо средната
БЛАГОЕВГРАД	▲ 1,34	1,29	4	▲ 2,30	2,22	4	▲ 1,96	1,81	8
БУРГАС	▲ 1,57	1,29	22	▲ 2,31	2,22	4	▲ 2,34	1,81	29
ВАРНА	▼ 0,90	1,29	-30	▲ 2,70	2,22	22	▲ 2,25	1,81	24
ВЕЛИКО ТЪРНОВО	▲ 1,40	1,29	9	▲ 2,77	2,22	25	▲ 1,90	1,81	5
ВРАЦА	▲ 1,54	1,29	19	▲ 2,83	2,22	27	▼ 1,73	1,81	-4
ЛОВЕЧ	▲ 1,50	1,29	16	▲ 3,00	2,22	35	▲ 2,00	1,81	10
ПАЗАРДЖИК	▼ 1,05	1,29	-19	▼ 2,13	2,22	-4	▼ 1,61	1,81	-11
ПЛОВДИВ	▲ 1,31	1,29	2	▲ 2,39	2,22	8	▼ 1,32	1,81	-27
РУСЕ	▲ 1,36	1,29	5	▼ 1,95	2,22	-12	▼ 1,29	1,81	-29
СИЛИСТРА	▼ 1,15	1,29	-11	▼ 1,43	2,22	-36	▲ 1,83	1,81	1
СЛИВЕН	▼ 1,00	1,29	-22	▼ 2,00	2,22	-10	▲ 2,00	1,81	10
СОФИЯ	▼ 1,09	1,29	-16	2,22	2,22	0	▲ 2,36	1,81	30
СТАРА ЗАГОРА	▲ 1,30	1,29	1	▼ 1,40	2,22	-37	▼ 1,30	1,81	-28
ХАСКОВО	▲ 1,53	1,29	19	▲ 2,43	2,22	9	▼ 1,74	1,81	-4
ШУМЕН	▼ 1,25	1,29	-3	▼ 1,48	2,22	-33	▼ 1,50	1,81	-17

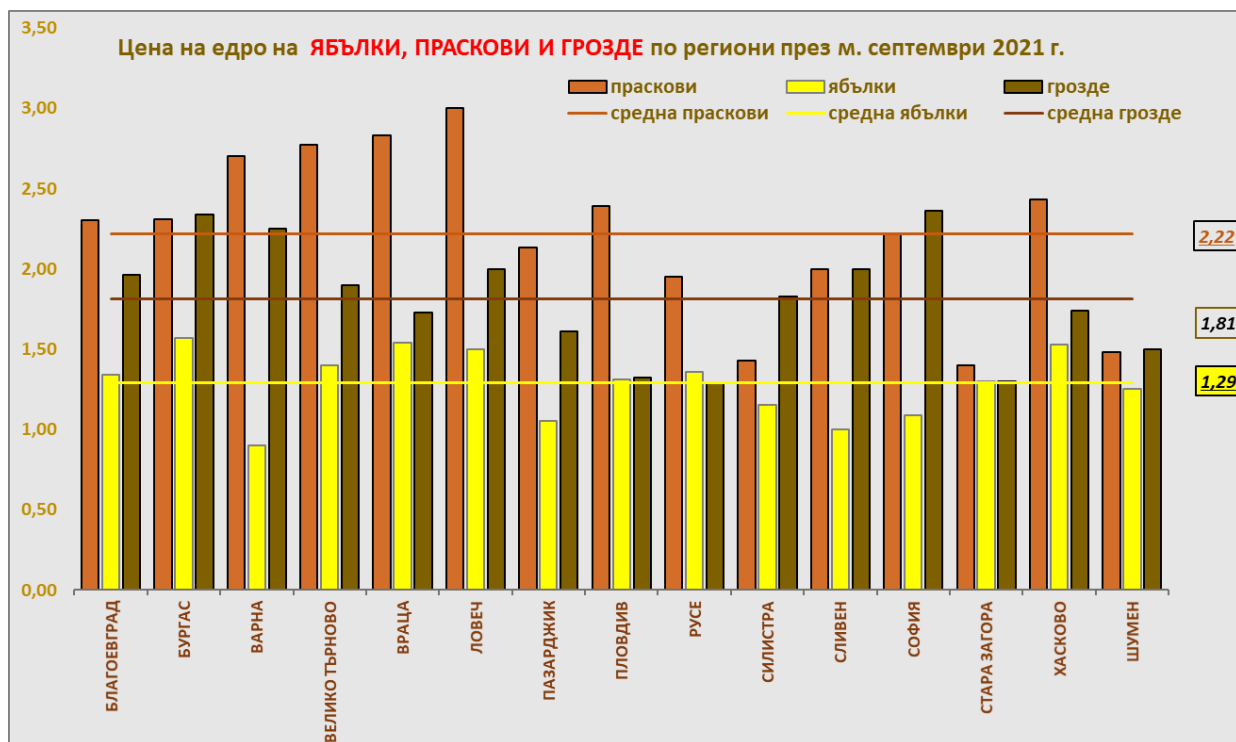
Наблюденията на цените по региони на плодовете показват, че разликите в цените в страната са около 70 - 100%, като най-големият марж е при цената на прасковите. (табл.9, фиг.49)

При средна цена на прасковите през месеца 2,22 лв./кг, най-високите цени са регистрирани в Ловеч (3,00лв.), а минималните съответно са били в Силистра – 1,43 лв. Отклоненията в цените на прасковите в различните региони са 114%, а в 53% от областите цената е над средната за страната.

Наблюденията на цените на ябълките по региони през септември показват, че при средна цена за месеца 1,29 лв./кг, най-високата цена е регистрирана на стоковите тържища в областите Бургас – 1,57 лв./кг, а най-ниска във Варна – 0,90 лв./кг. Отклоненията в цените на ябълките в различните региони са 74%. В девет области цената е над средната за страната.

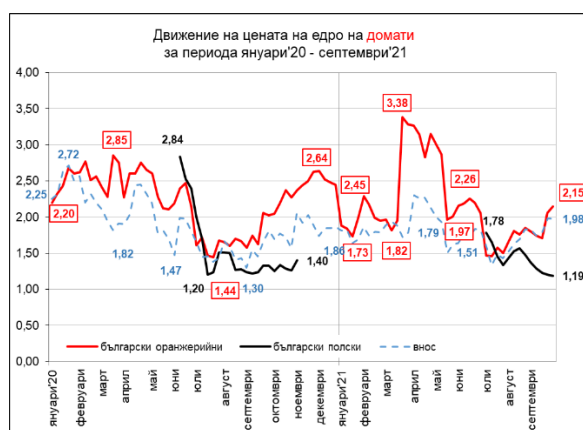
Гроздето се е търгувало през месеца най-скъпо в област София (2,34 лв./кг), а най-евтино е било в област Русе (1,29 лв./кг), при средна цена на гроздето 1,81лв./кг. В 53% от областите цената е била над средната за страната, а отклоненията в цените в различните области е 83%. (табл. 9 и фиг.49)

¹³ * Степенуваната скала в 4 степени визуализира градацията в големината на цената на съответната стока в различните области. Символите в същата колона показват отклоненията от средната за страната цена. Оцветяването на клетките в колоните с процентно изменение визуализира стойностите под и над средната цена.

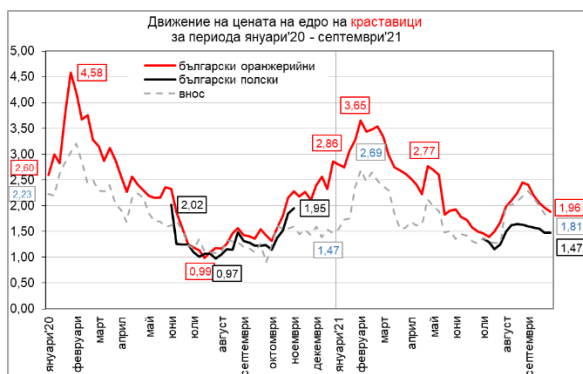

фигура 49 Цени на едро на плодове през м. август 2021 г. по области

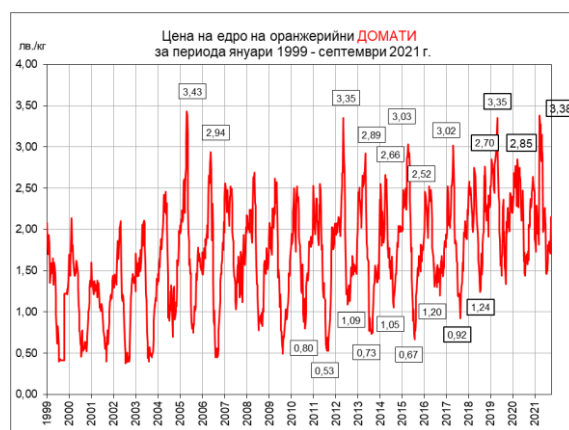
- Диаграми на движението на цените на основни плодове и зеленчуци

фигура 50

фигура 52

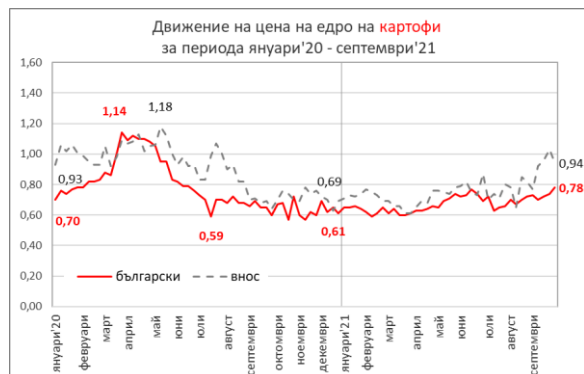
фигура 51

фигура 53

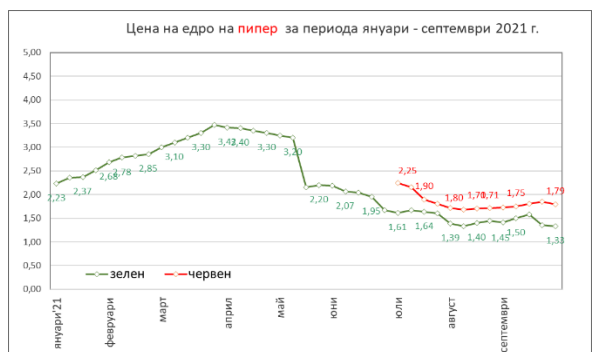
фигура 54

фигура 56

фигура 58

фигура 60

фигура 55

фигура 57

фигура 59

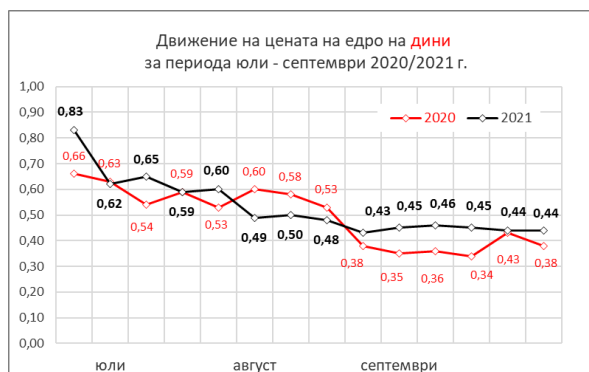
фигура 61

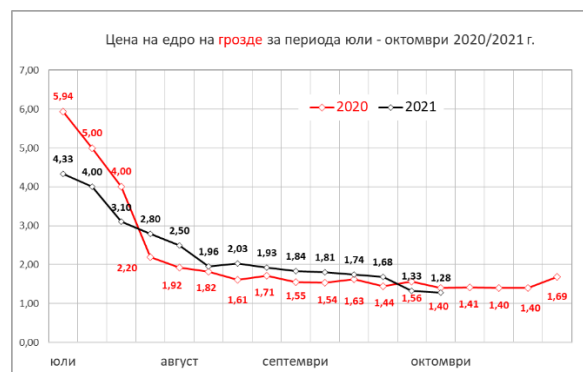
фигура 62

фигура 63

фигура 64

фигура 65

фигура 66

фигура 67

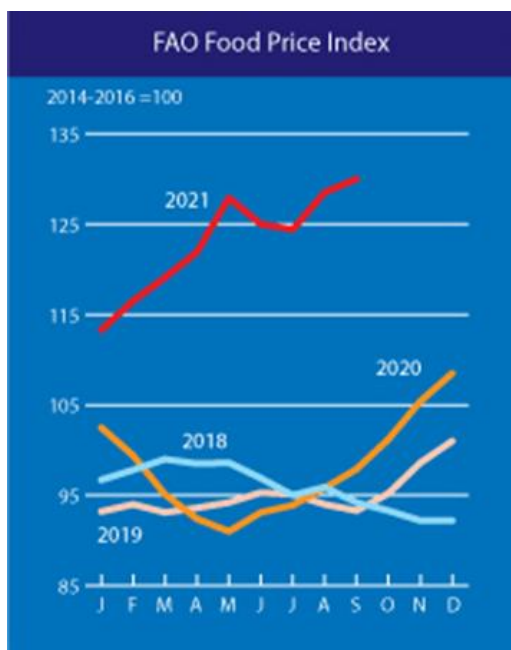
фигура 68

Международни цени

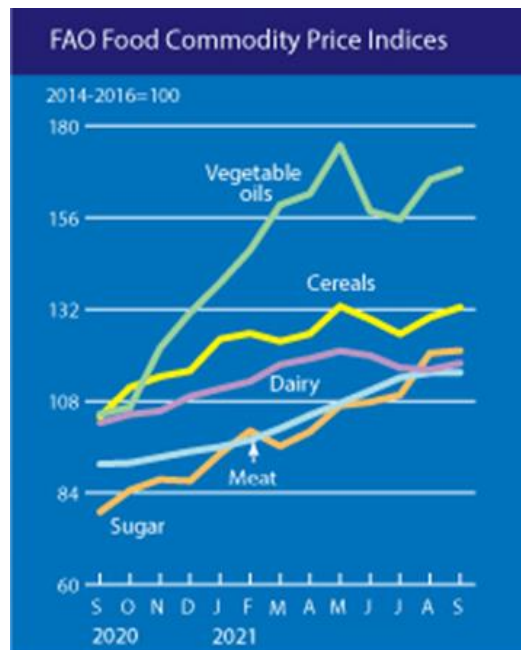
- Организация по прехрана и земеделие (ФАО) към ООН

През септември Индексът на цените на храните¹⁴ на ФАО (Организацията по прехрана и земеделие (ФАО) към ООН; Food and Agriculture Organization (FAO) of the United Nations) отново отбелязва ръст.

¹⁴ FFPI – FAO Food Price Index

фигура 69 ФАО индекс през септември

фигура 70 ФАО индекс на храните през септември

Таблица 10 Месечни индекси на цените на храните на ФАО през септември 2021 г. ^{*15}

FAO MONTHLY FOOD PRICE INDICES (2014-2016=100)						
Date	Food Price Index	Meat	Dairy	Cereals	Oils	Sugar
2020-01	102,5	103,8	103,8	100,5	108,7	87,5
2020-02	99,4	100,6	102,9	99,4	97,6	91,4
2020-03	95,1	99,5	101,5	97,7	85,5	73,9
2020-04	92,4	96,9	95,8	99,3	81,2	63,2
2020-05	91,0	95,4	94,4	97,5	77,8	67,8
2020-06	93,1	94,8	98,3	96,7	86,6	74,9
2020-07	94,0	92,2	102,0	96,9	93,2	76,0
2020-08	95,8	92,2	102,1	99,0	98,7	81,1
2020-09	97,9	91,5	102,2	104,0	104,6	79,0
2020-10	101,2	91,8	104,3	111,6	106,4	84,7
2020-11	105,4	93,3	105,4	114,4	121,9	87,5
2020-12	108,5	94,8	109,2	115,9	131,1	87,1
2021-01	113,3	96,0	111,2	124,2	138,9	94,2
2021-02	116,5	97,8	113,1	125,7	147,5	100,2
2021-03	119,1	100,8	117,5	123,6	159,3	96,2
2021-04	121,9	104,3	119,1	125,6	162,2	100,0
2021-05	127,9	107,4	121,1	132,8	174,9	106,8
2021-06	125,0	110,7	119,9	129,4	157,7	107,7
2021-07	124,4	114,1	116,7	125,5	155,5	109,6
2021-08	128,5	115,4	116,2	129,9	165,9	120,5
2021-09	130,0	115,5	117,9	132,5	168,6	121,2

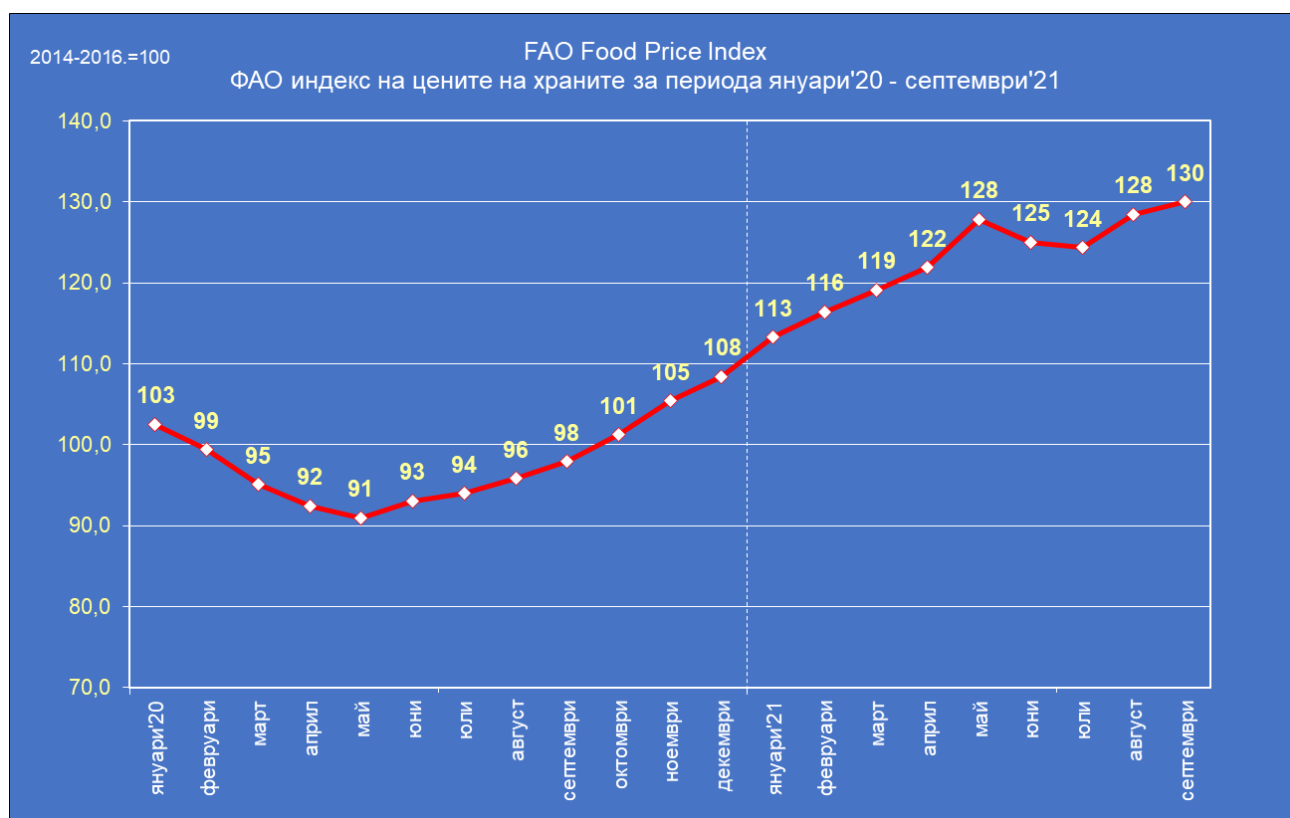
¹⁵ *Оцветяването в клетките визуализира движението на индекса на съответната стокова група

Движението на Индекса на цените на храните на Организацията за прехрана и земеделие на ООН отразява движението на международните цени на всички основни хранителни стоки и фуражи, които влизат в състава му.¹⁶

Средната стойност на индекса на цените на храните на ФАО през месец септември 2021 г. е 130,0 пункта, което е с 1,5 пункта (1,2 %) по-високо от нивото, отчетено през август и с 32,1 пункта (32,8 %) над нивото от същия месец на миналата година.

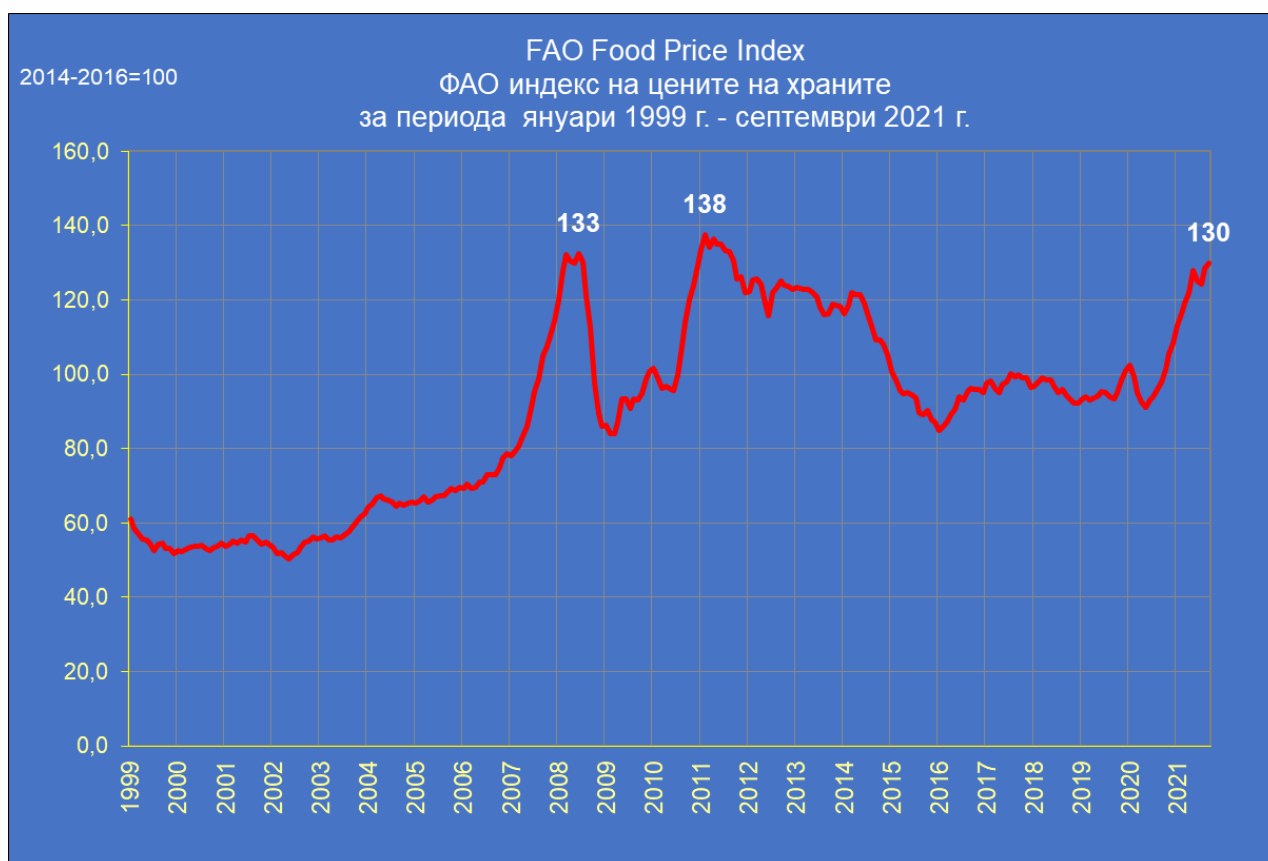
Повишаването на стойността на индекса през септември се дължи главно на повишаването на цените на повечето зърнени култури и растителни масла. Цените на млечните продукти и захарта също се повишават, а цените на месото остават стабилни.

Пиковата си стойност от 137,6 пункта индексът на ФАО, достига през февруари 2011 г. (табл. 10 и фиг.69,70,71,72)

фигура 71 Движение на ФАО индекса на храните за периода януари 2020 г. – септември 2021 г.

¹⁶ В състава на ФАО индекса на цените на храните влизат: захар, зърнени култури, млечни продукти, масла и мазнини и меса.

фигура 72 Движение на ФАО индекса на храните за периода януари 1999 г. – септември 2021 г.

- **Индекс на цените на храните на Международния валутен фонд (МВФ)**

Индексът на цените на храните на Международния валутен фонд¹⁷ отразява движението на цените на хранителните стоки¹⁸ и включва цените на зърнените храни, растителните масла, месото, морските дарове, захарта, бананите и портокалите.

Поради по-различния състав на стоките, които влизат в този индекс се наблюдават известни различия в тенденциите на двата индекса (ФАО и МВФ).

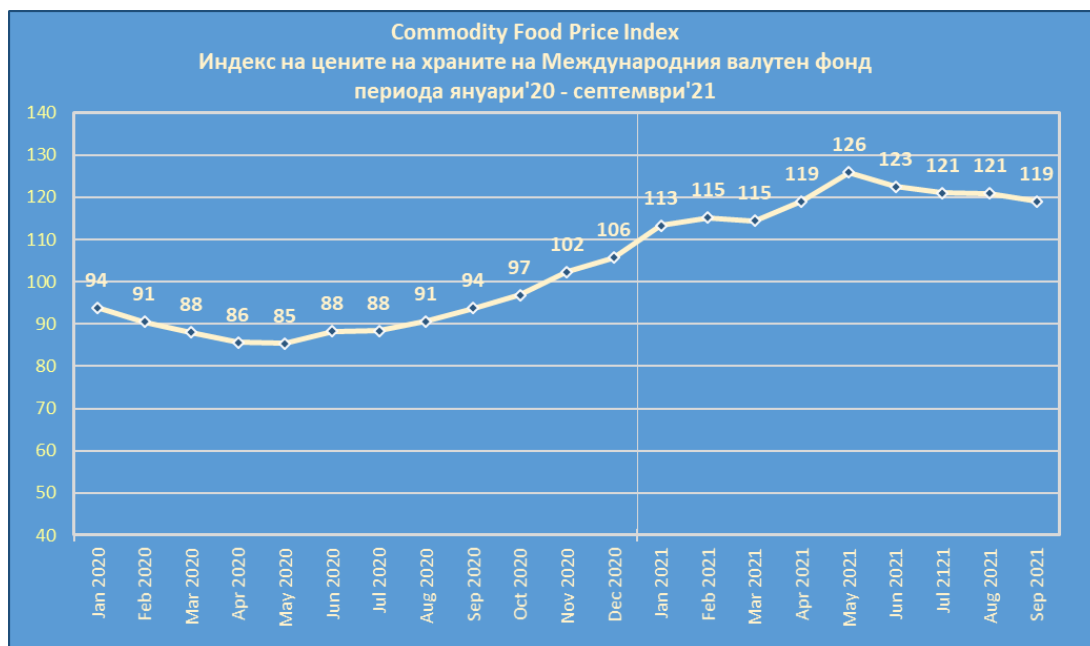
¹⁷ Commodity Food Price Index Monthly Price (Index Mundi)

¹⁸ Индексът на МВФ включва цените на зърнените храни, растителните масла, месото, морските дарове, захарта, бананите и портокалите.

Таблица 11 Стойности на Индекса на цените на храните на МВФ през септември 2021 г.*¹⁹

Commodity Food Price Index - Monthly Price		
Month	Price	Change
Jan 2020	94,48	2,6%
Feb 2020	90,51	-4,2%
Mar 2020	88,03	-2,7%
Apr 2020	85,62	-2,7%
May 2020	85,43	-0,2%
Jun 2020	88,32	3,4%
Jul 2020	88,46	0,2%
Aug 2020	90,67	2,5%
Sep 2020	93,81	3,5%
Oct 2020	96,92	3,3%
Nov 2020	102,32	5,6%
Dec 2020	105,77	3,4%
Jan 2021	113,32	7,1%
Feb 2021	115,15	1,6%
Mar 2021	114,5	-1,1%
Apr 2021	119,04	3,6%
May 2021	125,91	6,9%
Jun 2021	122,53	-3,0%
Jul 2021	121,08	-0,9%
Aug 2021	120,89	-0,2%
Sep 2021	119,09	-1,5%

фигура 73 Индекс на цените на храните на МВФ за периода януари '20 – септември '21

¹⁹ *Оцветяването в клетките в колоната на цената визуализира движението на индекса през месеците, а в колоната на промяната, съответно изменението в двете посоки спрямо предходния месец

През м. септември стойността на този индекс е 119 пункта, като се наблюдава лек спад спрямо предходния месец. Спрямо същия месец на миналата година индексът е с 25 пункта (27%) по-висок, а най-високите нива са отчетени през 2012 г. – 132 пункта. (табл.11, фиг.73, 74)

фигура 74 Индекс на цените на храните на МВФ за периода януари '99 – септември '21

- **Международни цени на зърнените култури**

Средната стойност на индекса на цените на зърнените култури на ФАО²⁰ през септември е 132,5 пункта, като е с 2,6 пункта (2,0 %) по-висока от стойността през август и е с 28,5 пункта (27,3 %) над нивото от септември 2020 г.

Най-голям ръст сред основните зърнени култури имат световните цени на пшеницата, почти с 4% по-високи от предходния месец и с 41% по-високи от съответния период на миналата година. Повишаването на международните цени на пшеницата се дължи на по-нататъшното намаляване на експортното предлагане на фона на силното търсене в световен мащаб.

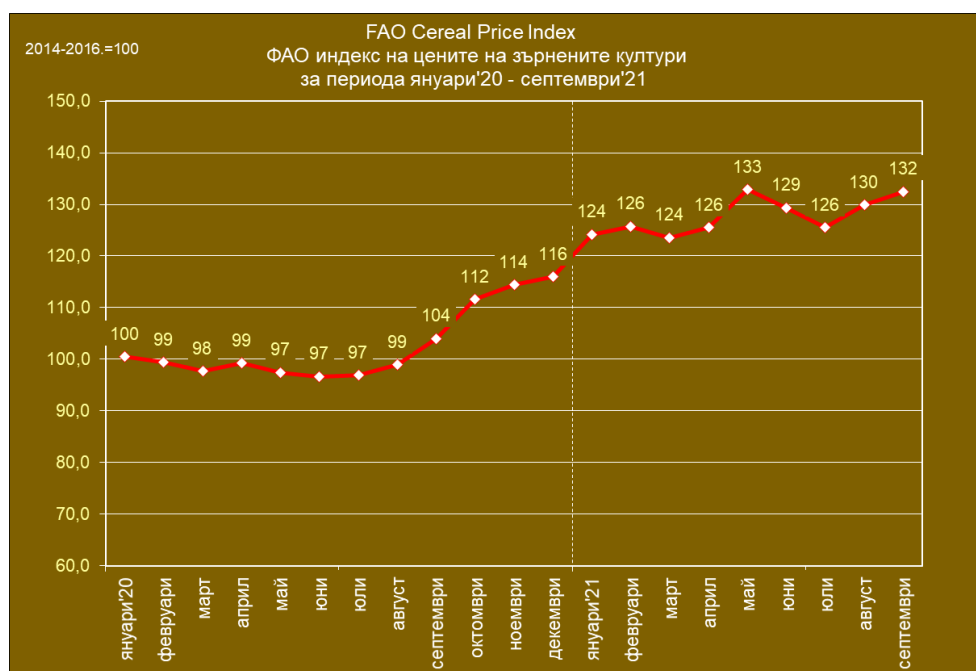
Цените на ориза през септември минават над ниското ниво, регистрирано през август 2021 г., което се обяснява с леко възстановяване на търговията. Международните цени на ечемика също се повишават през септември (с 2,6 %),

²⁰ В състава на този индекс влизат пшеницата, царевичката и ориза

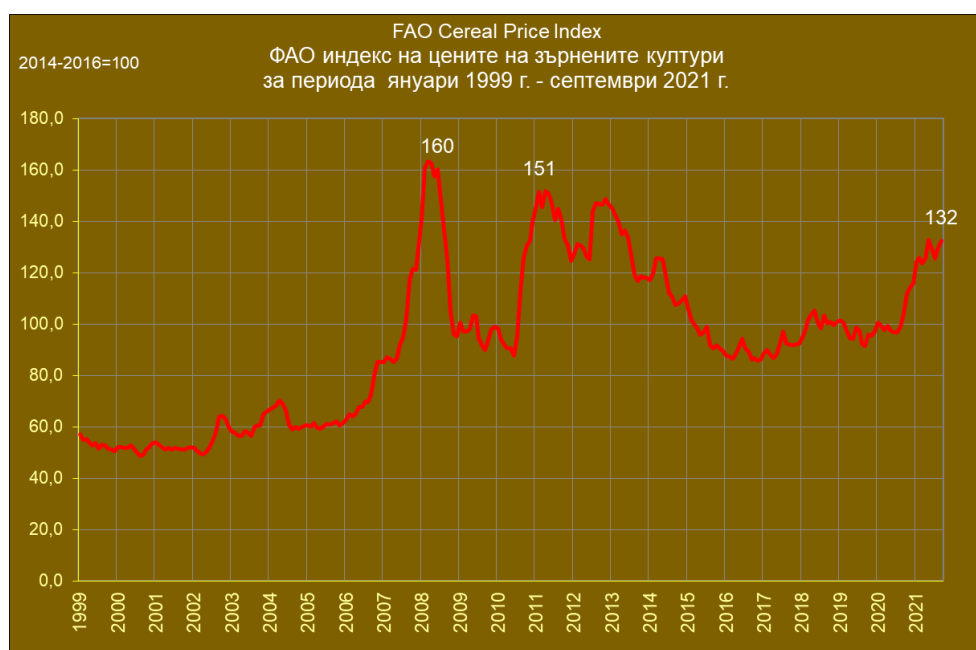
главно поради силното търсене, по-ниски прогнози за производство в Руската федерация и по-високи цени на другите пазари.

От друга страна, международните цени на царевичата остават практически непроменени, като има увеличение само с 0,3 % в сравнение с август. Подобрените перспективи за реколтата в САЩ и Украйна довеждат до задържането на цените на царевичата. Въпреки това, обаче остават доста високи - близо 38% над нивата от септември 2020 г. (фиг.81 и 82)

Най-високите стойности на този индекс (160 пункта) са регистрирани в началото на 2008 г. (фиг.75 и 76)

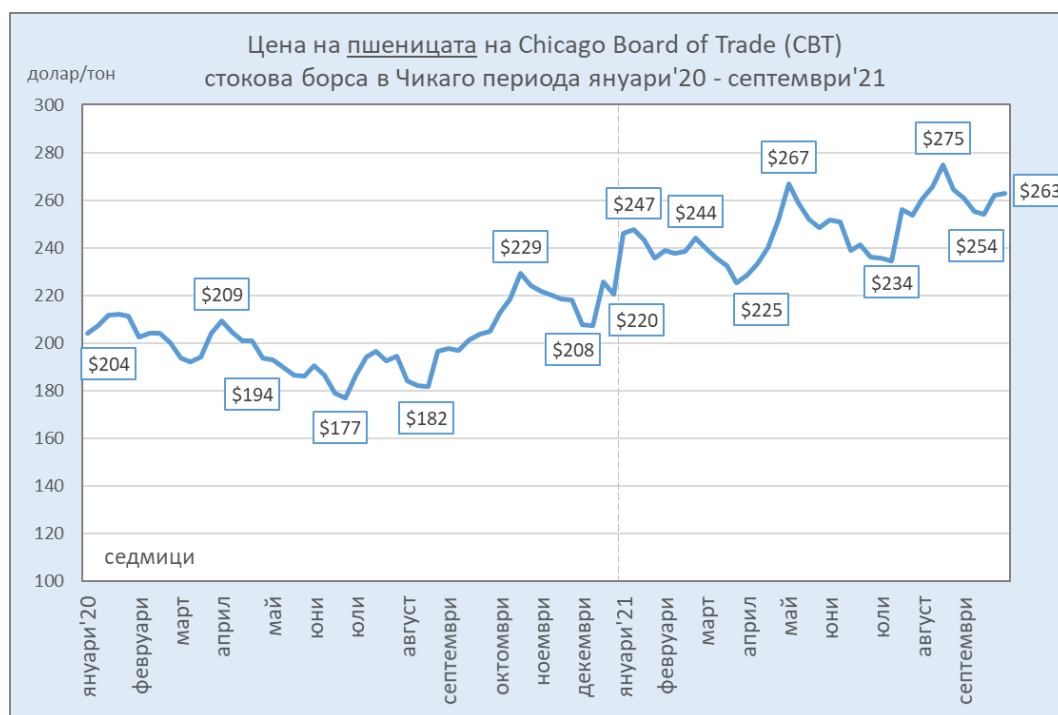
фигура 75 Индекс на цените на зърнените култури на ФАО за периода януари'20 - септември'21

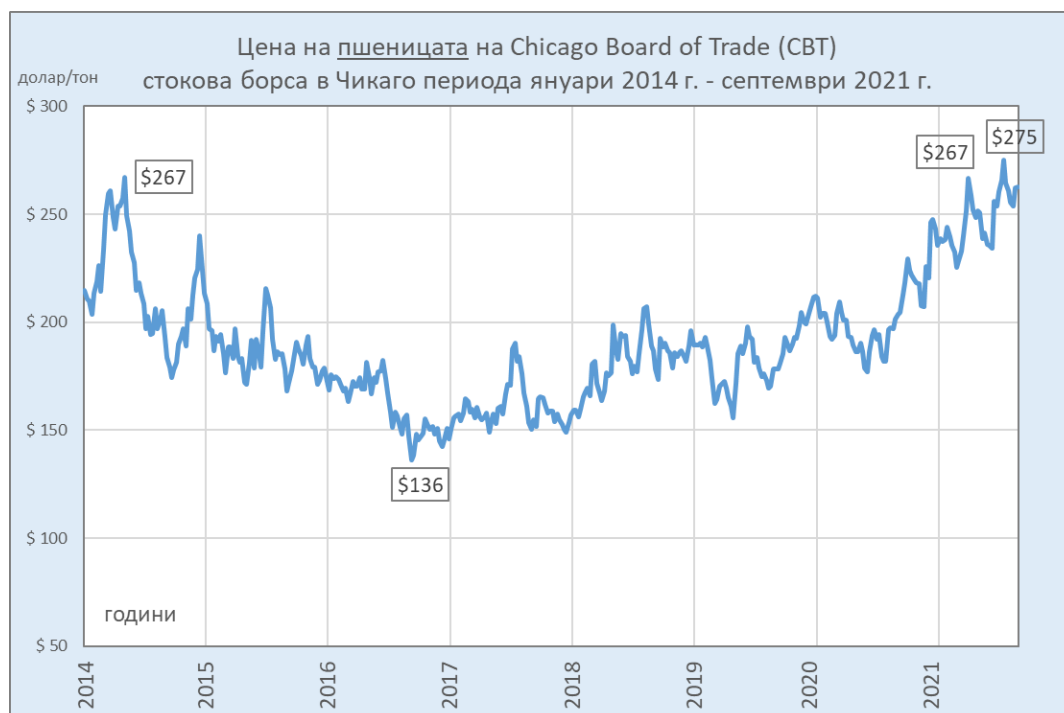
фигура 76 Индекс на цените на зърнените култури на ФАО за периода януари'99 - септември'21

Цената на пшеницата на стоковата борса в Чикаго през м. септември стартира от ниво 261 долар/тон и през последната седмица стъпва на ниво от 263 долар/тон. В сравнение със същия период на миналата година средномесечната цена за месец септември тази година е с 29% по-висока. (фиг. 77)

Най-високите стойности за последните години са достигнати през 2014 г., както и през третата седмица на месец август тази година. На най-ниските нива цената на пшеницата е била през лятото на 2016 г. (фиг.78)

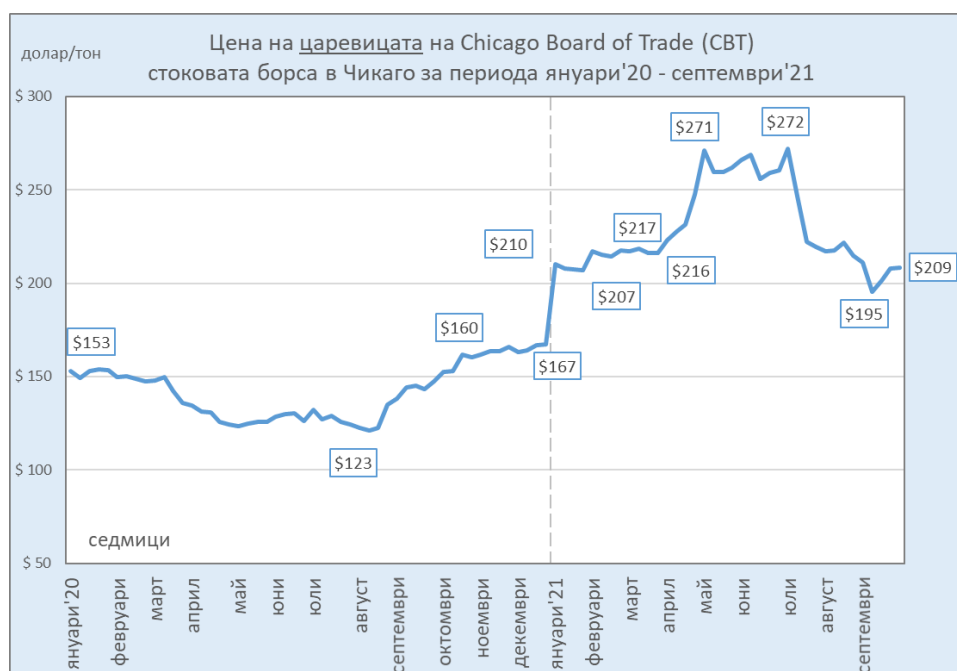
фигура 77 Цена на пшеницата на Чикагската стокова борса за периода януари'20 – септември'21

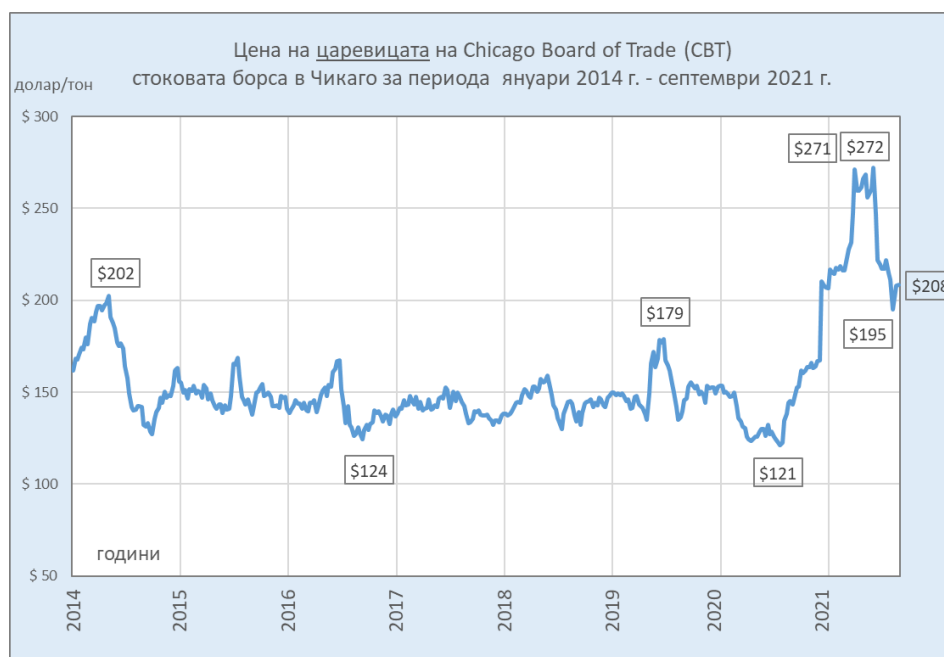
фигура 78 Цена на пшеницата на Чикагската стокова борса за периода януари'14 – септември'21

Цената на царевичата на стоковата борса в Чикаго през първата седмица на юли достига пикови за последните години нива от 275 долар/тон. През следващите седмици стойностите бележат рязък спад.

В началото на месец септември кривата стартира от 211 долар/тон и през месеца се запазва низходящ тренд. През последната седмица стъпва на ниво от 209 долар/тон. На годишна база поскъпването е 42%. (фиг.79) Аналогично на цената на пшеницата и при царевичата се наблюдава пик през 2014 г., който обаче е много под стойностите от тази година. Най-ниските регистрирани нива са през 2020 г. (фиг.80)

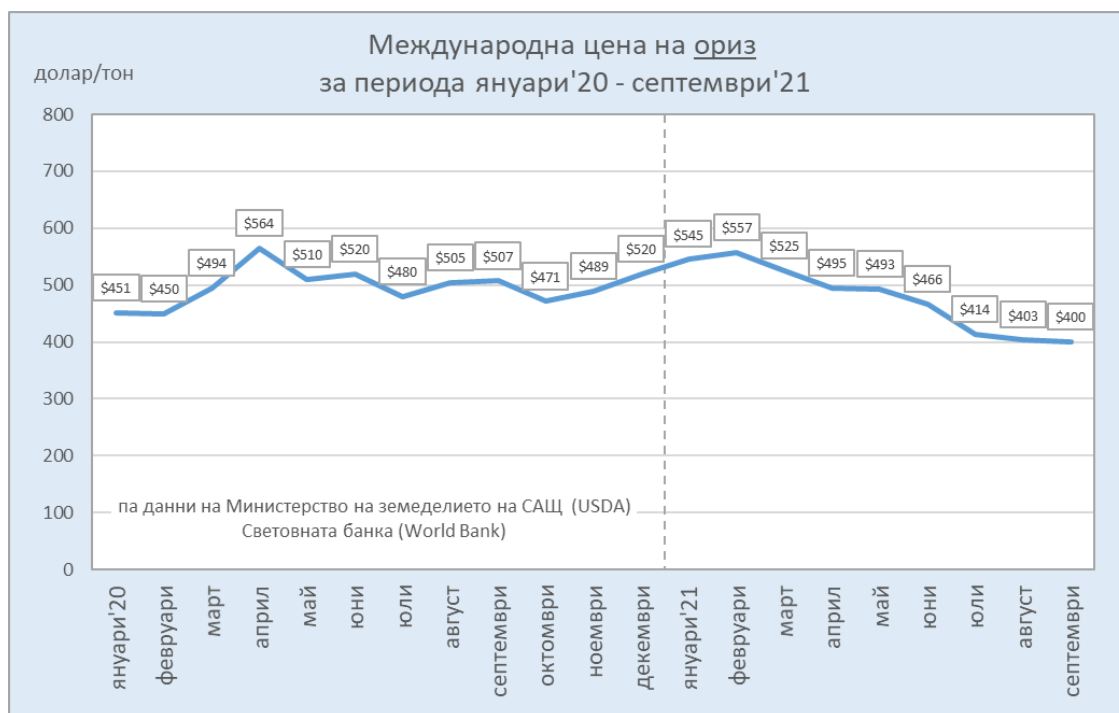
фигура 79 Цена на царевичата на Чикагската стокова борса за периода януари'20 – '21

фигура 80 Цена на царевичата на Чикагската борса за периода януари'14 – септември'21

През месец септември международната цена на ориза по данни на Министерство на земеделието на САЩ (USDA) е 400 \$/тон. Наблюдава се минимално понижение спрямо предходния месец от 0.7% и от 28% в сравнение с месец февруари. На годишна база е отчетен спад на стойностите от 21%. (фиг.81)

Пиковите стойности на международната цена на ориза са регистрирани през 2008 г. – 907 \$/тон. (фиг.82)

фигура 81 Международна цена на ориз за периода януари'20 – септември'21

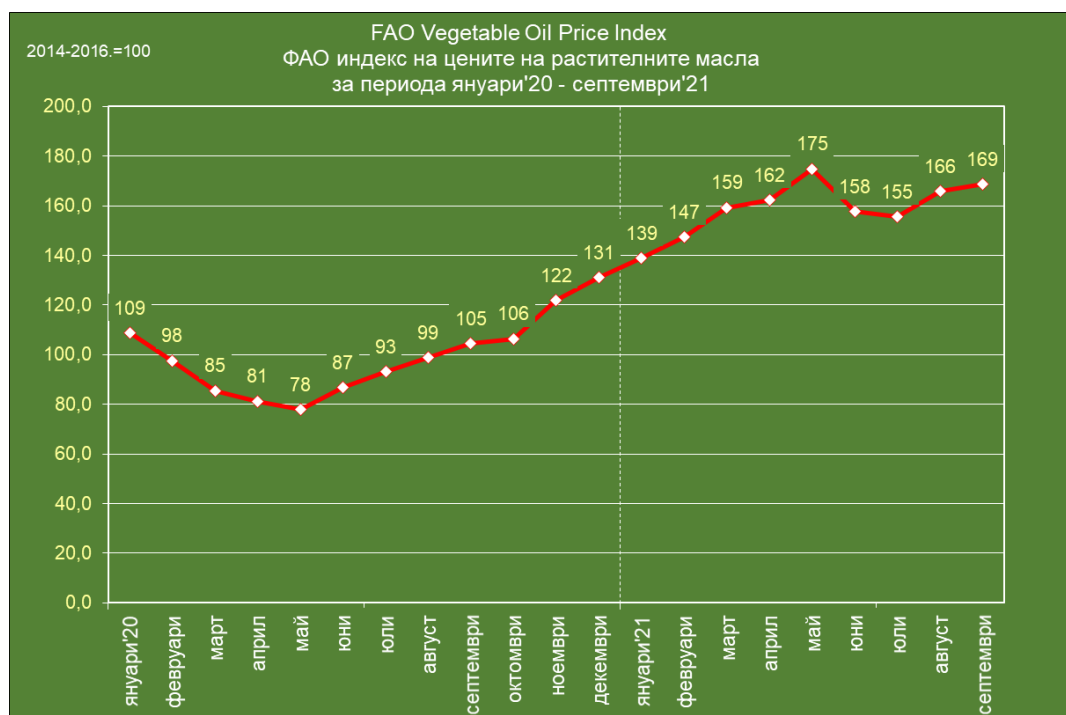

фигура 82 Международна цена на ориз за периода януари'99 – септември'21

- **Международни цени на растителните масла**

Индексът на цените на растителните масла на ФАО²¹ през месец септември е средно 168,6 пункта, което е с 2,9 пункта (1,7 %) над стойностите от миналия месец и с около 60% по-висок в сравнение със същия период на миналата година. Този ръст се дължи главно на увеличаване на котировките на палмовите и рапичните масла, докато котировките на соевите и слънчогледовите масла намаляват. Международните цени на палмовото масло се повишават за трети пореден месец и достигат до максимални стойности за последните десет години. Това е в резултат на стабилното търсене на внос, на фона на опасенията за по-ниско от потенциалното производство в Малайзия, свързано с недостиг на работници мигранти. Цените на рапичното масло в световен мащаб също се повишават значително, водени от по-нататъшното намаляване на глобалното предлагане. От друга страна, световните цени на соевото и слънчогледовото масло през септември намаляват, което от една страна се обяснява с несигурността относно търсенето на соево масло от производителите на биодизел, а от друга - с прогнозираното запазване на световните доставки на слънчогледово масло през сезона 2021–2022 г. (фиг.83)

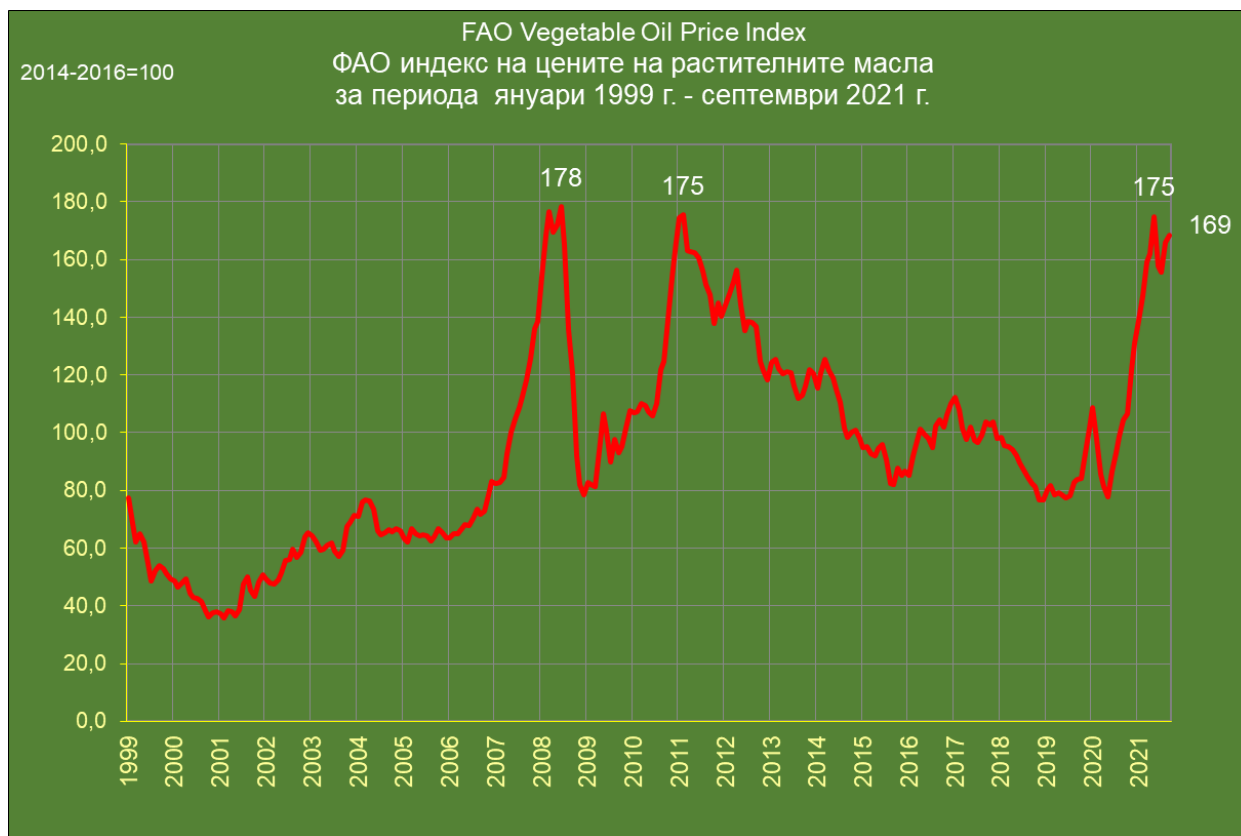
Най-високите стойности на този индекс (178 пункта) са регистрирани през 2008 г. (фиг.84)

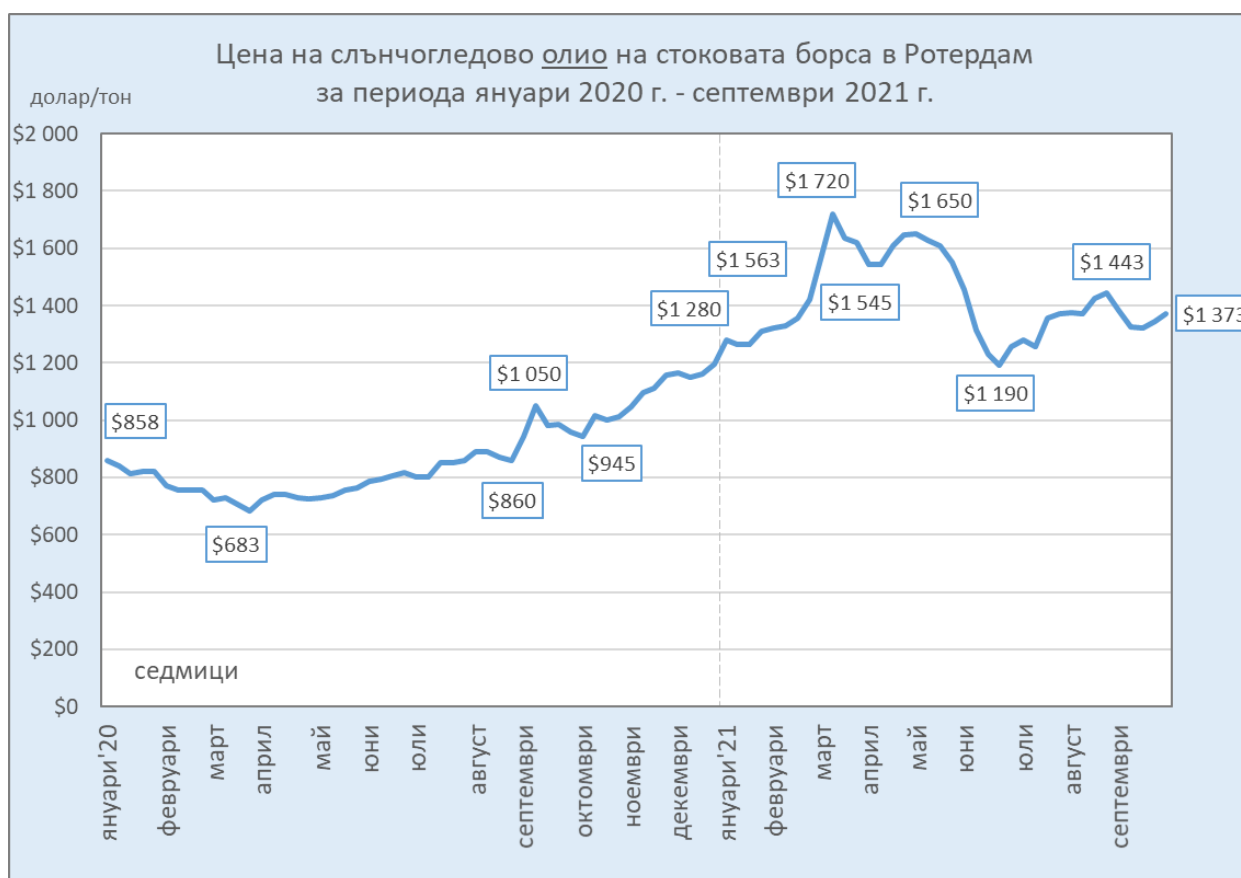
фигура 83 ФАО индекс на растителните масла за периода януари'20 – септември'21

²¹ В състава на този индекс влизат палмовото, соевото, рапичното и слънчогледовото масла

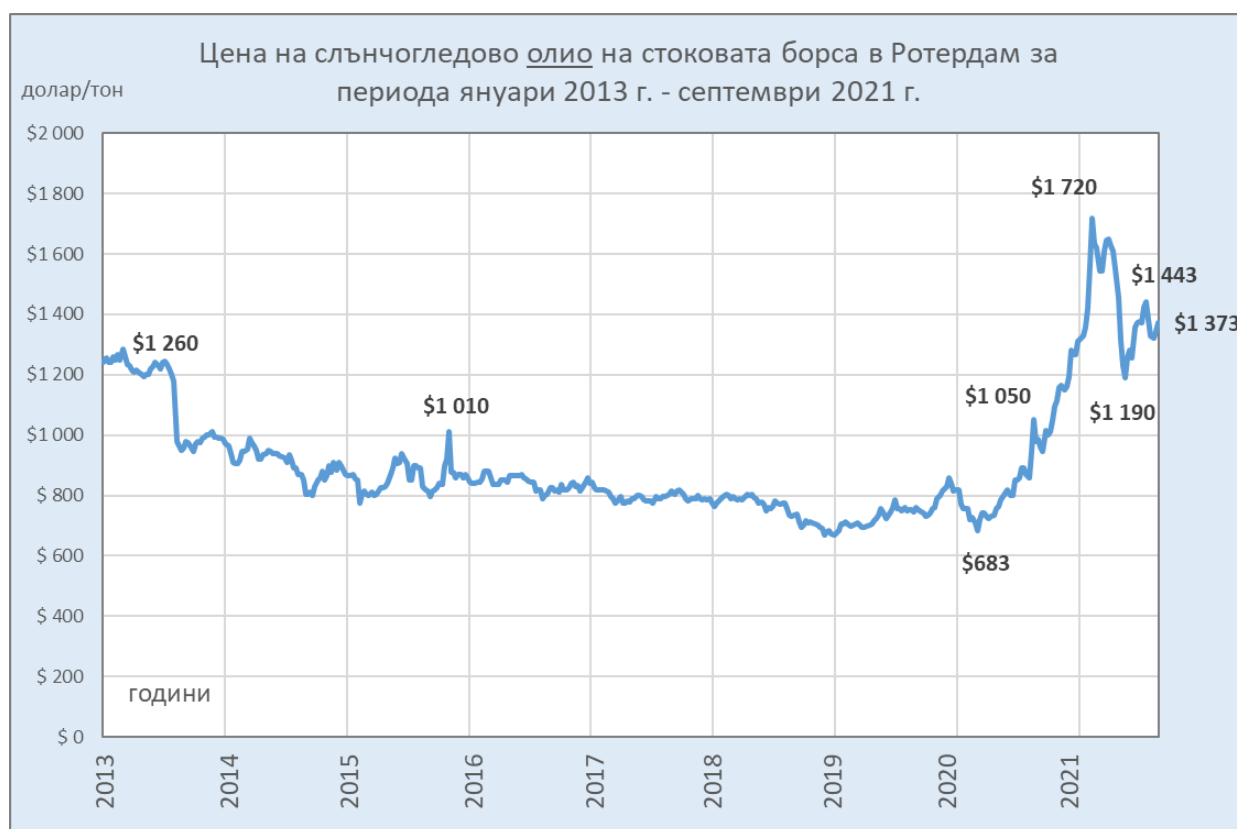
фигура 84 ФАО индекс на растителните масла за периода януари 1999 г. – август 2021 г.

фигура 85 Цена на нерафинирано слънчогледово олио на борсата в Ротердам януари'20 – септември'21

През първите седмици на септември цената на слънчогледовото олиото на борсата в Ротердам бележи лек спад. В началото на месеца цената стартира от ниво 1383 долар/тон и през последната седмица кривата стъпва на ниво от 1373 долар/тон. На годишна база е регистрирано покачване на цената с 37%. (фиг.85)

Въпреки известното стабилизиране на стойностите през май и низходящия тренд през юни, тези стойности драстично надвишават високите нива от 2013 г. и 2015 г. Преди силното покачване на цената на олиото през 2020 г. и през март 2021 г., пиковите стойности бяха достигнати през 2013 г. – 1260 долар/тон. (фиг.86)

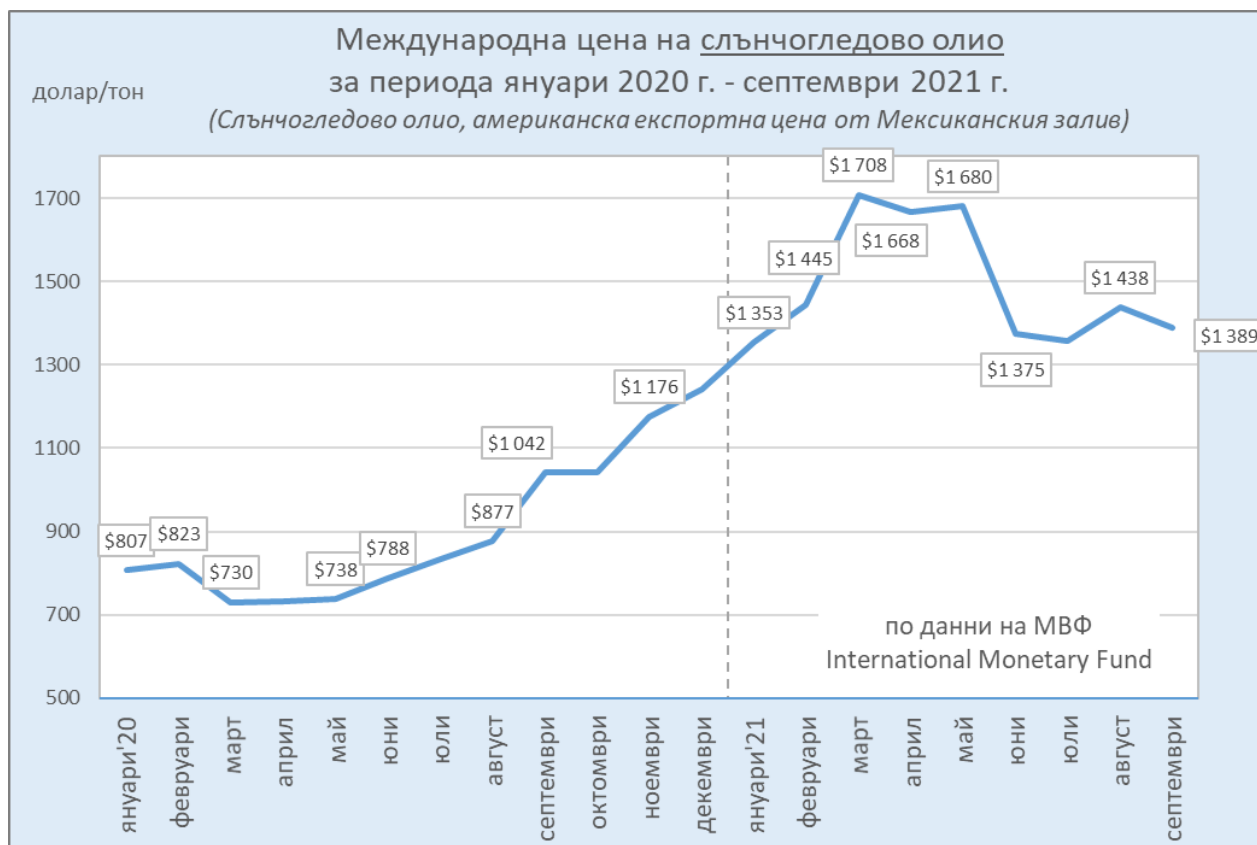

фигура 86 Цена на нерафинирано слънчогледово олио на борсата в Ротердам януари'13 – септември'21

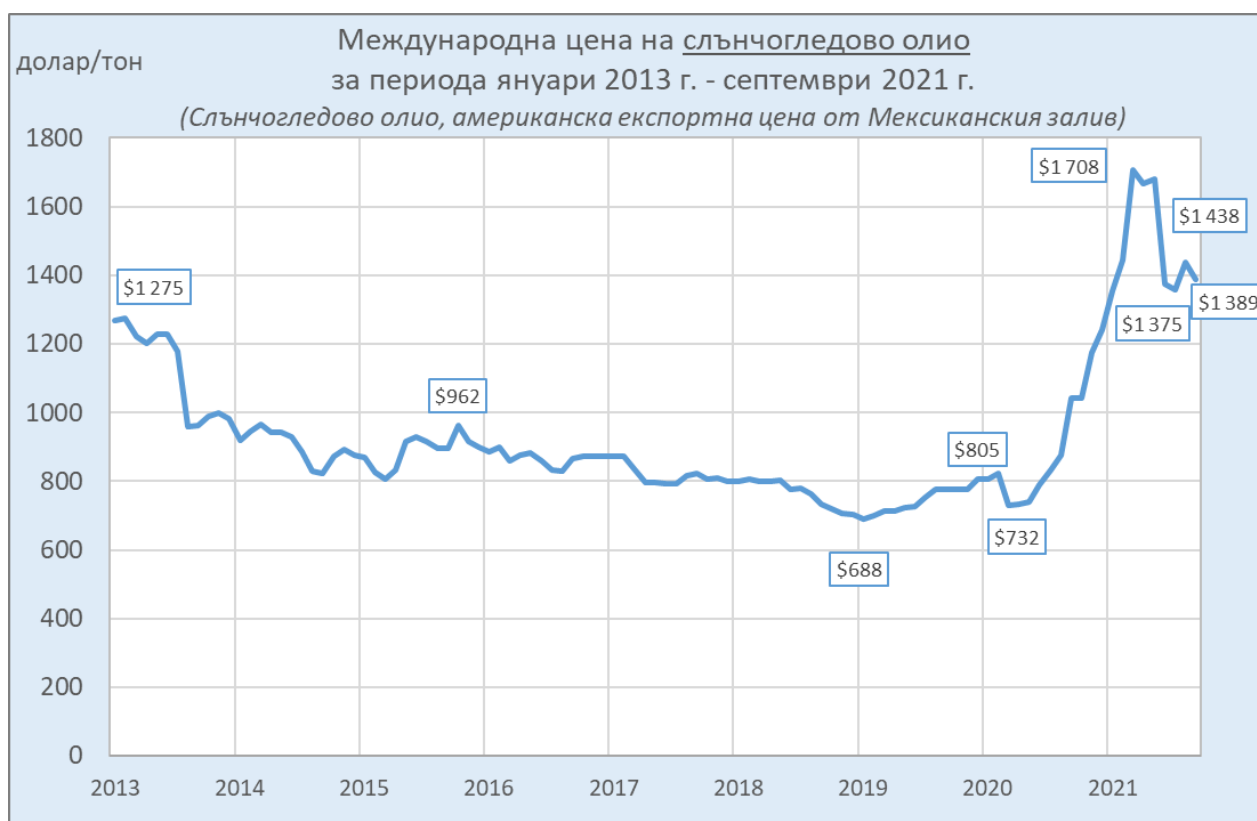
Аналогични са изводите при анализирането на цената на олиото по данни на Международния валутен фонд²², за експортната цена на САЩ от Мексиканския залив²³. През септември цената по тези данни е 1389 долар/тон и спрямо май е отчетен спад на стойностите от 291 пункта (17%). Пиковите стойности, достигнати през март 1708 долар/тон са най-високите за последните девет години. Преди това покачване на цената, най-високото ниво беше през 2013 г. – 1275 долар/тон. (фиг.87 и 88)

²² [International Monetary Fund](https://www.imf.org/)

²³ Sunflower Oil, US export price from Gulf of Mexico, US Dollars per Metric Ton

фигура 87 Международна цена на олио по данни на МВФ за периода януари'20 – септември'21

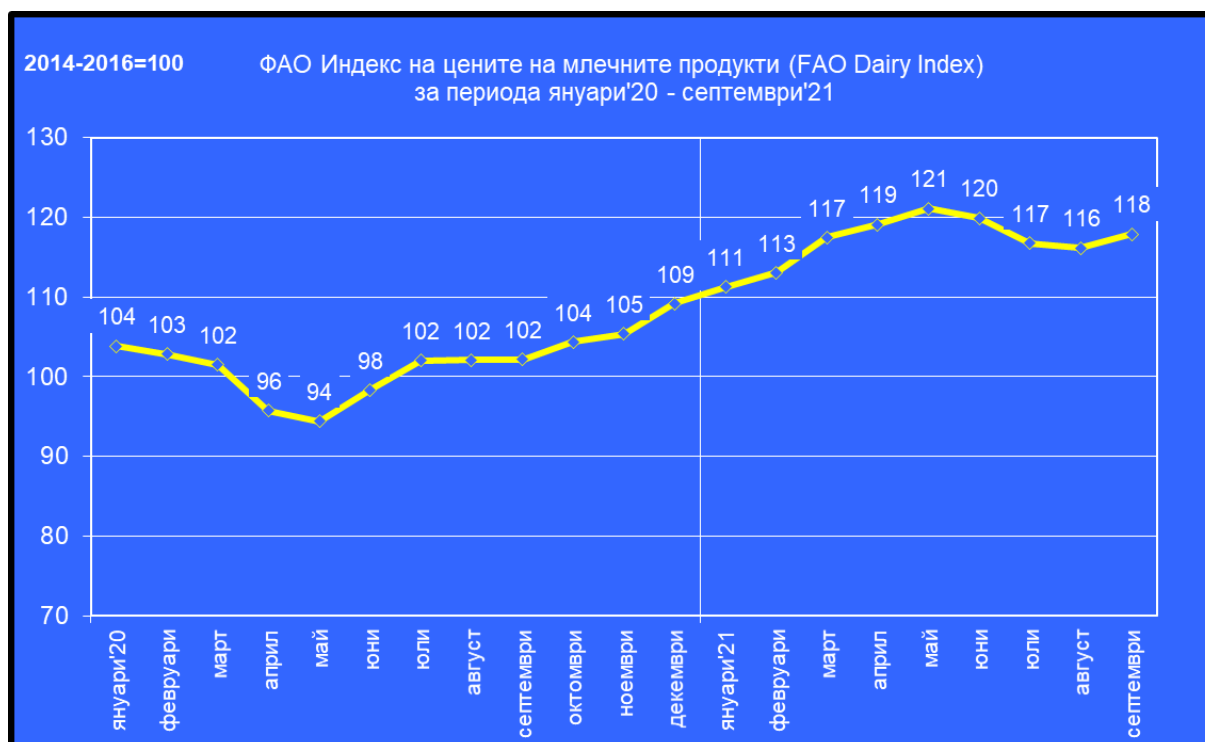
фигура 88 Международна цена на олио по данни на МВФ за периода януари '13–септември '21 г.

- Международни цени на млечните продукти**

Индексът на цените на млечните продукти на ФАО²⁴ през септември е 117,9 пункта, като е с 1,7 пункта (1,5 %) по-висок спрямо август и с 15,6 пункта (15,2 %) над стойностите през същия месец на миналата година.

През септември международните котировки за всички видове млечни продукти, включени в този индекс, нарастват, но при цените на обезмаслено мляко на прах и при маслото е регистрирано рязко увеличение. Това се обяснява със силното търсене в световен мащаб и ограниченото износно предлагане, особено в Европа, където има намаляване на запасите и сезонно намалено производство на мляко.

Ограниченото производство на мляко в началото на новия сезон в Океания²⁵, съчетано с ниските нива на запаси, също води до повишаване на световните цени на маслото и обезмасленото мляко на прах. В същото време цените на пълномасленото мляко на прах и сиренето показват умерен ръст, дължащ се на комбинация от фактори като: ограничено производство, ниски запаси и стабилно вътрешно търсене в Европа. (фиг.89)

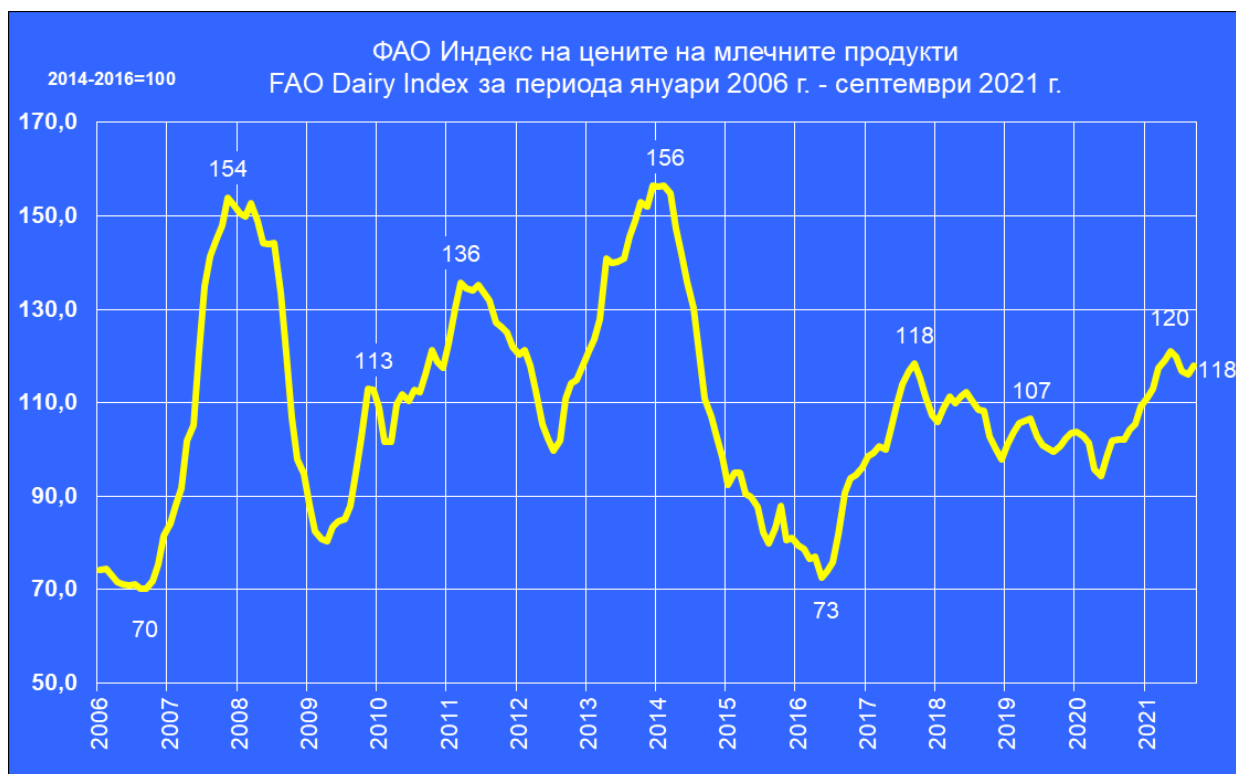

фигура 89 ФАО индекс на млечните продукти за периода януари'20 – септември'21

²⁴ В състава на този индекс са включени масло, обезмаслено и пълномаслено сухо мляко и сирене

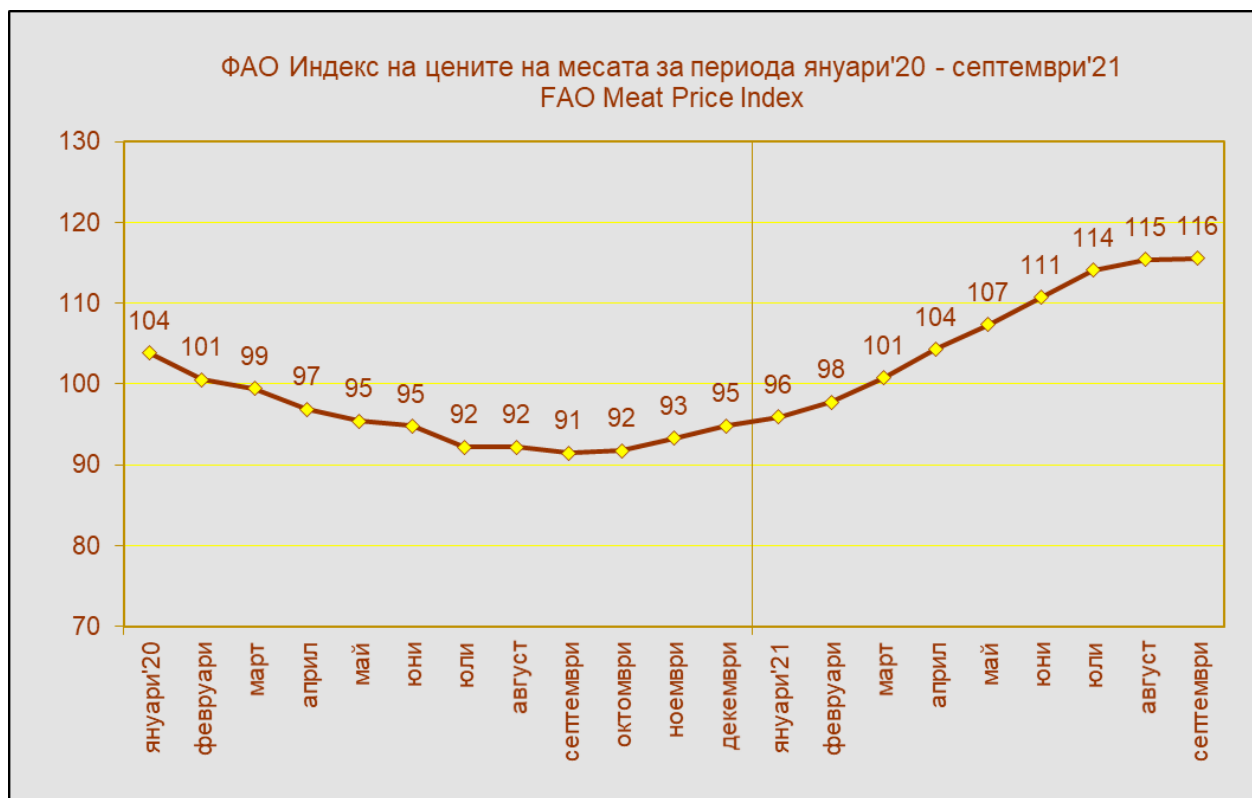
²⁵ Океания е географски регион, състоящ се от много държави и територии, предимно острови в Тихия океан и в близост до него

Най-високите стойности на този индекс (156 пункта) са регистрирани края на 2013 г. и началото на 2014 г. (фиг.90)

фигура 90 ФАО индекс на млечните продукти за периода януари 2006 г. – септември 2021 г.

- Международни цени на месата**

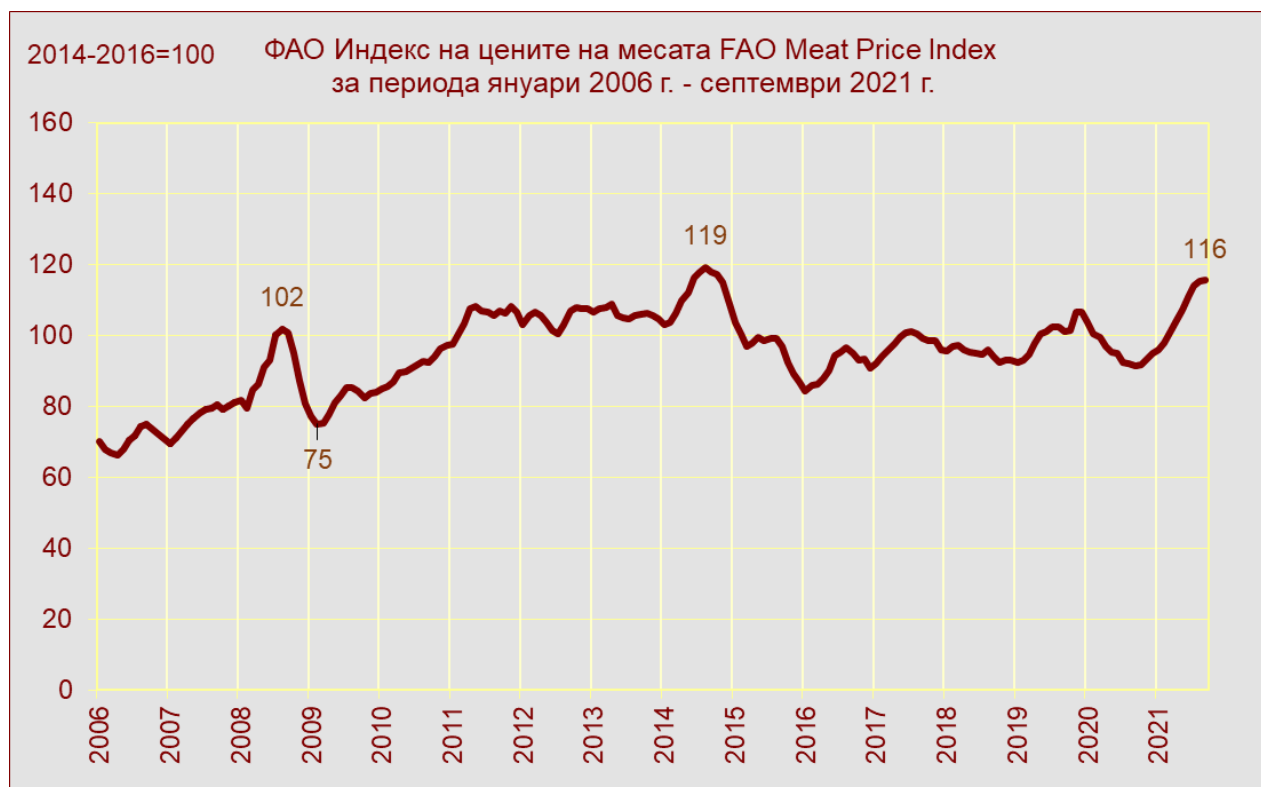

фигура 91 ФАО индекс на месата за периода януари 2020 г. – септември 2021 г

Стойността на Индекса на цените на месото FAO²⁶ през септември е 115,5 пункта, като остава почти до нивото от предходния месец август, но надхвърля стойността, регистрирана през същия период на миналата година с 24,1 пункта (26,3 %).

През септември международните котировки на овнешкото месо продължават да се покачват, което се дължи на стабилното глобално търсене с ограничено износно предлагане. И цените на говеждото месо нарастват през месеца, като глобалните доставки са засегнати от намаляването на броя на кланичните животни в Океания и Южна Америка.

От друга страна, цените на птичето месо отбелязват спад след деветмесечено нарастване, свързано с увеличеното предлагане на световно ниво. Спадът на световните цени на свинското месо се дължи на слабото търсене на внос от Китай и Европа. (фиг.91,92)

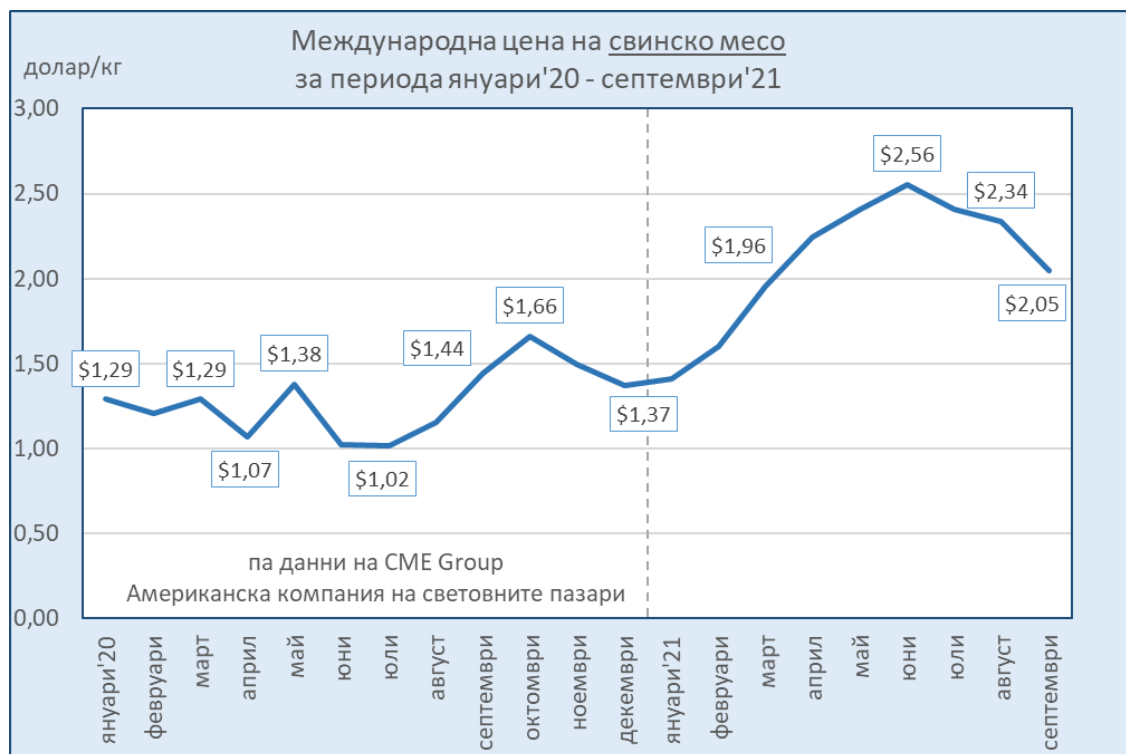

фигура 92 ФАО индекс на месата за периода януари 2006 г. – септември 2021 г.

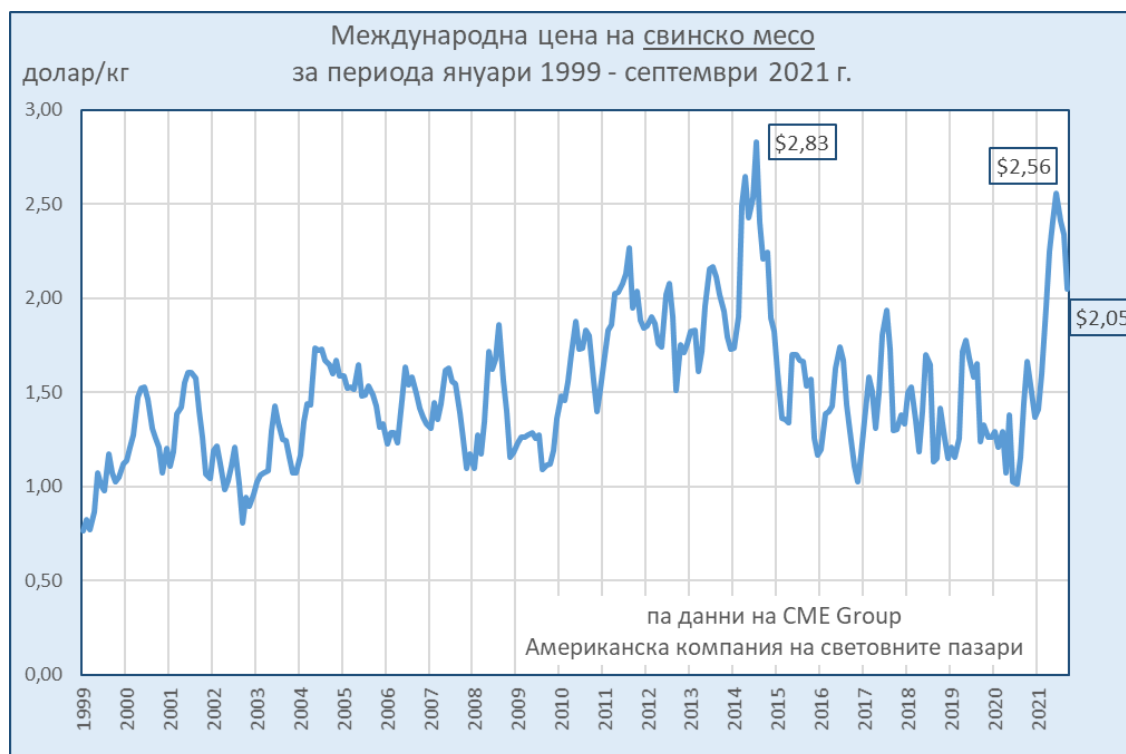
Наблюденията на цените на свинското месо по данни на CME Group показват раздвижване на пазара през последните месеци. От месец юни се наблюдава низходящ тренд на кривата, който се задържа и през септември, когато цената е 2,05 долар/кг. Стойностите през септември, спрямо януари са със 50%

²⁶ В този индекс са включени свинско, говеждо, овче и птиче месо

по-високи, но спрямо юни, когато цената беше 2,56 долар/тон, се наблюдава спад на стойностите с 20%. Най-високите регистрирани цени за последните години са през 2014 г. – 2,83 долар/кг.(фиг. 93,94)

фигура 93 Международна цена на свинското месо по данни на CME Group за периода януари'20 – септември'21²⁷

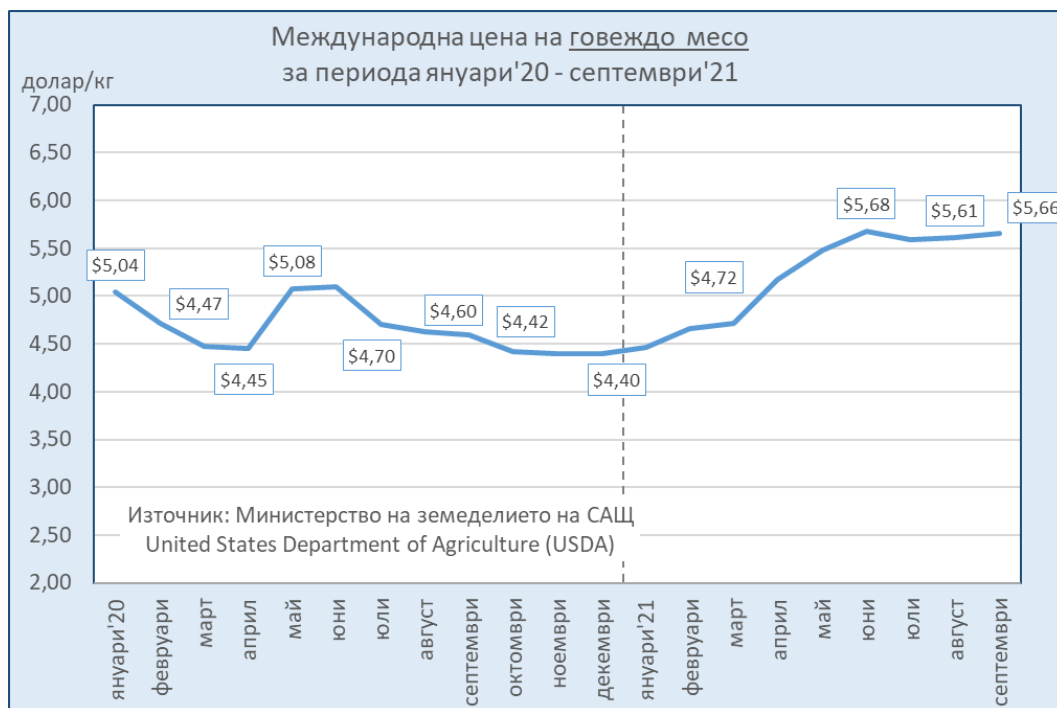

фигура 94 Международна цена на свинското месо по данни на CME Group за периода януари 1999 – септември 2021 г.

²⁷ CME Group - американска компания на световните пазари

Наблюденията на цените на говеждото месо по данни на Министерство на земеделието на САЩ²⁸ показват стабилизиране на кривата около ниво от 5.60 долар/кг. На годишна база има ръст на стойностите от 23%. И при международната цена на говеждото месо се наблюдава пик на цената през 2014 г. (фиг. 95,96)

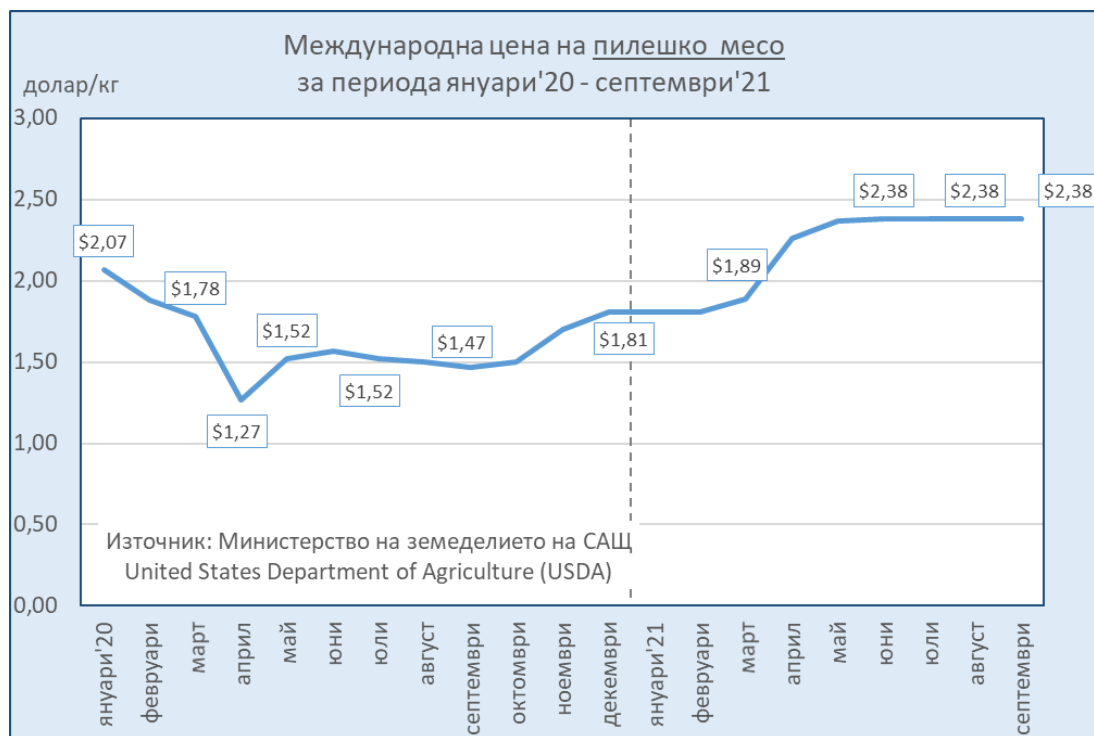
фигура 95 Международна цена на говеждо месо по данни на USDA за периода януари'20 – септември'21

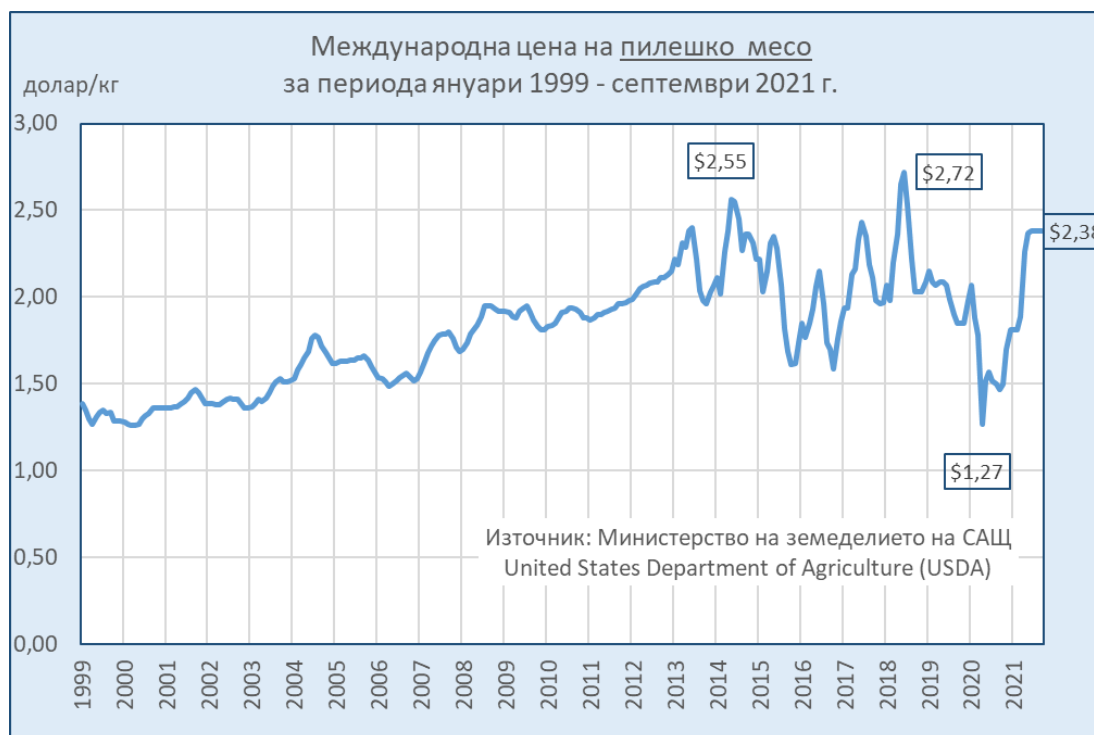
фигура 96 Международна цена на говеждо месо по данни на USDA за периода януари'99 – септември'21

²⁸ United States Department of Agriculture (USDA); Министерство на земеделието на САЩ

Наблюденията на цените на пилешкото месо по данни на Министерство на земеделието на САЩ показват също силно стабилизиране на международния пазар, като през последните два-три месеца цената е около 2.38 долар/кг. Най-високите цени са достигнати през 2018 г. – 2.72 долар/тон. (фиг.97,98)

фигура 97 Международна цена на пилешко месо по данни на USDA за периода януари'20 – септември'21

фигура 98 Международна цена на пилешко месо по данни на USDA за периода януари'99 – септември'21

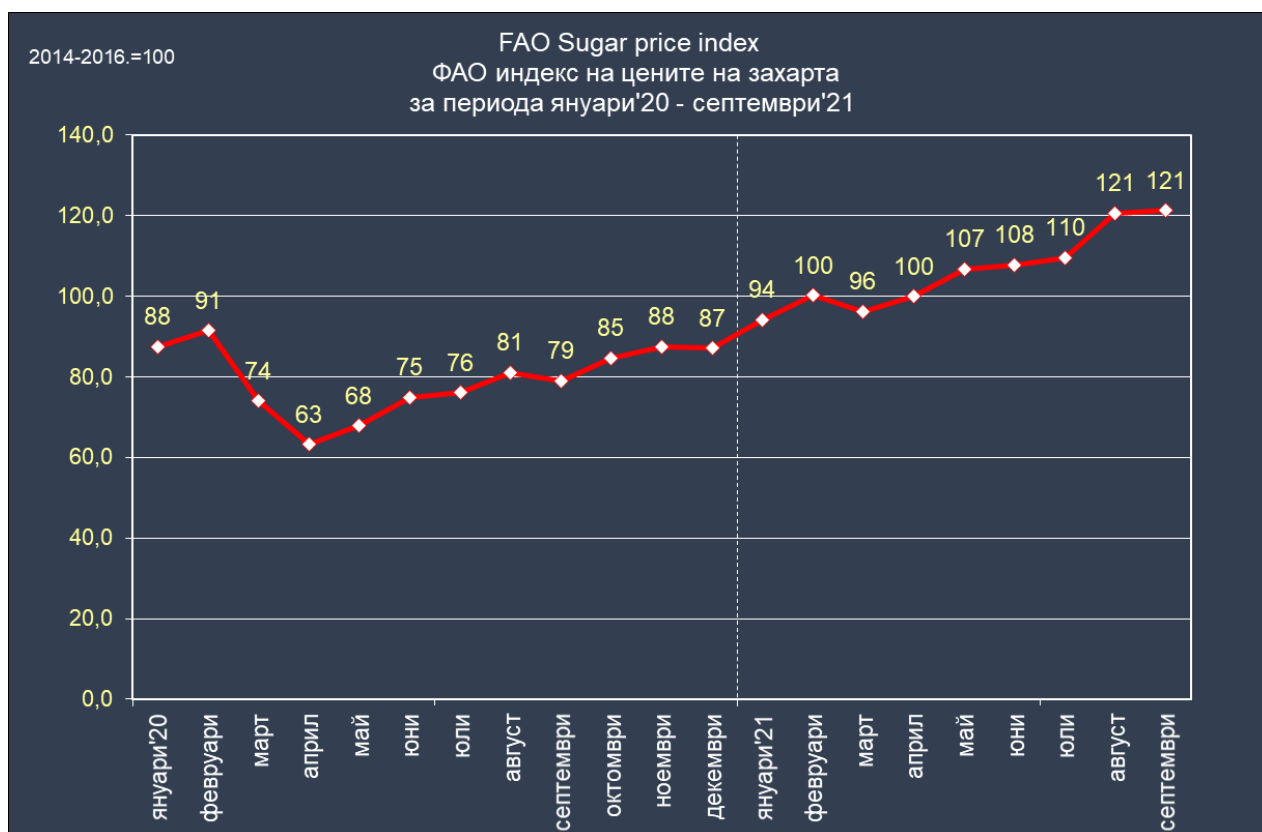
- **Международни цени на захарта**

Индексът на цените на захарта FAO²⁹ септември е 121,2 пункта, като е с 0,6 пункта (0,5%) по-висок от август и с 42,2 пункта (53,5 %) над нивото от същия месец на миналата година.

Световните цени на захарта продължават да растат на фона на опасенията за съкращаване на производството в Бразилия, най-големият износител на захар в света, поради продължителна суша и замръзване.

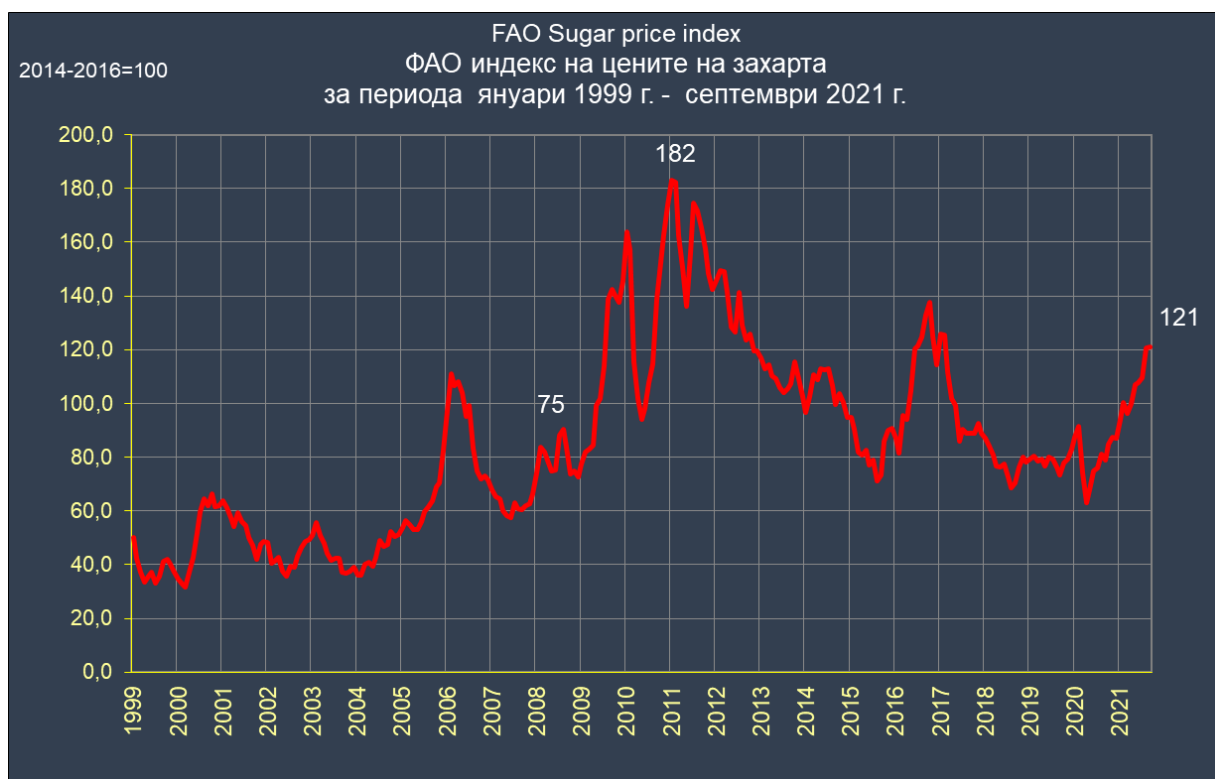
По-високите цени на етанола увеличават използването на захарна тръстика в Бразилия за производство му. В същото време намаляването на търсенето на захар в световен мащаб и добрите перспективи за реколтата в ключови страни, износителки като Индия и Тайланд, водят до ограничаване на повишаването на цените. (фиг. 99)

Пиковите стойности на този индекс са регистрирани в началото на 2011 г. и са 182 пункта. (фиг.100)

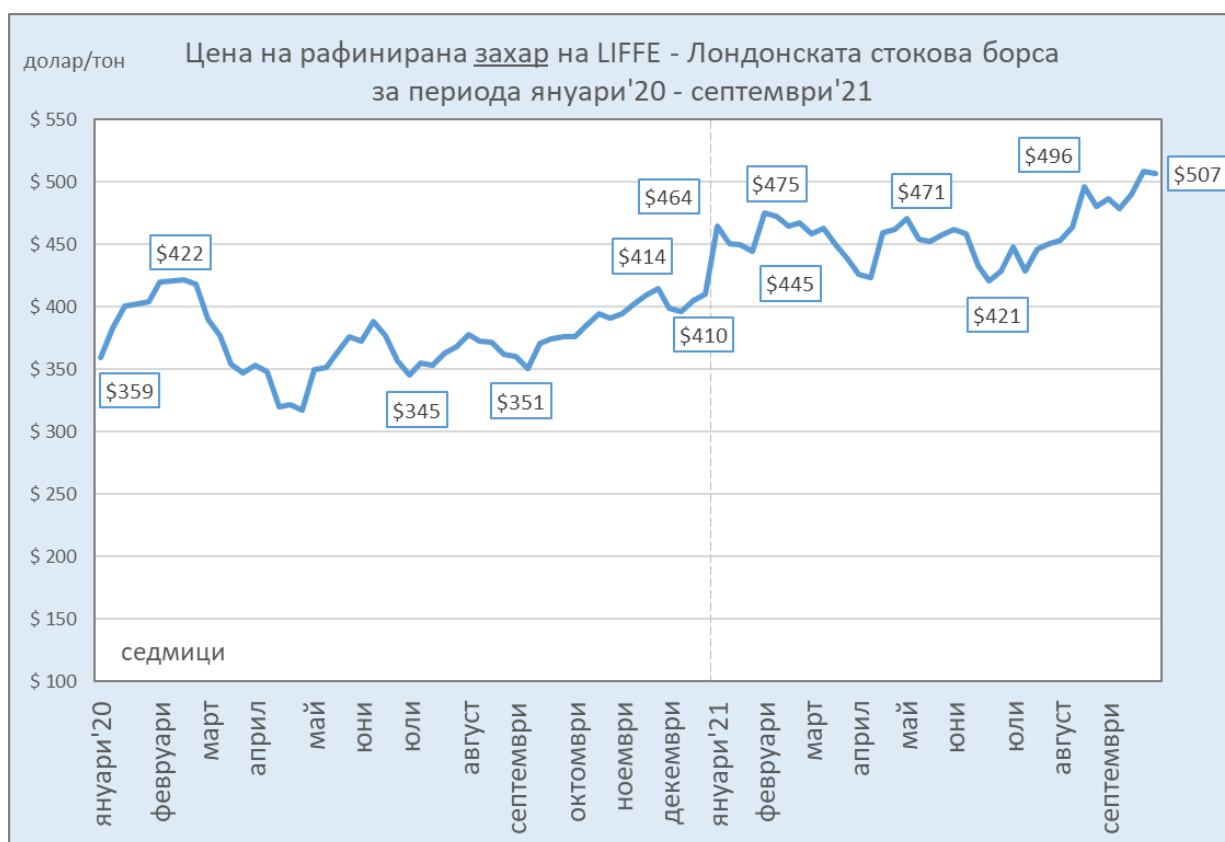

фигура 99 ФАО индекс цените на захарта за периода януари 2020 г. – септември 2021 г.

²⁹ FAO Sugar price index

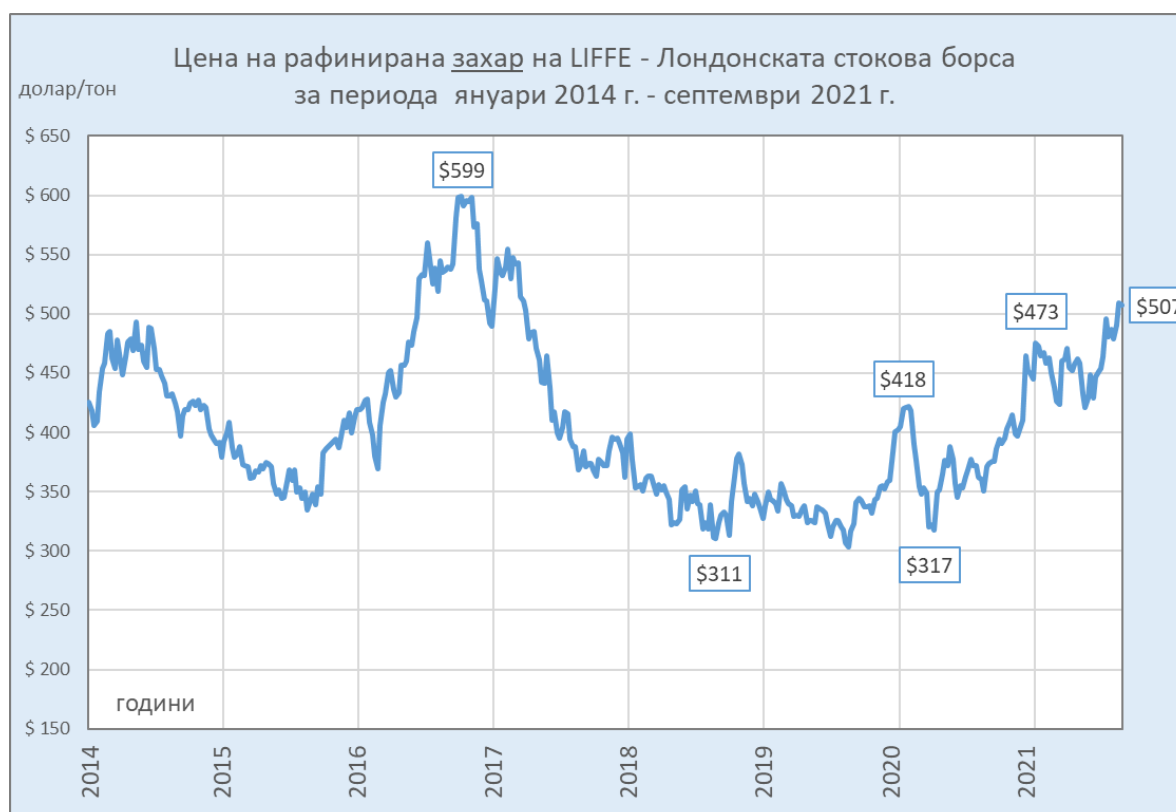
фигура 100 ФАО индекс на цените на захарта за периода януари 1999 г. – септември 2021 г.

фигура 101 Цена на рафинирана захар на Лондонската стокова борса през януари'20 –септември'21

Цената на рафинираната захар на Лондонската стокова борса в началото на септември стартира от ниво 487 долар/тон. През следващите седмици стойностите се покачват и през последната седмица достигат до ниво от 507 долара, която стойност е най-високата за последните четири години.

Спрямо предходния месец е регистрирано покачване от 4%, а на годишна база има ръст на цената на захарта от 35%. (фиг.101) След голямото покачване на стойностите през 2016 г. (599 долара/тон), кривата има устойчив низходящ тренд, който се обръща в средата на 2019 г. и отново през месец април 2020 г. (фиг.102)

фигура 102 Цена на рафинирана захар на Лондонската стокова борса през януари 2014 – септември 2021 г.

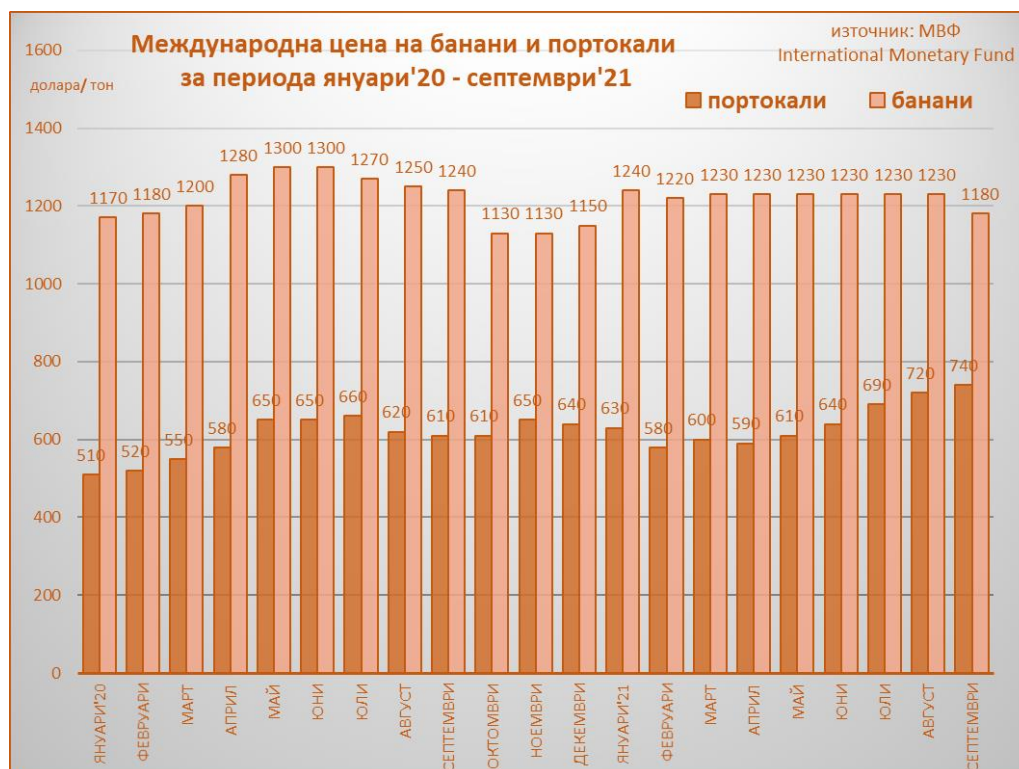
- **Международни цени на плодовете**

Наблюденията от предходните години показват, че цените на бананите и цитрусовите плодове се покачват през пролетта и лятото и през късните есенни месеци започват да падат.

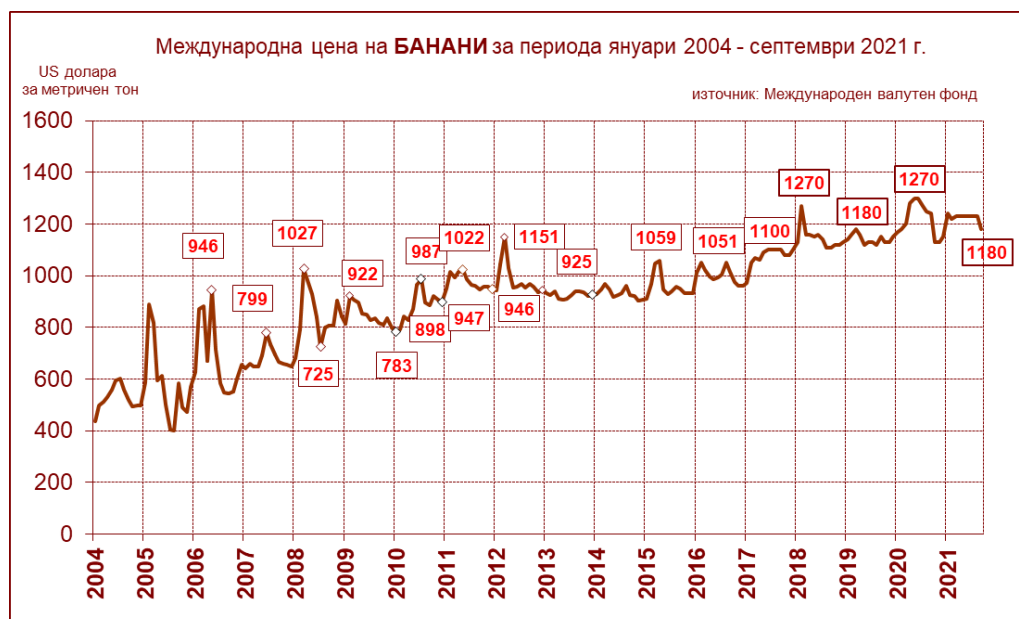
Международната цена на бананите през първите осем месеца на годината е стабилна и се движи около ниво от 1230 долар/тон, като се доближава до стойностите от лятото на миналата година. През месец септември се наблюдава лек спад на стойностите и бананите се търгуват на международния пазар на цена

от 1180 долар/тон.(фиг.103) Най-високата международна цена на бананите е регистрирана през 2018 г. и през 2020 г. – 1270 долар/тон. (фиг.104)

През първите два месеци на 2021 г. международната цена на портокалите има низходящ тренд, след което стойностите се стабилизират. През пролетта и лятото кривата има лек възходящ тренд и през септември стъпва на ниво от 740 долар/тон. Тези стойности са на по-високи нива от същия период на предходната година. (фиг.103) Пиковите стойности на цената на портокалите е регистрирана през 2008 г. – 1432 долар/тон. (фиг.105)

фигура 103 Международна цена на банани и портокали за периода януари 2020 г. – септември 2021 г.

фигура 104 Международна цена на банани за периода януари 2004 г. – септември 2021 г.

фигура 105 Международна цена на банани за периода януари 2004 г. – септември 2021 г.

Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

В началото на м. септември Индексът на Тържищните Цени (ИТЦ) стартира от ниво 1,622 пункта. Още от средата на м. юли се наблюдава зараждането на възходящ тренд на стойностите, който се задържа и засилва през месец септември..

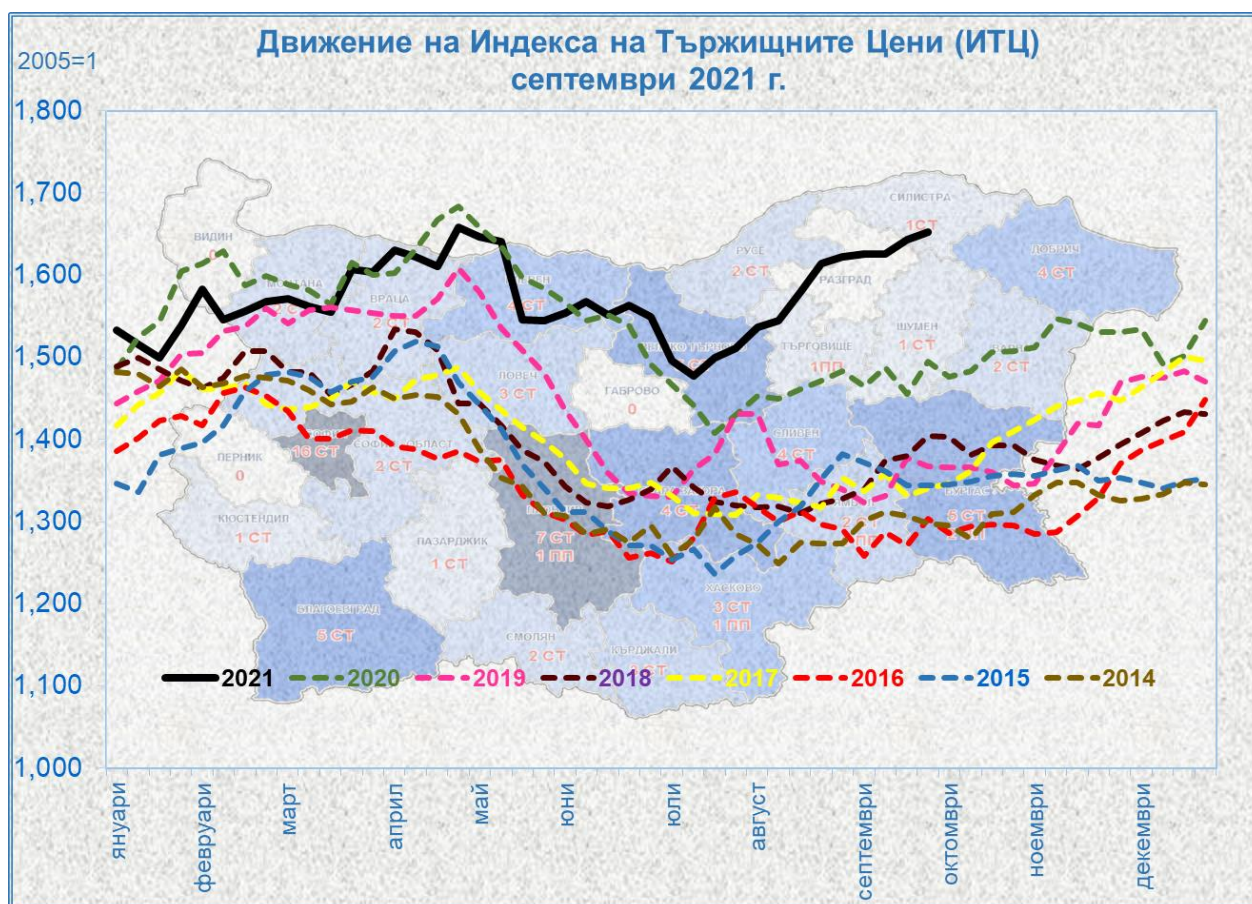
В края на месеца индексът стъпва на ниво 1,652, като увеличението спрямо първата седмица е 2%, а повишението на стойностите за последните три месец е 12%.

Средно месечната стойност на индекса през септември тази година е 1,634 пункта и е 10,5% по-висока спрямо същия месец на миналата година. (фиг.107)

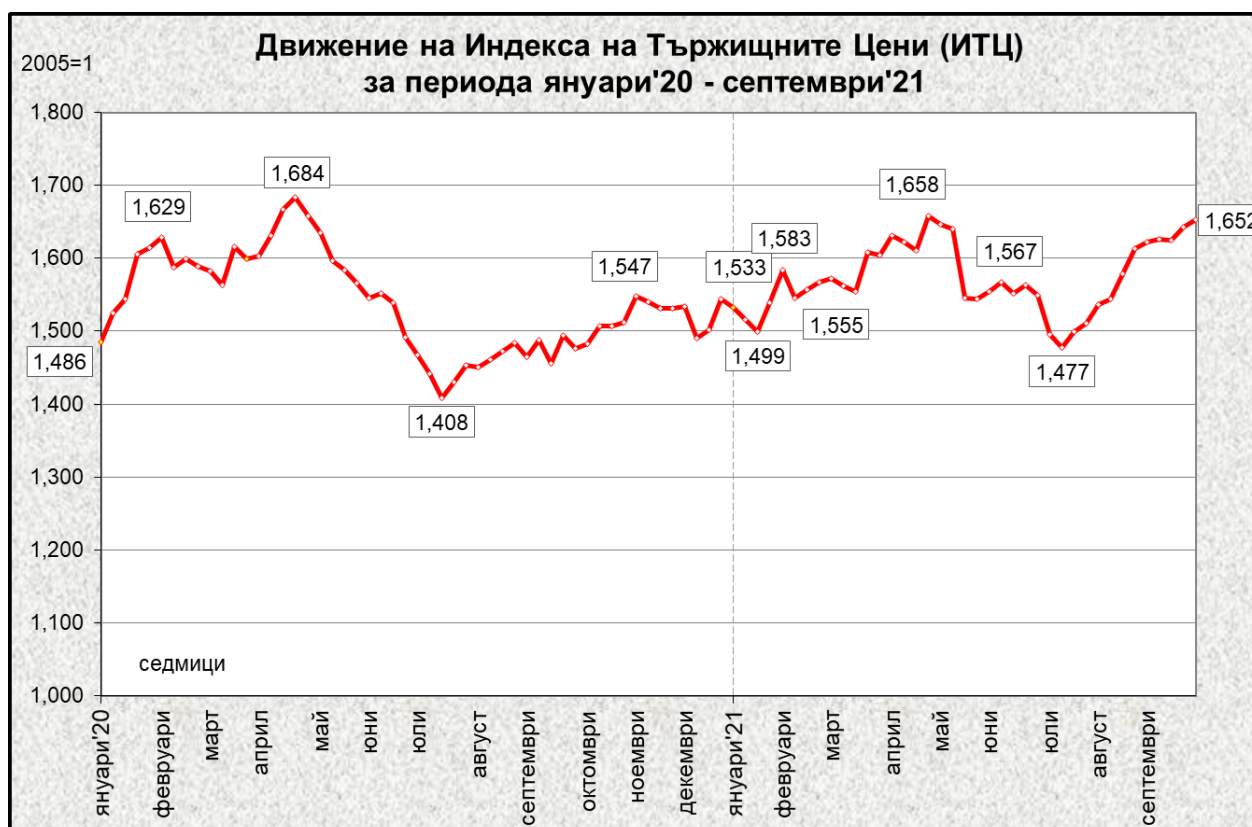
През м. септември 2021 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** запазва тенденциите на движение от предходните години, но нивата, достигнати през последните месеци са изключително високи. (фиг.106)

Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – септември 2021 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през първата седмица на месец февруари 2020 г. Пикови стойности, но на малко по-ниска нива, са достигнати и през зимата на 2008 и 2013 и 2019 г. (фиг.108)

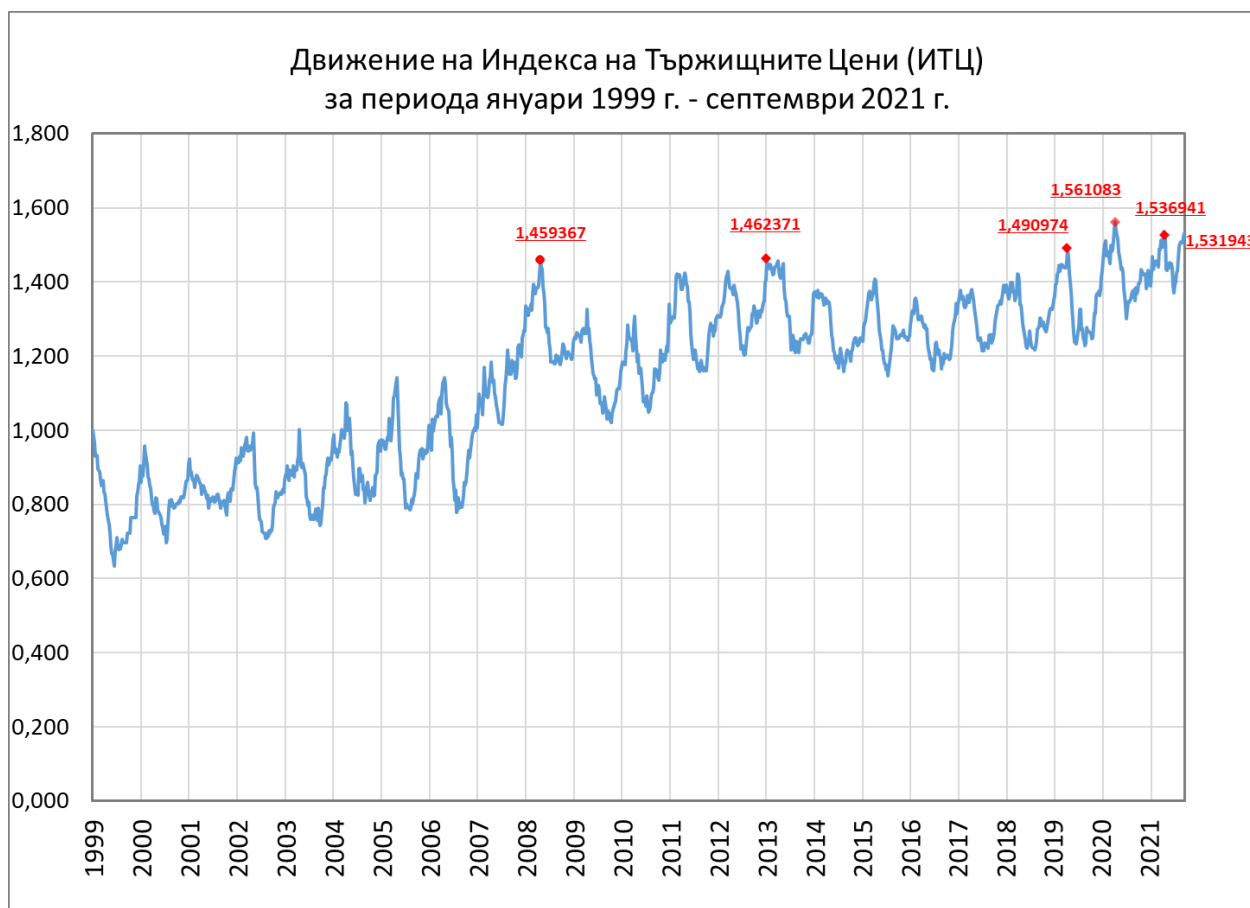

фигура 106 Индекс на тържищните цени 2014/2021 г.

фигура 107 ИТЦ за периода януари 2020 г. – септември 2021 г.

фигура 108 ИТЦ за периода януари 1999 г. – септември 2021 г

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ